

RAPORTTEJA 213

LUONNONTUOTEALAN HANKKEET ALAN TOIMINTAOHJELMAN TOTEUTTAJINA

VENLA SILTOVUORI JA JUHA RUTANEN

LUONNONTUOTEALAN HANKKEET ALAN TOIMINTAOHJELMAN TOTEUTTAJINA

VENLA SILTOVUORI JA JUHA RUTANEN

Ruokasektorin koordinaatiohanke toteuttaa
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa

MAASEUTU.FI

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

2022

Julkaisija	Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti www.helsinki.fi/fi/ruralia-instituutti
Sarja	Raportteja 213
Kannen kuva	Eija Vuorela
ISBN	978-951-51-7340-9 (pdf)
ISSN	1796-0630 (pdf)

ESIPUHE

Luonnontuoteala on vahvassa kasvussa. Luonnonmukaisuutta ja terveysvaikutteisuutta korostavat trendit ovat saaneet aikaan luonnontuotteiden uuden tulemisen. Kiinnostusta suomalaisille luonnontuotteille on runsaasti myös kansainvälisesti. Luonnontuotteitamme arvostetaan maailmanmarkkinoilla korkean laadun ja arvoaineidensa takia. Elintarvikkeiden ohella kysyntää on esimerkiksi luonnonkosmetiikalle sekä eläin- ja hyvinvointituotteille. Kysynnän tuomaan nosteeseen on ryhdytty vastaamaan. Luonnontuotealalle on syntynyt uusia, kansainvälisille markkinoille tähtääviä yrityksiä, ja kehittämistyö on vireää.

Luonnontuotealan mahdollisuuksien esille nostamiseksi ja tarvittavan kehittämistyön suuntaamiseksi kansallisesti alalle laadittiin vuonna 2014 toimintaohjelma (Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa – Luonnontuotealan toimintaohjelma 2020). Toimintaohjelman toimeenpanoa edistettiin erilaisin viestinnän ja toimijatapaamisten keinoin vuosien 2015–2021 aikana luonnontuotealaan liittyvien valtakunnallisten koordinaatiohankkeiden toimesta. Esitettyjä toimenpiteitä puolestaan vietiin eteenpäin lähinnä hanketoiminnan avulla.

Tässä raportissa tarkastellaan luonnontuotealalla tehdyn kehittämistyön sisältöä ja vaikuttavuutta toimintaohjelman toteutumisen arvioimiseksi. Seuranta varten tehtiin alaan liittyvän hanketoiminnan koonti vuosilta 2019–2021. Koonti toteutettiin jatkona aiemmin raportoidulle, tarkastelujaksolta 2015–2018 tehdyille vastaavalle työlle. Tarkastelujaksoista tehtiin lopuksi myös yhteenveto. Seurannassa oli mukana yhteensä lähes 150 vuosina 2015–2021 toiminnassa ollutta luonnontuotealaan liittynyttä hanketta. Koontityössä tarkasteltiin alan kehittämistyön painotuksia ja mahdollisia aukkokohtia. Samalla saatiin tietoa siitä, mihin osa-alueisiin luonnontuotealalla tulisi jatkossa panostaa. Tietoa hyödynnetään toimintaohjelman päivittämistyössä.

Raportti on koottu osana valtakunnallista, Manner-Suomen maaseudun kehittämishohjelmasta rahoitettua Ruokasektorin koordinaatiohanketta. Hankekatsauksen on laatinut Helsingin yliopisto Ruralia-instituutissa tutkimusavustaja Venla Siltovuori. Työtä ohjasi hankkeen projektipäällikkö Juha Rutanen.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	7
ABSTRACT	8
JOHDANTO	9
1 VUOSINA 2019-2021 TOTEUTETUT LUONNONTUOTEALAN KEHITTÄMISHANKKEET	10
1.1 Hankkeiden toimintamuodot.....	10
1.2 Hankkeiden toteutusalueet	10
1.3 Hankkeiden rahoitus.....	11
1.4 Hankkeiden keskeisimpien sisältöjen linkittyminen luonnontuotealan toimintaohjelmaan 2020	14
2 VUOSIEN 2015-2021 LUONNONTUOTEALAN HANKETOIMINTA	18
2.1 Kehittämishankkeiden toimintamuodot.....	18
2.2 Kehittämishankkeiden toteutusalueet	18
2.3 Kehittämishankkeiden rahoitus.....	20
2.4 Kehittämishankkeiden päätoteuttajat.....	21
2.5 Luonnontuotealan yritysryhmähankkeet.....	23
3 LUONNONTUOTEALAN TOIMINTAOHJELMAN TAVOITTEIDEN TÄYTTÄMINEN	27
3.1 Kestävä, markkinavetoinen raaka-ainetuotanto	27
3.2 Innovatiivinen ja jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys.....	32
3.3 Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin.....	35
3.4 Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen	37
3.5 Kokonaisarvio luonnontuotealan toimintaohjelman toteutumisesta	40
4 HANKETOIMIJAKYSELYN JA YRITYSKYSELYN TULOKSET	41
4.1 Hanketoimijakyselyn tuloksia	41
4.2 Yrityskyselyn tuloksia.....	42
LIITE 1. Vuosina 2015–2021 toimineiden kehittämishankkeiden kustannusarviot rahoittajien mukaan lajiteltuna.....	44
LIITE 2. Luonnontuotealan toimintaohjelmassa 2020 esitettävät kehittämistyön painoaloihin liittyvät toimenpiteet	50
LIITE 3. Vuosina 2015–2021 toimineet hankkeet Luonnontuotealan toimintaohjelman painoalojen mukaan	52
LIITE 4. Luonnontuotealan hankekuvaukset.....	60

TAULUKOT

Taulukko 1.	Kehittämishankkeiden toimintamuodot vuosina 2019–2021	10
Taulukko 2.	Hankkeiden toteutusalueet vuosina 2019–2021	11
Taulukko 3.	Hankkeiden päärahoittajat ja yhteenlasketut kustannusarviot vuosina 2019–2021.....	12
Taulukko 4.	Hankkeiden linkittyminen luonnontuotealan toiminta-ohjelman painoaloihin vuosina 2019–2021.....	15
Taulukko 5.	Hankkeiden toimintamuodot vuosina 2015–2021	18
Taulukko 6.	Hankkeiden toteutusalueet vuosina 2015–2021.....	19
Taulukko 7.	Hankkeiden päärahoittajat ja yhteenlasketut kustannusarviot vuosina 2015–2021.....	20
Taulukko 8.	Hankkeiden päätoteuttajat vuosina 2015–2021	22
Taulukko 9.	Yrityskyselyyn vastanneiden yritysten arvio omista tulevaisuuden näkymistä	42

KUVAT

Kuva 1.	63 Degrees North - Pohjoisen erikoiskasvit Euroiksi -hanke	12
Kuva 2.	UMBR-ELLA -hanke (Universal Model Boosting Resilience – Entrepreneurial Learning Lab Abroad).....	17
Kuva 3.	MoreNPBiz-hanke (More Natural Product Business by Enhanced Quality and Energy Efficiency of Drying).....	31

KUVIOT

Kuvio 1.	Luonnontuotealan kehittämishankkeiden jakautuminen maakunnittain vuosina 2015–2021.....	19
Kuvio 2.	Hankkeiden päätoteuttajat vuosina 2015–2021	22
Kuvio 3.	Kehittämisalueiden merkittävyys vastaajien mukaan.....	43

TIIVISTELMÄ

Luonnontuotealan hanketoimintaa tarkasteltiin monipuolisesti eri näkökulmista. Tarkastelussa keskityttiin hankkeiden toimintaan ja toimenpiteisiin, rahoitukseen, toteutusalueisiin ja toteuttajatahoihin. Hankkeiden osalta arvioitiin, miten niiden toiminta toteutti Luonnontuotealan toimintaohjelmaan (Luonnontuotteet monipuolistuvissa arverkoissa – luonnontuotealan toimintaohjelma 2020) sisältyviä toimenpiteitä. Tarkastelussa keskityttiin ensiksi ajanjaksoon 2019–2021, jonka aikana toimi yhteensä 90 luonnontuotealan kehittämishanketta. Yksinomaan tutkimusta sisältäneitä hankkeita tai investointihankkeita ei otettu mukaan tarkasteluun. Lisäksi tarkasteltiin suurempana kokonaisuutena vuosina 2015–2021 toteutettuja hankkeita. Vuosina 2015–2021 toiminnassa olleita hankkeita tunnistettiin yhteensä 149.

Alan kehittämishankkeita toteutettiin monipuolisesti ympäri Suomen. Eniten alan kehittämistoimintaa oli vuosina 2015–2021 Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa. Hankkeiden päärahoittajina toimivat Manner-Suomen maaseudun ohjelma (sekä ELY-keskusten että Leader-yhdistysten kautta), Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto sekä kansainväliset rahoitusohjelmat. Osalla hankkeista rahoittaja oli jokin muu, esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriö. Vuosina 2015–2021 toimineiden hankkeiden yhteenlaskettu kustannusarvio oli 46 339 433 €. Kun kaksi huomattavasti muita suurempaa hanketta jätettiin pois tarkastelusta, oli ajanjakson hankkeiden kustannusarvio yhteensä 34 204 448 €.

Hankkeiden päätoteuttajia tarkasteltiin ajanjaksolta 2015–2021, ja havaittiin, että eniten alan kehittämistoimintaa toteuttivat Luonnonvarakeskus (21 hanketta) ja kunnalliset toimijat (20 hanketta). Kunnallisiksi toimijoiksi määriteltiin kunnat ja erilaiset kuntien kehittämistoiminnot. Hyvin ahkeria hankkeiden toteuttajia olivat myös yliopistot (18 hanketta), ammattikorkeakoulut (18 hanketta) sekä 4H-järjestö (16 hanketta), joka toteutti hankkeita sekä valtakunnallisesti että paikallisyhdistyksissään. Paljon hankkeita oli lisäksi Suomen metsäkeskuksella (12 hanketta), ProAgrian Maa- ja kotitalousnaisilla (11 hanketta), ammatillisilla oppilaitoksilla (9 hanketta) ja Arktiset Aromit ry:llä (7 hanketta). Näihin kategorioihin kuulumattomat päätoteuttajatahot toteuttivat 16 hanketta.

Luonnontuotealan toimintaohjelmassa 2020 määritellään neljä keskeistä luonnontuotealan toiminnan painoalaa. Painoalat ovat 1) Raaka-ainetuotannon kehittäminen, 2) Jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys, 3) Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin sekä 4) Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen. Eniten hankkeissa kehitettiin innovatiivista, jalostusarvoa lisäävää tuotekehitystä sekä kestävää, markkinavetoista raaka-ainetuotantoa.

Aktiivisesta luonnontuotealan kehittämistoiminnasta huolimatta alalla on tiettyjä haasteita ja on tärkeää, että kehittämistä jatketaan. Alalle tyypillisiä haasteita ovat esimerkiksi raaka-aineen kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen vaikeudet sekä etenkin pienten yritysten toimintaa jarruttava byrokratia. Yhteistyön vähyys ja yritysten pieni koko tuovat haasteita koskien myyntiä ja kansainvälistymistä. Haasteiden tunnistaminen on kuitenkin ensimmäinen askel kohti muutosta ja on arvokasta, että on tiedossa mihin kehittämistoimia olisi tärkeää kohdistaa.

ABSTRACT

DEVELOPMENT PROJECTS IMPLEMENTING THE NATIONAL ACTION PLAN OF THE NON-WOOD FOREST PRODUCTS SECTOR IN FINLAND

In this report the development activities in the non-wood forest product (NWFP) sector were studied from different perspectives. The review focused on the activities implemented through development projects, the funding sources of the projects, and geographical regions of the implementation. In addition, different actors implementing the projects were analysed. The activities the projects included were also reflected in the priorities of the national action plan: 'Natural products in diversifying value networks – Action Plan for the Non-Wood Forest Products Sector 2020'.

The evaluation focused primarily on the years 2019-2021. In total, there were 90 projects operating in the NWFP sector during this period. Pure research projects and investment projects of private companies were not included in this report. In addition, projects carried out between 2015-2021 were studied as a larger entity. There were in total 149 NWFP-related projects implemented during these years.

In general, projects related to the NWFP sector were implemented throughout Finland. However, most of the projects carried out between 2015-2021 focused on Lapland, Northern Ostrobothnia, North Karelia, and Kainuu. The projects were mainly financed by the Rural Development Programme (European Agricultural Fund for Rural Development) through the Centres for Economic Development, Transport and the Environment (ELY) or Leader groups; by the European Regional Development Fund, or by different types of international funding programmes. Some projects were also financed by other types of financiers, for example by the Ministry of Agriculture and Forestry. The summarised costs for all the implemented projects (2015-2021) were over 46 million euros. When excluding two particularly large projects, the costs for the rest of the projects (n=147) were approximately 34 million euros.

The most common lead applicant organisations implementing development projects during the period 2015-2021 were also analysed. Most projects were carried out by the Natural Resources Institute Finland (21 projects) as well as by municipalities and municipal development companies (20 projects). Many of the projects were also carried out by different university units (18 projects), universities of applied sciences (18 projects), and the 4H organisation (16 projects). In addition, the Finnish Forest Centre (12 projects), the Rural Women's Advisory Organisation (11 projects), vocational schools (9 projects) and the Arctic Flavours Association (7 projects) actively implemented development projects. Other organisations that were not included in the previous categories carried out in total 16 projects.

In the action plan for the non-wood forest products sector 2020, four priorities for the development of the NWFP sector were identified. These are: 1) raw material production; 2) product development; 3) integrating NWFPs into tourism and wellness services, and 4) research and technology development. Most projects implemented between 2015-2021 focused on product development aiming at added-value products and improving sustainable and market-driven raw material production.

Despite active development work during 2015-2021, certain challenges still remain in the sector. Thus, it is important to continue development activities. Typical challenges in the NWFP sector are, for example, matching the supply and demand of the raw materials as well as bureaucratic obstacles, which cause difficulties for the operations of small and micro enterprises. The lack of cooperation and the small size of enterprises often impede wider sales and the internationalisation of companies. Recognising the challenges is the first step towards change. Moreover, it is equally important to know what the development priorities will be in the future.

JOHDANTO

Suomalaisessa luonnossa on paljon erilaisia luonnonkasveja, joiden kaupallinen hyödyntäminen on monipuolista. Luonnontuotteita käytetään elintarvikkeena, rohdoksina, lisäravinteina, kosmetiikassa ja hyvinvointituotteissa sekä näihin liittyvissä palveluissa. Alan hyväksi tehdään monipuolista kehittämistyötä, jolla pyritään muun muassa alan tunnettavuuden lisääntymiseen ja toimintaedellytyksien paranemiseen.

Tämä raportti on koottu osana valtakunnallista Ruokasektorin koordinaatiohanketta. Koonti toteutettiin jatkona edelliselle, tarkastelujaksolta 2015–2018 tehdyille vastaavalle työlle (Venla Wallius, Maarit Aho ja Juha Rutanen: Luonnontuotealan hanke-toiminta 2015–2018) luonnontuotealan kehittämistyön vaikuttavuuden ja saavutusten arvioimiseksi. Koontityössä tarkasteltiin alan toimintaohjelman toteutumista ja alan kehittämistyön painotuksia. Samalla saatiin suuntaa antavaa tietoa siitä, mihin osa-alueisiin luonnontuotealalla jatkossa tulisi panostaa. Tietoa hyödynnetään toimintaohjelman päivittämistyössä.

Tässä raportissa tarvittavat tiedot kerättiin hanketoteuttajien aitoluonto.fi-sivun hankerekisteriin toimittamista tiedoista, hankkeiden omilta verkkosivuilta sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 hankerekisteristä ja Rakennerahastotietopalvelusta. Tarkastelujakson 2015–2018 osalta tukeuduttiin aikaisempaan aineistokoontiin ja raporttiin. Lisäksi hanketoimijoille lähetettiin kysely, jossa tiedusteltiin hankkeiden tuloksia ja toimijoiden näkemyksiä alan kehittämistyöstä. Vastaavasti luonnontuotealan parissa toimiville yrityksille lähetetyllä kyselyllä selvitettiin yrittäjien näkemyksiä alan kehittämistyön painotuksista ja jatkotarpeista.

1 VUOSINA 2019-2021 TOTEUTETUT LUONNONTUOTEALAN KEHITTÄMISHANKKEET

1.1 HANKKEIDEN TOIMINTAMUODOT

Vuosina 2019–2021 toimineita luonnontuotealan kehittämishankkeita tunnistettiin selvityksessä 90 kappaletta. Näistä hankkeista peräti 38 oli alkanut jo vuonna 2018 tai aikaisemmin. Loput 52 hanketta olivat alkaneet tarkastelujakson 2019–2021 aikana. Hankkeista 64 oli päättynyt vuoden 2021 loppuun mennessä, mutta 26 tarkastelujakson aikana toiminutta hanketta oli vielä kesken. Kesken olevien hankkeiden on tarkoitus päättyä vuosina 2022–2025. Useat tarkastellut hankkeet olivat saaneet myös jatkoaikaa hankkeen toteutukselle. Tarkastelussa ei ole otettu huomioon puhtaasti pelkkää tutkimusta sisältäneitä hankkeita eikä investointihankkeita.

Hankkeiden toteuttajien ilmoittamat toimintamuodot olivat kehittäminen, tiedonvälitys, koulutus ja tutkimus (taulukko 1). Hankkeista osalle oli määritelty enemmän kuin yksi toimintamuoto. Ylivoimaisesti yleisin toimintamuoto oli kehittäminen, joka oli toimintamuotona 82 hankkeessa. Tiedonvälitystä ja koulutusta kehitettiin molempia 21 hankkeessa. 20 hankkeeseen sisältyi tutkimusta.

Taulukko 1. Kehittämishankkeiden toimintamuodot vuosina 2019–2021.

Hankkeen toimintamuoto	Hankkeiden lukumäärä
Kehittäminen	82 hanketta
Tiedonvälitys	21 hanketta
Koulutus	21 hanketta
Tutkimus	20 hanketta

1.2 HANKKEIDEN TOTEUTUSALUEET

Luonnontuotealan hankkeita toteutettiin vuosina 2019–2021 laajasti sekä Suomessa että kansainvälisesti (taulukko 2). Osalla hankkeista oli useampi kuin yksi toteutusalue. Eniten hankkeita oli käynnissä Lapissa, jossa toteutettiin 16 hanketta, mutta myös Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa toteutettuja hankkeita oli yli 10 kappaletta. Myös Kainuussa toimi melko monta hanketta (9 kappaletta). Kanta-Hämeen, Varsinais-Suomen, Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Etelä-Savon ja Satakunnan maakunnissa toimi 2-6 hanketta. Muissa maakunnissa alan kehittämistoimintaa oli vähemmän. Keski-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa ja Uudellamaalla toteutettiin tarkastellulla kaudella ainoastaan yhtä hanketta. Keski-Pohjanmaalta tunnistettiin kuitenkin useita hankkeita, mutta niiden toiminta-alue määriteltiin kansainväliseksi.

Kansainvälisiä hankkeita oli 14 kappaletta ja valtakunnallisia 12 kappaletta. Valtakunnallisissa keskityttiin paljon tiedonvälitykseen, osaamisen kehittämiseen ja tutkimukseen. Useissa valtakunnallisissa hankkeissa edistettiin myös luomukeruualueiden sertifiointia. Kansainvälisissä hankkeissa yhteistyötä tehtiin paljon Pohjoismaiden, Baltian ja Venäjän kanssa. Useimmat kansainväliset hankkeet keskittyivät tutkimukseen tai liiketoiminnan kansainvälisten yhteyksien kehittämiseen.

Taulukko 2. Hankkeiden toteutusalueet vuosina 2019–2021.

Toteutusalue	Hankkeiden lukumäärä
Lappi	16
Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Karjala	13
Kainuu	9
Satakunta	6
Etelä-Savo	5
Keski-Suomi, Pirkanmaa	4
Etelä-Karjala, Etelä-Pohjanmaa, Kymenlaakso, Päijät-Häme	3
Kanta-Häme, Varsinais-Suomi	2
Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Uusimaa	1
Kansainvälinen	14
Valtakunnallinen	12

1.3 HANKKEIDEN RAHOITUS

Tarkastellut hankkeet voidaan jakaa viiteen eri luokkaan (taulukko 3) päärahoittajan mukaan. Päärahoittajia olivat Manner-Suomen maaseudun kehittämisselitys ja ELY-keskusten että Leader-yhdistysten kautta, Euroopan aluekehitysrahasto ja sosiaalirahasto, kansainväliset rahoitusohjelmat sekä muut rahoittajat. Muu rahoitus -osion hankkeista suurinta osaa rahoitti maa- ja metsätalousministeriö. Kaikkien vuosina 2019–2021 toimineiden kehittämishankkeiden yhteenlaskettu kustannusarvio oli 28 792 163 €.

Taulukko 3. Hankkeiden päärahoittajat ja yhteenlasketut kustannusarviot vuosina 2019–2021.

Rahoittaja	Rahoitettujen hankkeiden lukumäärä	Hankkeiden kustannusarviot yhteenlaskettuna
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ELY-keskukset)	37 hanketta	8 026 255 €
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (Leader-yhdistykset)	16 hanketta	1 168 808 €
Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto	22 hanketta	7 888 755 €
Kansainväliset rahoitusohjelmat	8 hanketta	5 026 940 €
Muu rahoitus	8 hanketta	6 681 405 € (1 846 420 *)
Yhteensä	90 hanketta	28 792 163 € (23 957 205 € *)

*Huomattavasti muita suurempi hanke Biocolour- Biovärit - Väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille (4 834 985 €) on jätetty pois sulkeissa ilmoitetusta kustannusarviosta.

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMA ELY-KESKUSTEN KAUTTA

ELY-keskusten kautta rahoitettiin vuosina 2019–2021 37 hanketta, joiden kustannusarviot muodostivat yhteenlaskettuna 8 026 255 €. Hankkeita oli yhdeksän enemmän kuin edellisellä tarkastelujaksolla 2015–2018. ELY-keskusten kautta rahoitettujen hankkeiden kustannusarviot vaihtelivat 50 000 euron ja 745 483 euron välillä. Suurin kustannusarvio oli hankkeella 63 Degrees North - Pohjoisen erikoiskasvit Euroiksi, jonka rahoitus oli 745 483 €. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kautta rahoitettiin myös 16:ta muuta hanketta, joiden tuki myönnettiin Leader-yhdistysten kautta.

Kuva 1.

63 Degrees North - Pohjoisen erikoiskasvit Euroiksi -hanke oli suurin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kautta rahoitetuista luonnontuotealaan liittyvistä hankkeista. Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan raja-alueiden seutukunnissa toteutetussa yleishyödyllisessä maaseutuelinkeinojen aktivointihankkeessa tarkasteltiin luonnontuotteiden lisäksi erikoiskasvien viljelyä ja puutarhamarjoja.

63 DEGREES NORTH

Pohjoisen erikoiskasvit Euroiksi

Ohjelman varat ovat peräisin Euroopan maaseuturahastosta (hankelistauksissa jatkossa lyhenteenä EMR).

ELY-keskusten kautta rahoitetuista hankkeista 35 hankkeessa hankkeen toteuttajan ilmoittama toimintamuoto oli kehittäminen. 18 hanketta näistä oli sellaisia, joissa kehittäminen oli ainoana toimintamuotona. 17 hanketta oli sellaisia, joissa kehittämisen lisäksi oli jokin toinen toimintamuoto tai useampia. Yhdeksässä hankkeessa toimintamuotona oli tiedonvälitys. Näissä hankkeissa tiedonvälitystä toteutettiin kehittämisen ohella. Kahdeksassa hankkeessa toimintamuotona oli koulutus. Näistä hankkeista suurimmassa osassa koulutus oli toimintamuotona kehittämisen ohessa. Yhdessä hankkeessa koulutus oli ainut toimintamuoto. Hanke oli Kainuun metsätilat kuntoon -koulutushanke, jossa metsänomistajia koulutettiin neljän eri koulutusaiheen tiimoilta. Yksi koulutusteemoista oli luonnontuotteet. Neljässä hankkeessa toimintamuotona oli tutkimus. Kaikissa näissä hankkeissa tutkimus oli mukana kehittämisen ohella, ei siis ainoana toimintamuotona.

ELY-keskusten kautta rahoitetut kehittämishankkeet olivat enimmäkseen alueellisia luonnontuotealan tiedonvälitykseen sekä tunnettuuden lisäämiseen tai yritystoiminnan kehittämiseen tähtäviä hankkeita.

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMA LEADER-YHDISTYSTEN KAUTTA

Alueellisten Leader-yhdistysten kautta rahoitettiin vuosina 2019–2021 16 hanketta, joka oli yhtä paljon kuin edellisellä tarkastelujaksolla 2015–2018. Leader-yhdistysten kautta rahoitettujen hankkeiden kokonaiskustannusarvio oli yhteensä 1 168 808 €. Hankkeiden kustannusarviot vaihtelivat 15 000 € ja 180 000 € välillä.

Leader-yhdistysten kautta rahoitetut hankkeet olivat pääosin paikallisia kehittämishankkeita, mutta kahdella hankkeella (#wildwonders ja SUVI-liiketoimintaa luonnontuotteista) oli mukana myös kansainvälistä toimintaa. Kaikkien hankkeiden toimintamuotona oli kehittäminen. Kehittämisen ohella koulutus oli toimintamuotona viidessä eri hankkeessa, tiedonvälitys kolmessa ja tutkimus kahdessa.

Leader-yhdistysten kautta rahoitetuissa hankkeissa oli mukana paljon nuorille suunnattuja hankkeita, joita toteuttivat erityisesti paikalliset 4H-järjestöt. Niiden lisäksi Leader-yhdistysten kautta rahoitettiin hankkeita, joissa päätoteuttajina olivat esimerkiksi Leader-yhdistykset, ammattikorkeakoulut, Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus.

EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTO JA EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO

Euroopan aluekehitysrahasto EAKR ja sosiaalirahasto ESR olivat päärahoittajina vuosina 2019–2021 22 luonnontuotealan hankkeessa. Näistä suurimmassa osassa rahoittajana oli Euroopan aluekehitysrahasto, vain yhdessä hankkeessa rahoittajana oli ainoastaan Euroopan sosiaalirahasto ja yhdessä hankkeessa rahoittajina olivat molemmat rahastot.

EAKR:n ja ESR:n rahoittamien hankkeitten yhteenlaskettu kokonaiskustannusarvio oli 7 888 755 €. Näiden hankkeiden kustannusarviot vaihtelivat 118 300 € ja 609 209 € välillä. Merkittävää osaa kyseisistä hankkeista toteutettiin Pohjois-Suomessa. Hankkeet olivat sekä luonteeltaan että rahoitukseltaan laajempia kuin suurin osa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoittamista hankkeista. Useissa EAKR:n

rahoittamissa hankkeissa tehtiin alan tutkimusta, kehitettiin uusia hyödyllisiä teknologioita sekä monipuolistettiin liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi luomusertifioinnin ja teollisen tuotannon kehittämisen avulla. Hankkeiden päätoteuttajia olivat esimerkiksi kunnalliset toimijat, Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus.

KANSAINVÄLISET RAHOITUSOHJELMAT

Kansainväliset rahoitusohjelmat tukivat vuosina 2019–2021 kahdeksaa kansainvälistä luonnontuotealan hanketta, joista useissa oli tutkimusyhteys. Kansainvälisten rahoitusohjelmien hankkeiden yhteenlaskettu kustannusarvio oli 5 026 940 €. Hankkeiden kustannusarviot vaihtelivat 86 038 € ja 1 900 000 € välillä. Yleisesti ottaen kansainvälisten rahoitusohjelmien hankkeet olivat kustannusarvioiltaan suurempia muiden rahoituslähteiden hankkeisiin verrattuna.

Luonnontuotealan hankkeita rahoittaneita kansainvälisiä rahoittajia olivat Karelia CBC-ohjelma, Horizon 2020 SC2 Food security, sustainable agriculture and forestry ja Euroopan Interreg-ohjelmat. Interreg Baltic Sea Region -rahoitusohjelma rahoitti esimerkiksi suurta NovelBaltic– Market driven authentic non timber forest products from the Baltic Sea region -hanketta, jossa oli mukana suomalaisten lisäksi toimijoita Baltiasta. Hankkeen kustannusarvio oli 1 900 000 €.

MUU RAHOITUS

Muu rahoitus -luokkaan kuului 9 vuosina 2019–2021 toteutettua hanketta, joiden kustannusarviot yhteenlaskettuna olivat 6 681 405 €. Lukumääräisesti suurinta osaa hankkeista rahoitti maa- ja metsätalousministeriö (7 hanketta). Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamien hankkeiden kokonaiskustannusarvio oli 1 817 850 €. Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamia hankkeita olivat esimerkiksi Luomua metsäluonnosta ja Verkostoista voimaa alueellisille metsä- ja luontopalveluyrityksille – Melua metsään! -hankkeet.

Yhdessä hankkeessa (Mahlaa metsästä markkinoille) rahoittajana oli Päijät-Hämeen liitto: alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen, AKKE. Yhden muita selkeästi suuremman hankkeen rahoittajana oli Strategisen tutkimuksen neuvosto. Hanke muodosti suurimman osan Muu rahoitus -osion kokonaiskustannusarviosta. Kyseessä oli Biocolour- Biovärit - Väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille -hanke, jossa tutkittiin ja kehitettiin luonnossa esiintyvien väriaineiden käyttöä. Monitieteisen ja kuusivuotisen hankkeen rahoituksen osuus Suomessa oli 4 834 985 €.

1.4 HANKKEIDEN KESKEISIMPIEN SISÄLTÖJEN LINKITTYMINEN LUONNONTUOTEALAN TOIMINTAOHJELMAAN 2020

Luonnontuotealan toimintaohjelma 2020 nostaa esille seuraavat kehittämistoiminnan painoalat:

- Kestävän, markkinavetoisen raaka-ainetuotannon kehittämisen
- Innovatiivisen ja jalostusarvoa lisäävän tuotekehityksen
- Lisäarvon tuottamisen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin
- Tutkimuksen, teknologian ja osaamiseen kehittämisen

Luonnontuotealan toimintaohjelmasta on kerrottu tarkemmin liitteessä 2. Jokaiseen painoalaan liittyen toimintaohjelma esittää erilaisia toimenpiteitä painalojen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteitä on yhteensä 24 kappaletta. Suurin osa tarkastelujakson aikana toteutetuista alan kehittämishankkeista linkittyi toimintaohjelman painoaloihin (taulukko 4). Useat hankkeet kuuluivat jopa useampaan painoalaan.

Painalojen ulkopuolelle jääneitä hankkeita oli 14. Näiden hankkeiden päätarkoituksena oli esimerkiksi alan nuorisotoiminta tai paikallinen alan tunnettuuden lisääminen. Tällaisia olivat esimerkiksi Tulevaisuus luonnonantimissa (EMR) ja Maistuvat kyläjuhlat (EMR). Yhdessä hankkeessa, joka oli Lähiruokaa asiakkaille uusilla tavoilla (EAKR), päätavoitteena oli auttaa alan toimijoita selviytymään poikkeustilan yli. Lisäksi ulkopuolelle jäivät esiselvityshankkeet, joiden tavoitteena oli selvittää mahdollisuuksia jatkohankkeitten toiminnalle.

Suurin osa hankkeista edisti innovatiivista ja jalostusarvoa lisäävää tuotekehitystä (49 hanketta). Merkittävä osa hankkeista oli myös kehittämässä kestävä, markkinavetoista raaka-ainetuotantoa (42 hanketta). Moniin hankkeisiin sisältyi tutkimusta sekä teknologian ja osaamisen kehittämistä (24 hanketta), mutta harvassa keskityttiin lisäarvon tuottamiseen matkailu- ja hyvinvointipalveluissa (9 hanketta). Toimintaohjelman tavoitteiden täyttymistä ajanjaksolla 2015–2021 on tarkasteltu tarkemmin luvussa 3.

Taulukko 4. Hankkeiden linkittyminen luonnontuotealan toimintaohjelman painoaloihin vuosina 2019–2021.

Toimenpideohjelman painoala	Hankkeiden lukumäärä
Kestävän, markkinavetoisen raaka-ainetuotannon kehittäminen	42
Innovatiivinen ja jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys	49
Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin	9
Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen	24
Ulkopuolelle jäävät	14

KESTÄVÄ, MARKKINAVETOINEN RAAKA-AINETUOTANTO

Noin puolet tarkastelluista hankkeista oli kehittämässä kestävä, markkinavetoista raaka-ainetuotantoa. Monet hankkeista kehittivät raaka-ainetuotantoa melko yleisellä tasolla. Useat hankkeet kuitenkin kehittivät raaka-ainetuotantoa myös yksityiskohtaisemmin esimerkiksi kerääjiä aktivoimalla tai yhdistämällä luonnontuotealan tuotantoa muihin metsänkäyttömuotoihin. Tällaisia hankkeita olivat esimerkiksi SieniHarvesteri – Elintarviketuotannon innovaatioita harvesterin kourasta – elintarviketuotannon yhdistäminen metsänhoidon toimenpiteisiin (EAKR) ja Metsästä monituotebisnestä (EMR).

Raaka-ainetuotantoa kehitettiin myös esimerkiksi viljelyä ja puoliviljelyä kehittämällä, sivuvirtojen hyödyntämistä lisäämällä sekä panostamalla luonnonmukaiseen tuotantoon ja yhteisiin laatukriteereihin. Luomusertifiointiin keskityttiin etenkin valtakunnallisissa hankkeissa ja laatukriteereitä kehitettiin erityisesti tutkimuslaitosten hanketoiminnassa.

INNOVATIIVINEN JA JALOSTUSARVOA LISÄÄVÄ TUOTEKEHITYS

Yli puolet tarkastelluista hankkeista oli kehittämässä innovatiivista ja jalostusarvoa lisäävää tuotekehitystä. Yleisimmät toimenpiteet, joilla tuotekehitystä edistettiin, olivat alan yrittäjien ja kehittäjien erikoisosaamisen ja asiantuntijayhteyksien vahvistaminen sekä menetelmät, joilla nostettiin jalostusastetta, kehitettiin testausmenetelmiä ja teknologiaosaamista tai pyrittiin luomaan uusia markkinoita.

Asiantuntijayhteyksiä ja uusia markkinoita luomassa oli esimerkiksi Kiina-yhteistyöhön perustavan metsäbiotalouden kehittäminen Pohjois-Karjalassa (KIBIO)-hanke (EAKR), jossa luotiin yritys- ja asiantuntijaverkostoja sekä välitettiin tietoa ja osaamista luonnontuotteiden potentiaalisista markkinoista Kiinassa.

Raaka-ainetietouden, markkinatiedon ja erilaisten valmistusteknologioiden avulla tuotekehityksen edistämiseen pyrittiin Foodwest Oy:n hankkeessa Superhyvä – uusilla avauksilla menestykseen (EMR). Useissa hankkeissa tuotekehitystä edistettiin myös luomalla alalle uutta yrittäjyyttä sekä edistämällä kansainvälistymistä ja vientiä.

LISÄARVON TUOTTAMINEN MATKAILU- JA HYVINVOINTIPALVELUIHIN

Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin ei ollut kovin monessa hankkeessa pääkehityskohteenä. Sen sijaan hankkeissa, joissa painoalaa kehitettiin, se oli vahvasti mukana merkittävänä aihepiirinä. Esimerkkeinä tästä toimivat muun muassa Lappi Luxus - palveluja ja tuotteita lappilaiseen hyvinvointimatkailuun (EAKR) sekä Luonnontuotteiden vientivalmiuksien ja matkailukytkennän kehittäminen 2018–2019 III -hanke (muu rahoitus).

TUTKIMUKSEN, TEKNOLOGIAN JA OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Noin neljäsosa hankkeista käsitteli alan tutkimusta, teknologiaa ja osaamista. Useat hankkeet kehittivät painoalaa yleisellä tasolla, mutta osa hankkeista linkittyi tiettyihin toimintaohjelman toimenpiteisiin. Esimerkiksi kuusi hanketta oli mukana lisäämässä yhteistyötä alan koulutuksen järjestäjien, yrittäjien, sekä tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden välillä. Tästä yhtenä esimerkkinä voisi mainita hankkeen Arktisten kasvien taiga – terveyttä luonnosta (EAKR), jossa marjojen terveysvaikutusten tutkimuksen ohella oli mukana vahvaa yritysyritystyötä sekä verkostoitumista organisaatioiden välillä.

Luonnontuotealaan liittyvää koulutusta edistäviä hankkeita ei ollut erityisen paljon verrattuna yleiseen osaamisen kehittämiseen. Alan koulutusta edistettiin noin viidessä hankkeessa. Yhtenä esimerkkinä näistä hankkeista nousi esille Wild Food Savo (EMR), jossa kehitettiin matkailu- ja ravitsemisalan opiskelijoiden luonnontuotealaan liittyvää tietotaitoa.

Koulutuksen edistämässä mukana oli myös Luonnoneväistä elinvoimaa Etelä-Savoon -hanke (EAKR, ESR), joka muodostui kahdesta osasta. Euroopan aluekehitysrahaston rahoittamassa investointihankkeessa luotiin luonnontuotteiden kuivaamiseen tarvittava elintarvikehuoneisto pakkauslaitteineen ammattiopiston tiloihin. Euroopan sosiaalirahaston rahoittama osuus hankkeesta keskittyi puolestaan oppimisympäristön kehittämiseen esimerkiksi alan tuotekehitykseen liittyvässä osaamisessa.

Kuva 2. UMBR-ELLA -hanke (Universal Model Boosting Resilience - Entrepreneurial Learning Lab Abroad) on kansainvälisen liiketoiminnan valmennusohjelma luonnontuotealan, luovan alan ja matkailualan yrityksille. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman rahoittama (80 %) hanke tarjoaa monipuolisesti apua kansainvälistymiseen kuten messumatkoja ja verkostoitumista ulkomailla. Kuvassa hankkeeseen osallistuvia esittelemässä toimintaansa yhteisosastolla. Kuva: UMBR-ELLA -hanke.

Luonnontuotealan tutkimusta toteutettiin hankkeissa erilaisista näkökulmista. Esimerkiksi hankkeessa Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista (EAKR) tutkittiin saha- ja marjanjalostusteollisuuden sivuvirtojen hyödyntämistä sekä sivuvirtojen arvoaineiden terveysvaikutuksia. Hankkeessa Mikroaaltojen ja kryokonsentraation hyödynnettävyyttä teollisissa prosesseissa (KryoMikro) (EAKR) puolestaan tutkittiin muun muassa kryokonsentraation ja mikroaaltokäsittelyn soveltuvuutta elintarvikkeiden ja luonnontuotteiden prosessointiin. Teknologioiden ja terveysvaikutusten lisäksi tutkimusta tehtiin paljon myös alan liiketoimintamahdollisuuksiin sekä metsä- ja suoluonnon monipuoliseen hyödynnettävyyteen liittyen.

Testausmenetelmiä ja teknologiaosaamista kehitettiin muun muassa Laatusormenjälki arktiselle luonnon raaka-aineelle (Arctic FingerPrint) -hankkeessa (EAKR). Siinä kehitettiin pikamittausteknologiaa, jonka avulla toimijat voisivat itse tarkkailla muun muassa viennin näkökulmasta tärkeitä tuotteiden laatuksitekijöitä.

LUONNONTUOTEALAN TOIMINTAOHJELMAN ULKOPUOLELLE JÄÄVÄT HANKKEET

Hankkeita, jotka eivät liittyneet mihinkään toimintaohjelman painoaloista oli 14 kappaletta. Hankkeissa kehitettiin esimerkiksi monipuolisesti alan nuorisotoimintaa tai tehtiin esiselvityksiä isompaa hanketta varten. Luonnontuotteisiin liittyvää nuorisotoimintaa järjestettiin esimerkiksi hankkeissa Luontonuoret (EMR), VIHREÄÄ KULTAA! Nuorten työllistämisen- ja yrittäjyyskasvatushanke - Luonnontuotealan trendistä käytäntöihin (EMR) sekä Hyvinvointia, työtä ja tuloa luonnosta (EMR). Joidenkin hankkeiden tavoitteena oli myös alan paikallisen tunnettavuuden lisääminen.

2 VUOSIEN 2015-2021 LUONNONTUOTEALAN HANKETOIMINTA

2.1 KEHITTÄMISHANKKEIDEN TOIMINTAMUODOT

Tehdyssä koontityössä vuosien 2015–2021 tarkastelujaksolta tunnistettiin yhteensä 149 luonnontuotealaan liittyvää hanketta. Osalla hankkeista oli enemmän kuin yksi toteuttajan ilmoittama toimintamuoto. Kehittäminen oli yleisin toimintamuoto, jota toteutettiin 113 hankkeessa. Tiedonvälitys oli toimintamuotona 41 hankkeessa. Alan tutkimusta tehtiin 32 hankkeessa ja koulutusta 29 hankkeessa. (taulukko 5.)

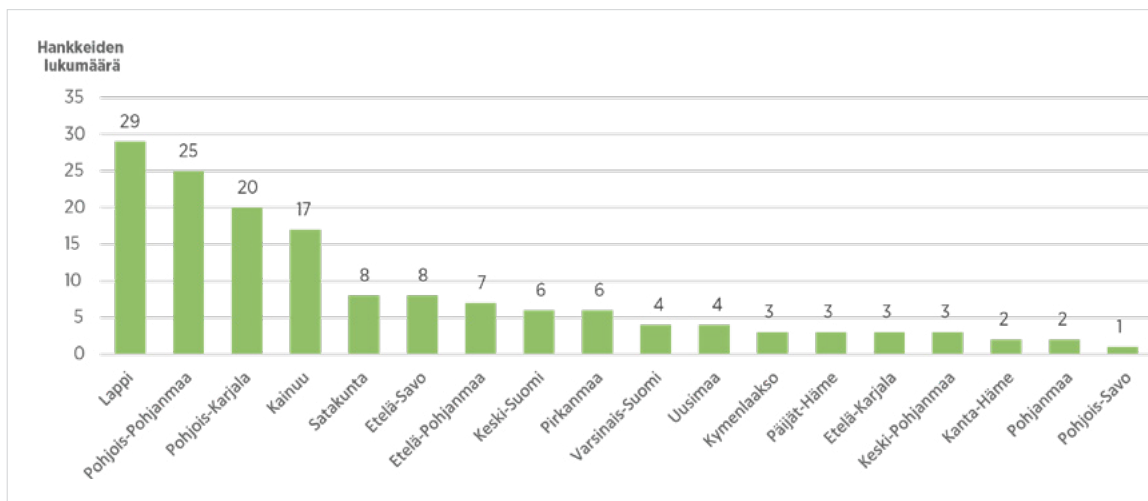
Taulukko 5. Hankkeiden toimintamuodot vuosina 2015–2021.

Hankkeen toimintamuoto	Hankkeiden lukumäärä
Kehittäminen	113
Tiedonvälitys	41
Tutkimus	32
Koulutus	29
Muu	5

2.2 KEHITTÄMISHANKKEIDEN TOTEUTUSALUEET

Kehittämishankkeita toteutettiin tarkastelujakson 2015–2021 aikana jokaisessa Manner-Suomen maakunnassa (kuvio 1 ja taulukko 6). 19 hankkeen toiminta-alue oli määritetty kansainväliseksi ja peräti 25 hankkeella valtakunnalliseksi. Osalla hankkeista oli enemmän kuin yksi toteutusalue. Eniten hankkeita oli Lapissa, jossa toteutuksessa oli 29 hanketta ja vähiten Pohjois-Savossa ja Pohjanmaalla, joissa toteutettiin molemmissa yhtä hanketta. Lapin ohella aktiivisinta luonnontuotealan hankkeiden toteutus oli Pohjois-Pohjanmaalla (25 hanketta), Pohjois-Karjalassa (20 hanketta) ja Kainuussa (17 hanketta).

Satakunnassa sekä Etelä-Savossa toteutettiin kahdeksaa ja Etelä-Pohjanmaalla seitsemää hanketta. 3–6 hanketta toteutettiin Keski-Suomessa, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla, Kymenlaaksossa, Päijät-Hämeessä, Etelä-Karjalassa ja Keski-Pohjanmaalla. Kanta-Hämeessä toteutettiin kahta hanketta. Hankkeiden teemoissa oli joitakin alueellisia eroja. Pohjois-Suomessa esimerkiksi toteutettiin matkailuun liittyviä hankkeita enemmän kuin muilla alueilla.

Kuvio 1. Luonnontuotealan kehittämishankkeiden jakautuminen maakunnittain vuosina 2015–2021.

Taulukko 6. Hankkeiden toteutusalueet vuosina 2015–2021.

Toteutusalue	Hankkeiden lukumäärä
Lappi	29
Pohjois-Pohjanmaa	25
Pohjois-Karjala	20
Kainuu	17
Etelä-Savo, Satakunta	8
Etelä-Pohjanmaa	7
Keski-Suomi, Pirkanmaa	6
Uusimaa, Varsinais-Suomi	4
Etelä-Karjala, Keski-Pohjanmaa, Kymenlaakso, Päijät-Häme	3
Kanta-Häme, Pohjanmaa	2
Pohjois-Savo	1
Valtakunnallinen	25
Kansainvälinen	19

2.3 KEHITTÄMISHANKKEIDEN RAHOITUS

Hankkeet voidaan jakaa päärahoittajan mukaan viiteen eri luokkaan (taulukko 7). Päärahoittajista Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma rahoitti ELY-keskusten kautta 60 hanketta, joiden yhteenlaskettu kustannusarvio muodosti 12 523 697 €. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma rahoitti hanketoimintaa myös Leader-yhdistysten kautta. Näitä hankkeita oli 31 kappaletta ja niiden kustannusarvio oli yhteenlaskettuna 2 717 459 €.

Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto olivat päärahoittajana 28 hankkeessa, joiden kustannusarviot muodostivat yhteensä 10 258 723 €. Suurin osa näistä hankkeista oli Euroopan aluekehitysrahaston rahoittamia, vain yhdessä hankkeessa rahoittajana toimi Euroopan sosiaalirahasto. Yhdessä hankkeessa rahoittajina olivat molemmat rahastot. Kansainväliset rahoitusohjelmat rahoittivat 9 eri hanketta, joiden yhteenlaskettu kustannusarvio oli 13 694 544 €.

Muu rahoitus merkittiin päärahoittajaksi 18 eri hankkeelle. Hankkeiden yhteenlaskettu kokonaiskustannusarvio oli 7 482 747 €. Lukumäärällisesti tarkasteltuna valtaosa hankkeista (11 kappaletta) oli maa- ja metsätalousministeriön rahoittamia. Maa- ja metsätalousministeriön hankkeet olivat kustannusarvioiltaan yhteensä 2 068 350 €.

Muu rahoitus -luokan lopuissa hankkeissa päärahoittajana toimivat AIKO, Metsämiesten säätiö, Luonnonvarakeskus, TEKES ja Päijät-Hämeen liitto: alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen – AKKE. Yhtä huomattavasti muita hankkeita suurempaa hanketta rahoitti myös Strategisen tutkimuksen neuvosto. Kyseessä oli monitieteinen ja kuusivuotinen Biocolour- Biovärit - Väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille -hanke, jossa oli mukana tutkijoita useista eri organisaatioista. Hankkeen rahoituksen osuus Suomessa oli 4 834 985 €.

Taulukko 7. Hankkeiden päärahoittajat ja yhteenlasketut kustannusarviot vuosina 2015–2021.

Rahoittaja	Rahoitettujen hankkeiden lukumäärä	Hankkeiden kustannusarviot yhteenlaskettuna
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ELY-keskukset)	61 kappaletta	12 523 697 €
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (Leader-yhdistykset)	31 kappaletta	2 717 459 €
Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto	28 kappaletta	10 258 723 €
Kansainväliset rahoitusohjelmat	11 kappaletta	13 694 544 € (6 394 544 €*)
Muu rahoitus	18 kappaletta	7 482 747 € (2 647 762 €*)
Yhteensä	149 kappaletta	46 339 433 € (34 204 448 €*)

*Huomattavasti muita suuremmat hankkeet Star-Tree: Multipurpose trees and non-wood forest products: a challenge and opportunity (7 300 000 €) ja Biocolour- Biovärit - Väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille (4 834 985 €) on jätetty pois sulkeissa ilmoitetuista kustannusarvioista.

2.4 KEHITTÄMISHANKKEIDEN PÄÄTOTEUTTAJAT

Ahkerin kehittämishankkeiden toteuttaja oli Luonnonvarakeskus, joka luotsasi tarkastelujakson aikana 21 hanketta (kuvio 2 ja taulukko 8). Luonnonvarakeskuksen hankkeita toteutettiin ympäri Suomen Luonnonvarakeskuksen toimipisteissä ja useissa hankkeissa tehtiin yhteistyötä muidenkin organisaatioiden kanssa. Lähes yhtä monta hanketta toteuttivat kunnalliset toimijat, joilla oli käynnissä 20 hanketta. Kunnalliset toimijat olivat kuntia, kuntayhtymiä ja kuntien elinkeinotoimijoita. Näistä toimijoista useita luonnontuotealan hankkeita toteuttivat etenkin Koillis-Suomen kehitysyritys Naturpolis Oy ja Kolarin kunta. Kunnallisten toimijoiden toteuttamat hankkeet keskittyivät etenkin monipuoliseen alan liiketoimintamahdollisuuksien kehittämiseen. Hankkeissa tehtiin paljon yhteistyötä eri kuntien kesken.

Ahkeria alan hankkeiden toteuttajia olivat myös yliopistot ja ammattikorkeakoulut, jotka toteuttivat molemmat 18 hanketta. Yliopistojen hankkeissa korostui etenkin luonnontuotealan tutkimus ja ammattikorkeakoulujen toiminnassa muun muassa liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen. Ammattikorkeakouluista aktiivisin hankkeiden toteuttaja oli Lapin ammattikorkeakoulu. Yliopistoista useampia hankkeita toteuttivat Oulun yliopisto ja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti.

4H-liitto ja paikalliset 4H-yhdistykset toteuttivat etenkin alan nuorisotoimintaan ja keruuverkoston kehittämiseen liittyviä hankkeita, joita oli 16 kappaletta. 4H-järjestön hankkeissa tehtiin myös yhteistyötä esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Suomen metsäkeskuksen toteuttamat hankkeet (13 kappaletta) keskittyivät pääosin luonnontuotteiden yhdistämiseen perinteisen metsätalouden kanssa. Hankkeissa aihepiireinä olivat muun muassa erilaiset ekosysteemipalvelut ja luomukeruualueiden perustaminen. Suomen metsäkeskuksen hankkeissa oli sekä valtakunnallisia että alueellisia hankkeita.

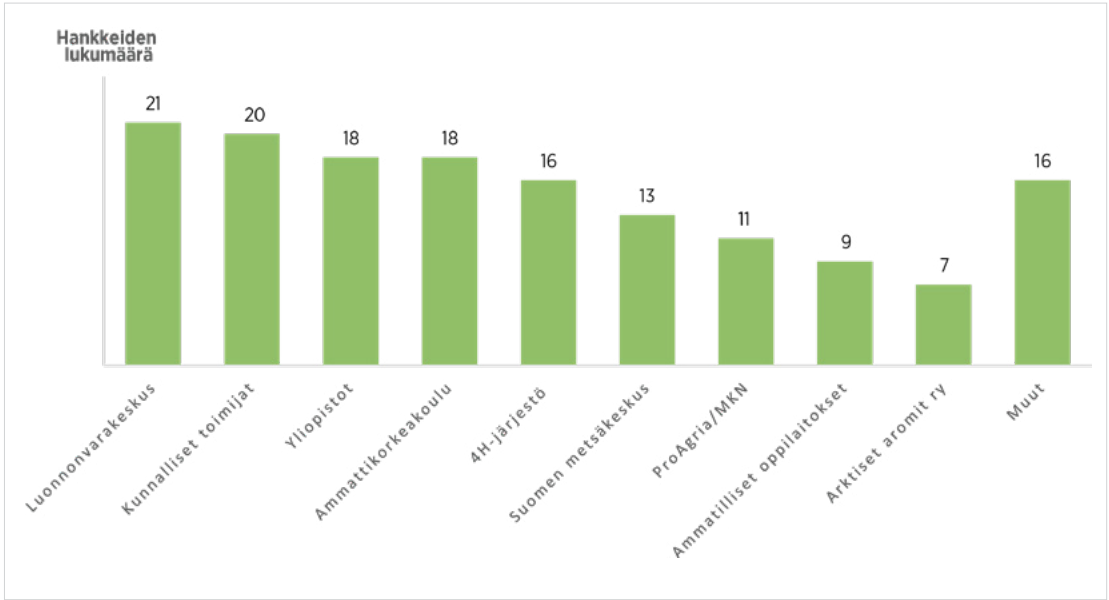
ProAgrian Maa- ja kotitalousnaiset toteuttivat paikallisjärjestöissään 11 kehittämishanketta. Aktiivisinta toiminta oli Keski-Suomessa, jossa oli tarkastelujakson aikana kolme eri Maa- ja kotitalousnaisten hanketta. Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten hankkeita oli kaksi kappaletta. Muissa maakunnissa, joissa järjestön hankkeita toteutettiin, oli toteutuksessa yksi hanke. Maa- ja kotitalousnaisten hankkeissa keskityttiin muun muassa poimijakoulutuksiin ja luonnontuotealan tunnettuuden lisäämiseen.

Ammatilliset oppilaitokset olivat päätoteuttajana yhdeksässä alan hankkeessa. Aktiivista kehittämistoimintaa oli etenkin Kainuussa, jossa Kainuun ammattiopisto toteutti kolme eri luonnontuotealaan liittyvää hanketta. Myös Pohjois-Karjalassa toteutettiin kolme luonnontuotealaan liittyntä ammatillisten oppilaitosten luotsaamaa hanketta. Lapissa tällaisia hankkeita oli kaksi kappaletta. Yksi ammatillisen oppilaitoksen toteuttama hanke oli käynnissä Etelä-Savossa. Ammatillisten oppilaitosten vetämät hankkeet kehittivät muun muassa ammatillista koulutusta ja alan yrittäjyyttä.

Luonnontuotealan valtakunnallinen toimialajärjestö Arktiset Aromit ry toteutti seitsemää hanketta. Hankkeet kehittivät luonnontuotealaa hyvin monipuolisesti ja useat niistä toimivat valtakunnallisesti.

Muut toteuttajat-osuuteen kuului pääosin yksittäisiä hankkeiden toteuttajia, jotka eivät sopineet mihinkään aikaisemmista kategorioista. Viidessä näistä päätoteuttajana oli paikallinen Leader-yhdistys. Muut toteuttajatahot olivat esimerkiksi muita yhdistyk-

siä (Pro Pakuri Finland ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Pohjois-Karjalan mar-
tat ry) ja yrityksiä (Youngfour Oy ja Foodwest Oy). Muita toteuttajia olivat myös Suomen
ympäristökeskus SYKE, TTS työtehoseura, Pyhäjärvi-instituuttisäätiö sekä European
Forest Institute, jotka toteuttivat kukin yhtä hanketta.

Kuvio 2. Hankkeiden päätoteuttajat vuosina 2015–2021.

Taulukko 8. Hankkeiden päätoteuttajat vuosina 2015–2021.

Hankkeen päätoteuttaja	Hankkeiden lukumäärä
Luonnonvarakeskus	21
Kunnalliset toimijat	20
Yliopistot	18
Ammattikorkeakoulu	18
4H-järjestö	16
Suomen metsäkeskus	13
ProAgria/Maa- ja kotitalousnaiset	11
Ammatilliset oppilaitokset	9
Arktiset Aromit ry	7
Muut	16
Yhteensä:	149

2.5 LUONNONTUOTEALAN YRITYSRYHMÄHANKKEET

Yritysryhmähankkeet ovat hankkeita, joiden tarkoituksena voi olla joko yrityksiä kehittäminen tai koulutus. Yritysryhmän koko voi vaihdella 3–10 yrityksen välillä. Yritysryhmähankkeessa yritykset pääsevät verkostoitumaan ja kehittämään toimintaansa yhdessä. Yritysryhmähankkeen tukea hakee ja hanketta hallinnoi jokin kehittämisorganisaatio esimerkiksi kunta tai kehittämissyhtiö.

Tarkastelujakson 2015–2021 aikana toimineita luonnontuotealaan liittyviä yritysryhmähankkeita tunnistettiin 13, joiden toteutus tapahtui kuudessa eri maakunnassa. Hankkeista suurin osa toimi Lapissa tai Pohjois-Pohjanmaalla. Osa hankkeista on jo päättynyt, osassa toiminta jatkuu edelleen. Yritysryhmähankkeista osaan kuului ainoastaan luonnontuotealan yrityksiä, mutta näitä hankkeita tunnistettiin vain muutama. Suurempaan osaan hankkeista kuului luonnontuotetoimijoiden ohella muiden alojen yrityksiä, erityisesti muita elintarvikealan toimijoita. Yritysryhmähankkeissa tehtiin myös rajapintayhteistyötä esimerkiksi matkailutoimijoiden kanssa. Kaikissa tarkastelluissa hankkeissa oli mukana 3–6 yritystä. Suurimmassa osassa hankkeista pääjärjestäjätaho oli kunta tai muu kunnallinen toimija (esimerkiksi kunnan kehittämissyhtiö).

Hankkeissa pyrittiin kehittämään luonnontuotealaa erilaisin tavoittein. Useassa yritysryhmähankkeessa tavoitteena oli kansainvälisyyden kehittäminen. Tämä oli tärkeänä tavoitteena esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla toteutetussa Tastes from Finland – Elintarvikeyritysten viennin edistämishanke -hankkeessa, jossa selvitettiin elintarvikeyritysten yhteistyötahoja ja kysyntää Japanissa. Hankkeessa oli mukana viisi erilaista elintarvikealan yritystä, joista kahdella on toimintaa erityisesti luonnontuotealalla.

Kansainvälistymisen lisäksi luonnontuotealan yritysryhmähankkeissa tavoiteltiin muun muassa alan yritysten verkostoitumista keskenään ja yritysten osaamisen kehittämistä. Osassa yritysryhmähankkeissa kärkitavoitteena oli myös markkinoiminen ja tuoteistaminen. Hyvä esimerkki tästä on Lumous-yritysryhmähanke, jonka tavoitteena oli saada yhteisen tuotebrändin alle markkinoille noin kymmenen paikallista luonnontuotealalle perustuvaa tuotetta. Monessa yritysryhmähankkeessa järjestettiin tutustumismatkoja tai koulutuksia, joiden avulla edesautettiin tavoitteisiin pääsemistä. Tavoitteisiin pyrittiin myös muun muassa kehittämällä tuotantoa tilojen ja koneiden avulla sekä kasvattamalla verkkokauppaa. Matkailu- ja hyvinvointipalveluiden luonnontuotealalta kehitettiin esimerkiksi luonnontuotteisiin liittyvän kosmetiikan keinoin Ranuan luonnonvaratoimijoiden liiketoiminnan ja verkoston kehittäminen -hankkeessa.

Useissa alan yritysryhmähankkeissa kustannusarvio oli samansuuntainen, selvästi suurimmassa osassa yritysryhmähankkeista kustannusarvio oli noin 40 000–60 000 euroa. Mukana oli kuitenkin myös muutama hanke, joilla oli pienempi tai suurempi kustannusarvio. Tarkastelluissa hankkeissa pienin budjetti oli 16 000 euroa ja suurin budjetti lähes 300 000 euroa.

ESIMERKKEJÄ HANKKEISTA:

Arctic Cosmetics (ARCOS), Oulun yliopisto

Hankkeen tavoitteena on kehittää yritysten toimintaa luonnonkosmetiikka-alaan liittyen. Tavoitteena on auttaa Kainuun luonnonkosmetiikka-alaa kehittymään kansainväliset asiakkaat ja markkinat tavoittavaksi hyvin kannattavaksi ja kasvavaksi liiketoiminnaksi. Hankkeessa on mukana viisi yritystä.

Elintarvikkeet yhdessä uusille markkinoille, Kainuun Etu Oy

Kuuden yrityksen yhteisen yritysryhmähankkeen tavoitteet voidaan jakaa viiteen päätaavoitteeseen. Hankkeen tavoitteena on:

1. kartoittaa uusia kohdealueita ja selvittää heidän erityistarpeitaan tuotteisiin liittyen
2. löytää parhaat ja edullisimmat logistiikkaratkaisut
3. saada aikaan hankeyritysten välinen toimintatapasuunnitelma
4. selvittää yhteisen myyntiverkoston mahdollisuudet
5. auttaa erilaisten tuotekonseptien löytämisessä osallistuvien yritysten kesken, kaupallisten toimijoiden ja kolmannen osapuolen kanssa

Jalosta jalompaa, Leader Pohjoisin Lappi ry

Yritysryhmähankkeen tavoitteena on nostaa Sodankylässä ja sen lähialueella tuotettujen raaka-aineiden tunnettavuutta yritysten välistä yhteistyötä lisäämällä, tuotekehityksellä ja yhteisellä tuoteperhenäkyvytydellä. Yritysten välinen yhteistyö on perusedellytys myös kaupallisen toiminnan kasvulle, mikä puolestaan mahdollistaa toiminta-alueen talouskasvun positiivisen kerrannaisvaikutuksen. Hankkeessa pyritään myös nostamaan lapilaisin luonnontuotteiden jalostusastetta maakunnassa. Hankkeessa on mukana neljä yritystä.

Lumous-yritysryhmähanke, Sysmän kunta

Hanke mahdollistaa yhteisen tuotebrändin lanseeraamisen ja uusien tuotteiden kehittämisen. Tavoitteena on saattaa markkinoille noin kymmenen paikallisiin luonnonyrteihin perustuvaa tuotetta yhteisen tuotebrändin alle.

Hankkeessa kehitetään yhteistyötä paikallisten luonnontuotealan ja alalla toimintaa aloittavien yritysten kanssa. Hankkeen aikana hankitaan tietoa ja neuvoja alan asiantuntijoilta mahdollisuuksista ja toimintatavoista sekä tutustutaan paremmin toisiin yrittäjiin, jotta yhteistyöstä saadaan paras mahdollinen lopputulos. Yhteistyötä puoltaa yrittäjien toisiaan täydentävä osaaminen ja koulutus. Koulutukset toteutetaan yritysryhmän yrittäjille yhdessä. Yritysryhmähankkeeseen osallistuu kolme yrittäjää.

Luonnontuotteet pakettiin, ProAgria Keski-Suomi/Maa- ja kotitalousnaiset

Luonnontuotteet pakettiin -yritysryhmähanke kokoaa luonnontuotealan yrittäjien yhteisiä tarpeita vastaavia menetelmiä ja auttaa lisäksi kutakin osallistujayritystä yritys-kohtaisten kehittämistoimenpiteiden eteenpäin saattamisessa. Tavoitteena on lisätä hankkeeseen osallistuvien luonnontuotealan yrittäjien osaamista muun muassa tuotekehityksessä, markkinoinnissa ja verkostoitumisessa sekä kehittää käytännössä yrittäjien tuotteita ja palveluita kysyntää vastaavaksi ja visuaalisesti näyttäväksi. Verkkokauppa-myynni ja vienti kuuluvat myös yritysten kehitettäviin toimenpiteisiin. Hankkeessa on mukana neljä eri yritystä.

Made in Kemijärvi –leipomotuote, Kemijärven Kehitys Oy

Yritysryhmähankkeen tavoitteena on luoda uusia tuotteita paikallisista raaka-aineista matkailun ohjelmopalveluiden tarpeisiin ja samalla tukea mukana olevien yritysten liikevaihdon kasvua. Yritysryhmähankkeessa ovat mukana leipomo, kalastusyrittäjä ja luonnontuotealan yritys.

Makeasti maailmalle!, Korea Gateway Oy

Hankkeen kohderyhmänä ovat maaseudulla toimivat luomu- ja luonnontuotteita valmistavat elintarvikeyritykset. Hankkeen tavoitteena on yritysten kansainvälistymisvalmiuksien parantaminen, yritysjohton valmentaminen vientiosaamisen saralla ja käytännön työkalujen kehittäminen kansainvälisen viennin edistämiseksi. Hankkeen tavoitteena on lisäksi parantaa hankkeeseen osallistuvien yritysten välistä yhteistyötä, vahvistaa yrittäjien visiota oman yrityksensä kansainvälistymisen mahdollisuuksista ja laajentaa liiketoimintaverkostoa kansainvälisen kilpailukyvyyn parantamiseksi. Hankkeessa on mukana kolme hunajayritystä.

Nostetta yrteistä, Osuuskunta Yrtti aika

Nostetta yrteistä -yritysryhmähankkeessa kehitetään yrttielinkeinin toimintaedellytyksiä Pohjois-Pohjanmaalla yrittäjien yhteisten koulutuksien, tapaamisten, kokeilujen ja työpajojen sekä opintomatkojen kautta. Hankkeessa kehitetään yrittäjien tuotantoa keuruverkostosta tuotantotiloihin, tehdään tuotekehitystä ja parannetaan menekinedistämistä sekä haetaan työkaluja työhyvinvointiin.

Ranuan luonnonvaratoimijoiden liiketoiminnan ja verkoston kehittäminen, Lapin ammattikorkeakoulu

Tavoitteena on luonnonvaratoimijoiden liiketoiminnan kehittäminen suunnittelemalla ja kehittämällä hyvinvointialan tuotteita ja palveluita verkostoyhteistyönä. Hankkeessa selvitetään alan lupaviidakkoa, vahvistetaan asiantuntijaverkostoa sekä luodaan kestävä pohjaa liiketoiminnan tueksi. Hankkeessa tehdään tuotekehitys- ja testaustoimintaa sekä lupa-asioiden selvitystä laadukkaiden ja turvallisten tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi. Lisäksi hankkeessa tehdään kone- ja laiteselvityksiä sekä markkinointivalmisteluja ja alan messukäyntejä kehittämistyön tueksi. Hankkeen tuloksena syntyy uusia, laadukkaita hyvinvointialan tuotteita ja palveluita ranualaisena luonnonvaratoimijoiden yritysverkostossa.

Ruokaelämyksiä, Rautalammin kunta

Ruokaelämyksiä -hankkeen tavoitteena on kehittää Etelä-Konneveden matkailualueen ruokapalveluja elämyksellisiksi ruokamatkailutuotteiksi, joissa yhdistyvät laadukkaat lähi- ja luomuraaka-aineet, luonnontuotteet sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperinne. Hankkeen aikana ruokapalveluja tarjoavien yrittäjien ja yritysten henkilöstön osaaaminen lisääntyy ja yritysten välinen yhteistyö tiivistyy.

Superfoodketju-yritysryhmähanke, Kolarin kunta

Superfoodketju -yritysryhmähanke on Kolarin kunnan hallinnoima hanke, jonka tavoitteena on kehittää uudenlaista liiketoimintaa luonnontuotealalle. Hankkeen toimenpiteet keskittyvät Tunturi-Lapin ja Kolarin kunnan alueella. Hankkeessa on mukana kolme yritystä.

Tastes from Finland-Elintarvikeyritysten viennin edistämishanke, Naturpolis Oy

Hankealueella on suuri kaupallinen resurssi käytössään pohjoiseen ympäristöön sopeutuneessa elintarviketuotannossa ja luonnonkeruutuotteissa. Hankkeen tavoitteena on alueen elintarviketuotannon elinvoimaisuuden edistäminen yritysten kansainvälistymismahdollisuuksia parantamalla. Hankkeessa tehdään markkinaselvitys, jonka perusteella haetaan potentiaalisia japanilaisia yhteistyökumppaneita. Keväällä 2021 yritykset tekevät tutustumis- ja tiedonkeruumatkan Japaniin FOODEX -messuille. Matkan tarkoituksena on lisäksi tavata selvityksen perusteella valikoituneita yhteistyötahoja Tokiossa sekä testata yritysten tuotteiden vastaanottoa Japanissa ja saada arvokasta palautetta tuotekehitykseen.

USVA yhteismarkkinointikonsepti, Kolarin kunta

USVA yhteismarkkinointikonsepti-hanke on kolmen naisryhtäjän yritysryhmähanke. Hankkeen tavoitteena on kehittää hankkeessa mukana olevien yritysten luonnontuote- ja hyvinvointituotteiden yhteismarkkinointikonseptia.

3 LUONNONTUOTEALAN TOIMINTAOHJELMAN TAVOITTEIDEN TÄYTTYMINEN

3.1 KESTÄVÄ, MARKKINAVETOINEN RAAKA-AINETUOTANTO

Luonnontuotealan toimintaohjelmassa (liite 2) kahdeksan toimenpidettä liittyy kestäväen, markkinavetoisen raaka-ainetuotannon kehittämiseen. Tarkastelujakson 2015–2021 aikana toteutetuissa alan hankkeissa kehitettiin kaikkia näitä toimenpiteitä. Raaka-ainetuotantoa kehitettiin yhteensä 65 hankkeessa. Suurin osa hankkeista kehitti raaka-ainetuotantoa ja siihen liittyviä arvoverkkoja (toimenpide 2, 36 eri hanketta). Monissa hankkeissa koulutettiin kerääjiä, koottiin keruuverkostoja, kehitettiin raaka-ainetuotannon toimintatapoja, selvitettiin alkutuottajien markkinoita sekä lisättiin luonnontuotteiden tunnettuutta. Vähiten hankkeissa paneuduttiin luonnontuoteraaka-aineiden käytön resurssitehokkuuden ja sivuvirtojen hyödyntämisen parantamiseen (toimenpide 3, 6 eri hanketta). Vähän oli myös sopimustuotannon, raaka-ainepörssin, logistiikan ja varastoinnin kehittämiseen tähtäviä toimia. Yksittäisillä hankkeilla edistettiin raaka-ainesten jatkokäsittelyn, testauksen ja laaduntodentamisen menetelmiä.

TOIMENPIDE 1

Tähdätään tuotantoon otettavien raaka-aineiden valinnoissa kysyntälähtöisyyteen ja edelläkävijämarkkinoille tekemällä markkinatutkimuksia, ennakoimalla trendejä ja kuluttajatarpeita ja kokoamalla tietoa eri elinkeinoalojen käyttömahdollisuuksista. Toisaalta vaikutetaan proaktiivisesti markkinoiden kehitykseen välittämällä tietoa luonnontuotteista ja niiden mahdollisuuksista kansainvälisesti ja eri aloilla.

Ensimmäinen toimenpide liittyi seitsemän eri kehittämishankkeen toteutukseen. Markkinatutkimusta ja kuluttajatarpeiden ennakkointia toteutti esimerkiksi Marjoja maailmalle -hanke (EMR), jossa toteutettiin asiakastarpeen analyysia sekä potentiaalisten markkinoiden tunnistamista. Hankkeessa Luonnossa kestävästi ja vastuullisesti (muu rahoitus) kehitettiin raaka-ainetuotantoa esimerkiksi monikanavaisen viestinnän ja yhteistyöverkostojen kehittämisen avulla.

Tiedonvälityksen avulla alan ja markkinoiden kehitykseen pyrkivät vaikuttamaan esimerkiksi hankkeet Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle (LUTUNEN) (EMR) ja Luomua metsäluonnosta (muu rahoitus). Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle -hankkeessa päätavoitteena oli saada luotettavaa tietoa toimijoiden käyttöön. Luomua metsäluonnosta -hankkeessa taas oli konkreettinen tavoite – luomukeruualueiden määrää pyrittiin kasvattamaan viestinnän keinoin.

TOIMENPIDE 2

Kehitetään raaka-ainetuotantoa ja siihen liittyviä arvoverkkoja alkutuottajien lisäksi luonnontuotteita jalostavien ja markkinoivien yritysten sekä tutkimus-, koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden kanssa Suomessa ja kansainvälisesti.

Toinen toimenpide liittyi 36 hankkeen toteuttamiseen. Raaka-ainetuotannon kehittämistä toteutettiin monipuolisesti alkutuotannon, yritysten ja eri organisaatioiden parissa. Osa hankkeista keskittyi luonnontuotteiden teollisen tuotannon kehittämiseen. Näitä olivat esimerkiksi Industry Nordic – kohti luonnontuotteiden teollisen mittakaavan valmistusmenetelmiä (kv-rahoitus) ja Mahlaa metsästä markkinoille (muu rahoitus).

Alkutuotannon ja keruun tehostamisen parissa toimineita hankkeita oli paljon. Hankkeet edistivät muun muassa poimijakoulutuksia ja keruuverkostoja sekä jokamiehen oikeuksiin kuulumattomien luonnontuotteiden ja vähemmän tunnettujen luonnontuotteiden tunnettavuutta ja käyttöä. Poimijakoulutuksia toteuttivat muun muassa Luonnonvaratuotannon kehittämisselvitys (EMR) ja Pure Power – the waves of the wild food (EMR) -hankkeet. Keruuluvan vaativien luonnontuotteiden tunnettavuuden kasvattamiseen pyrkivät hankkeet Makuja maakunnan metsistä (EMR) ja Kasvavaa liiketoimintaa luonnontuotteista (muu rahoitus).

TOIMENPIDE 3

Parannetaan luonnontuoteraaka-aineiden käytön resurssitehokkuutta hyödyntämällä tehokkaasti raaka-aineiden sivuvirrat.

Sivuvirtojen hyödyntämistä eli toimenpidettä kolme toteutti tarkastelujakson aikana kuusi eri hanketta. Hankkeissa aihepiiriä toteutettiin useasta eri näkökulmasta. Luonnon raaka-aineet kosmetiikkateollisuudessa (Lukos) -hankkeessa (EMR) pyrittiin kehittämään elintarviketuotannon sivuvirtojen hyödyntämistä kosmetiikan valmistuksessa. Erilaisten sivuvirtojen terveyttä edistäviä ja antimikrobisia ominaisuuksia tutkittiin hankkeessa Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista (EMR) sekä hankkeessa FORLEAP – Metsäbiomassan sivuvirroista uusia tuotteita (EAKR).

Natural Wax of Arctic Berries as Our Treasure – WAX -hankkeessa (kv-rahoitus) tutkittiin luonnonvahan talteen ottamista puolukan ja mustikan teollisista sivuvirroista. Vesakon hyödynnettävyys arvokkaiden uuteaineiden lähteenä (PAJU) -hankkeessa (EMR) selvitettiin huonon energiapuuaineksen, eli paljon kuorta sisältävän vesakon hyödynnettävyyttä uuteaineena. Kaikissa toimenpiteeseen liittyvissä hankkeissa sivuvirtojen hyödyntämistä kehitettiin innovatiivisesti ja liiketoiminnalliset mahdollisuudet mielessä pitäen.

TOIMENPIDE 4

Tehostetaan metsien raaka-ainevarojen kestävästä talteenottoa muun muassa kehittämällä paikkatietoa hyödyntäviä kartta- ja satoennusteso- vellouksia sekä talteenottoteknologiaa. Aktivoidaan kerääjiä ja uusia raaka-ainetuottajia viestinnän, koulutuksen ja esimerkkien avulla.

Toimenpidettä neljä kehitettiin 22 eri hankkeessa. Raaka-ainevarojen talteenottoa kehitettiin usein erilaisin menetelmin. Kerääjien aktivoiminen oli yhtenä osana esimerkiksi hankkeissa Keruupilotti 2018 (EMR) ja Tulevaisuutta luonnontuotteista (EMR). Kerääjiä aktivoitiin mukaan käyttäen apuna muun muassa viestintää, poimijakoulutuksia ja yhteistyötä.

Osassa hankkeista keskityttiin edistämään raaka-ainetuotantoa saamalla toimintaan mukaan metsäammattilaisia ja ennen kaikkea metsänomistajia. Tällaisia hankkeita olivat esimerkiksi Kasvavaa liiketoimintaa luonnontuotteista (muu rahoitus), Luomua metsäluonnosta (muu rahoitus) sekä Luonnontuotteet ja luontopalvelut kasvuun Pohjois-Pohjanmaalla LuoPPo (EMR). Satoennusteita kehitettiin etenkin hankkeessa Luonnonmarjat biotaloudessa (muu rahoitus).

TOIMENPIDE 5

Tasoitetaan luonnontuotteiden satovaihteluita ja parannetaan luonnontuotteiden saatavuutta muun muassa sopimustuotantoa, raaka-ainepörssiä, logistiikkaa ja varastointia kehittämällä.

Toimenpidettä 5 kehitettiin kymmenessä eri hankkeessa. Toimenpidettä kehitettiin varsin konkreettisin askelin, useimmissa hankkeissa parannettiin ja pilotoitiin varastointi- ja logistiikkatapoja. Varastointia vahvistettiin hankkeissa Alueellinen elintarvikelogistiikka (EMR), Luonnontuotteiden saatavuuden varmistaminen ja yhteistyömuodot -selvitys (LT-RASA) (muu rahoitus) ja Luonnosta liiketoiminnaksi (Luoli)(EMR).

Logistiikkaa kehitettiin etenkin Alueellinen elintarvikelogistiikka (EMR) ja SUVI – liiketoimintaa luonnontuotteista (EMR) -hankkeissa. Varastointia ja logistiikkaa vietiin eteenpäin alueellisesti kartoittamisen, työryhmien, verkostoimisen ja pilotoinnin keinoin.

TOIMENPIDE 6

Kehitetään toimintamalleja ja talouslaskelmia, joiden pohjalta luonnontuotteiden raaka-ainetuotantoa pystytään lisäämään esimerkiksi metsänkäsittelytoimin yhdessä muiden metsien käyttömuotojen kanssa.

Toimenpidettä kuusi toteutti 25 eri hanketta. Useimmat näistä hankkeista yhdistivät metsien ja soiden perinteistä puu- ja turvetuotantoa luonnontuotteiden hyödyntämiseen. Soiden ja turvemaiden monipuolisempaan hyödyntämiseen tähtäsivät erityisesti

hankkeet Kaskadimalli turvemaiden heikkotuottoisten hieskoivikoiden tehokkaampaan hyödyntämiseen (muu rahoitus), Kihokin viljelyä lääkekasviksi Pohjois-Satakunnan heikkotuottoisilla ja/tai turvetuotannon jälkeisillä turvemailla (EMR), Innoherb - kihokista, lakasta ja kanervasta tulevaisuuden liiketoimintaa Pohjois-Satakuntaan (EMR) ja Suobiomassojen käyttömahdollisuudet hyvinvointituotteissa ja -palveluissa sekä elintarvikkeissa (EAKR).

Muut toimenpidettä toteuttaneet hankkeet keskittyivät enemmän kivennäismaiden metsätalouden ja luonnontuotealan yhteensovittamiseen. Esimerkiksi Vesakon hyödynnettävyys arvokkaiden uuteaineiden lähteenä (PAJU) -hanke (EMR) selvitti energiapuun kuorien ja lehtien uuteaineiden hyödyntämisen mahdollisuuksia. Alan kehittämisen monipuolistamiseen metsäalan kanssa tehdyn yhteistyön avulla pyrki myös muun muassa Makuja maakunnan metsistä -hanke, jossa kehitettiin osajaverkostoja ja monipuolistettiin metsäbiotaloutta (EMR). Talouslaskelmia luonnontuotteiden raaka-ainetuotannosta kehitettiin esimerkiksi Kasvavaa liiketoimintaa luonnontuotteista -hankkeessa (muu rahoitus).

TOIMENPIDE 7

Kehitetään luonnontuotteiden puoliviljelyn ja viljelyn tuotantomenetelmiä ja -teknologiaa.

Luonnontuotteiden puoliviljelyä ja viljelyä kehitti 13 eri hanketta. Yleisimmin hankkeissa kehitettiin sienten tai marjojen viljelyä ja puoliviljelyä. Sienistä edistettiin etenkin pakurin viljelyä, johon pyrittiin esimerkiksi hankkeissa Kaskadimalli turvemaiden heikkotuottoisten hieskoivikoiden tehokkaampaan hyödyntämiseen (muu rahoitus) ja Erikoissienten tuotannon arvoketjun kehittäminen (muu rahoitus). Luonnonmarjojen puoliviljelyä ja viljelyä edistivät erityisesti hankkeet Marjoilla maailmalle (EMR), Luonnosta lautaselle LUOLA – koulutushanke (EMR) sekä Voimametsistä viherkattoihin - Ekosysteempipalveluista ja ympäristöstävällisestä viherrakentamisesta lisäarvoa matkailuun (EAKR).

Muita luonnontuotteita, joiden viljelyä kehitettiin, olivat nokkonen, kihokki ja kanerva. Kaikkien luonnontuotteiden viljelyä kehittäneiden hankkeiden kuvauksissa ei kerrottu yksityiskohtaisemmin, mitkä luonnontuotteet olivat mukana viljelyn ja puoliviljelyn edistämistyössä.

TOIMENPIDE 8

Laajennetaan luonnonmukaisten keruutuotteiden tuotantoa sekä kehitetään raaka-aineiden jäljitettävyyttä ja yhteisiä laatukriteerejä.

Toimenpidettä kahdeksan toteutettiin 18 eri hankkeessa. Useissa hankkeissa tehtiin luonnonmukaiseen keruutuotantoon liittyvää kehittämistyötä joko valtakunnallises-

ti tai paikallisella tasolla. Luomukeruuseen keskittyneitä hankkeita olivat esimerkiksi Luomumetsistä moneksi (EMR), Luomua metsäluonnosta (muu rahoitus), Luomua ja luonnontuotteita metsävaratietoihin (LULUME) (EAKR) ja Luomukeruualueilta euroja Päijät-Hämeessä (EMR). Näissä hankkeissa luomukeruun edistäminen oli pääosassa, mutta mukana tarkastelussa oli myös paljon hankkeita, joissa luomusertifiointia kehitettiin sivuroolissa muiden toimien ohessa.

Laatukriteerejä kehitettiin esimerkiksi hankkeissa Erikoissienten tuotannon arvo-
ketjun kehittäminen (muu rahoitus), ja Pakuri ja metsien erikoissienet – nimisuojan tur-
vin vientiin (EMR). Erikoissienihankkeissa laatukriteerejä edistettiin etenkin nimisuojaa
kehittämällä.

Luonnontuotteiden laatuun panostettiin hankkeissa kehittämällä säilömis- ja ja-
lostusmenetelmiä sellaisiksi, että laatu ja ominaisuudet säilyvät parhaalla mahdollisel-
la tavalla. Raaka-aineen laadun valvomista ja jäljitettävyyttä edistettiin erityisesti uusia
testausmenetelmiä luomalla. Testausmenetelmillä pyrittiin muun muassa tunnistamaan
haitallisia ja hyödyllisiä aineita sekä niiden pitoisuuksia tuotteissa. Laaduntodentamis-
menetelmiä luotiin etenkin hankkeissa MoreNPBiz. More Natural Product Business by
Enhanced Quality and Energy Efficiency of Drying (kv-rahoitus) ja Laatusormenjälki
arktiselle luonnon raaka-aineelle (Arctic FingerPrint) (EAKR).

Kuva 3. MoreNPBiz-hankkeen tavoitteena oli parantaa luonnontuoteyritysten kilpailukykyä ja pääsyä kansainvälisille markkinoille kehittämällä energiatehokkaita ja tuotteiden laadun säilyttäviä kuivausmenetelmiä sekä yrityksille sopivia laaduntodentamismenetelmiä mm. kuivattavien materiaalien tehoainepitoisuuksien osoittamiseksi. Kansainvälistä hanketta toteuttivat Suomessa Centria-ammattikorkeakoulu ja Oulun ammattikorkeakoulu.

3.2 INNOVATIIVINEN JA JALOSTUSARVOA LISÄÄVÄ TUOTEKEHITYS

Luonnontuotealan toimintaohjelmassa (liite 2) kuusi toimenpidettä keskittyi innovatiivisen ja jalostusarvoa lisäävän tuotekehityksen edistämiseen. Jokaista näistä toimenpiteistä toteutettiin alan kehittämistoiminnassa vuosina 2015–2021. Tuotekehitykseen paneuduttiin yhteensä 62 hankkeessa. Suuri osa hankkeista tuki tuotekehitystä lisäämällä alan yrittäjien ja kehittäjien erikoisosaamista ja välittämällä tutkimus- ja markkinatietoa (toimenpide 9, 33 hanketta). Lähes yhtä usein hankkeissa edistettiin tuotekehitystä tarkastelemalla korkean jalostusasteen erikoistuotteita sekä panostamalla teknologiaosaamiseen sekä tuotanto- ja testausmenetelmien kehittämiseen (toimenpide 10, 30 hanketta). Vain yhdessä hankkeessa toteutettiin alan yritysten ja kehittäjien kansainvälistymistä edistävä valmennusohjelma (toimenpide 14).

Osa innovatiivista, jalostusarvoa lisäävää tuotekehitystä tukeneista hankkeista ei kehittänyt erityisesti mitään yksittäisistä luonnontuotealan toimintaohjelman toimenpiteistä vaan kehitti painoalaa yleisesti. Tällaisia hankkeita oli 10. Näissä hankkeissa tuotekehitystä edistettiin esimerkiksi tuotekehityksessä tarvittavaa tietoa lisäämällä ja uusien tuotteiden pilotointia kokeilemalla. Tuotekehityksen vahvistamiseen pyrittiin myös muun muassa yritysneuvonnan ja yritysysteistyön keinoin. Esimerkiksi Luonnosta tuotteeksi-hanke (EMR) järjesti yritys kohtaista tarvekartoitusta. Hankkeessa Paras ta Pohjoisesta – paikalliset raaka-aineet ja käsityöyrittäjyys (EMR) tuettiin esimerkiksi alan kehittämiseen liittyviä kokeiluja ja tarjottiin yritysneuvontaa.

TOIMENPIDE 9

Tuetaan tuotekehitystä lisäämällä alan yrittäjien ja kehittäjien erikoisosaamista asiantuntijayhteyksiä luoden sekä kooten ja välittäen monialaista tutkimus- ja markkinatietoa.

Toimenpidettä 9 kehitettiin peräti 33 hankkeessa. Erikoisosaamista kehitettiin esimerkiksi Luonnontuotteiden laadun ja turvallisuuden kehittäminen (Palko) -hankkeessa (EMR), jossa osaamista edistettiin tuotteiden turvallisuuden ja laadun varmistamista painottaen. Erikoisosaamisen kehittämistä tehtiin myös tiettyihin luonnontuotteisiin keskittyen. Esimerkiksi Mahla – koivun eliksiiristä lisäarvoa maaseudulle -hankkeessa (EMR) kehitettiin mahlan ja pakurin käyttöön liittyvä opas keruuseen ja jalostukseen.

Asiantuntijaverkostoja luotiin esimerkiksi Kiina-yhteistyöhön perustavan metsäbiotalouden kehittäminen Pohjois-Karjalassa (KIBIO) -hankkeessa (EAKR), jossa pyrittiin vastaamaan Kiinan markkinoiden kysyntään metsäbiotaloussektorilla.

Tutkimustietoa koottiin esimerkiksi hankkeessa LuoPro – Luonnontuotteet, probiootit ja kosmetiikan aktiivisuus Arktisessa Biolaaksossa (EAKR), jossa tutkittiin probiootteja vahvan yritysysteistyön keinoin. Tutkimus- ja markkinatiedon välittämistä edistettiin muun muassa hankkeissa Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle (LUTUNEN) (EMR) sekä OpenForData - Avoimen metsä- ja luontotiedon läpimurto - tietomassasta tuotteiksi ja tehokkaan toiminnan työvälineeksi (EAKR).

TOIMENPIDE 10

Painotetaan tuotekehityksessä innovatiivisia, markkinalähtöisiä korkean jalostusasteen erikoistuotteita sekä teknologiaosaamista. Panostetaan tuotanto- ja testausmenetelmiä kehittämällä laatuun ja vaikuttavien ominaisuuksien hyödyntämiseen sekä uusien markkinoiden luontiin.

Toimenpidettä 10 edisti tarkastelujakson aikana 30 eri hanketta. Tuotekehitystä edistettiin monin eri tavoin. Useassa hankkeessa keskityttiin esimerkiksi luonnontuotteiden laatuun. Hankkeessa Mahla – koivun eliksiiristä lisäarvoa maaseudulle (EMR) selvitettiin mahlan laatuvaatimuksia ja hankkeessa Erikoissienten tuotannon arvoketjun kehittäminen (muu rahoitus) kehitettiin erikoissienten laatu- ja sertifiointimenetelmiä.

Korkeampiin jalostusasteisiin, erikoistuotteisiin ja teknologiaosaamiseen keskityttiin niin ikään useissa hankkeissa. Esimerkiksi hankkeessa Puolukan arvoaineet jalostetuina maailmanmarkkinoille (PULU) (muu rahoitus) pyrittiin viimeistelemään puolukan fenolisten yhdisteiden rikastuksen kehitystyö ja kaupallistamaan rikaste lisäravinteeksi. Suokasveista uusia elinkeinomahdollisuuksia (SUOKAS) -hankkeessa (EMR) taas edistettiin suokasvien monipuolisempaa hyödyntämistä ja niiden jatkojalostamista.

Tuotantomenetelmien kehittämistä toteutettiin esimerkiksi Industry Nordic – koh-ti luonnontuotteiden teollisen mittakaavan valmistusmenetelmiä -hankkeessa (kv-rahoitus) ja ELOT - Elintarvike- ja luonnontuotteiden teollisen tuotannon kehittäminen Keski-Karjalassa-hankkeessa (EAKR).

TOIMENPIDE 11

Kehitetään luonnontuotepohjaisten tuotteiden asiakaskokemusta kiinnittämällä huomiota raaka-aineominaisuuksiin, markkinointiviestintään, pakkausratkaisuihin sekä hinnoittelu- ja jakelustrategioihin. Pakkausten toiminnallisuutta lisätään kuluttajakokemuksen rikastuttamiseksi ja lisätiedon jakamiseksi.

Toimenpiteeseen 11 liittyi tarkastelujakson aikana erityisesti 3 hanketta. Pakkauslaitteisiin panostettiin hankkeessa Luonnoneväistä elinvoimaa Etelä-Savoon (EAKR ja ESR), joka oli Etelä-Savon ammattiopiston hanke. Hankkeessa luotiin ammattiopiston tiloihin luonnontuotteiden kuivaukseen sopiva elintarvikehuoneisto ja pakkauslaitteisto. Jalostusta ja markkinointia kehitettiin Luonnontuotealan kasvukoordinaattori-hankkeessa (EMR). Raaka-aineominaisuuksiin kiinnitettiin huomiota hankkeessa Luonnontuotteiden laadun ja turvallisuuden kehittäminen (Palko).

TOIMENPIDE 12

Synnytetään uutta yrittäjyyttä viestinnän, koulutuksen, yrityskehittämötoiminnan ja veturiyritysten avulla.

Toimenpiteeseen numero 12 liittyi yhdeksän hanketta. Uutta yrittäjyyttä pyrittiin luomaan erilaisin keinoin. Esimerkiksi hankkeessa Hautomon konseptointi luonnontuote- ja lähiruoka-alalle (EMR) vahvistettiin potentiaalisten toimijoiden valmiuksia yrittämiselle.

Nuoria pyrittiin innostamaan luonnontuotealan yrittäjyyteen 4H-järjestön hankkeissa, joita olivat muun muassa Ruokaa luonnosta-yhteistyöhanke (EMR) ja Töitä luonnosta-yhteistyöhanke (EMR). Koulutuksen ja tiedonvälityksen keinoin yrittäjyyttä pyrittiin synnyttämään hankkeessa Elinkeinoa ja liiketoimintaa luonnontuotteista – ELLI (EMR). Hankkeessa LuotuKasvuun (EMR) järjestettiin luontoyrittäjyyteen liittyviä tapahtumia ja työpajoja sekä annettiin alan yrittäjyydestä kiinnostuneille mahdollisuus kokeilla toimintaa osuuskunnan jäsenenä.

TOIMENPIDE 13

Kootaan alan yritysten yhteinen luonnontuotebrändi ja tuotetarjoama sekä toteutetaan yhteistä markkinointia tähdäten kansainvälisille markkinoille. Kansainvälisen näkyvyyden lisäämisessä hyödynnetään muun muassa Suomen luontoon, puhtauteen ja turvallisuuteen pohjautuvaa imagoa sekä viennin edistämishelmia.

Toimenpidettä 13 oli tarkastelujakson aikana kehittämässä seitsemän eri luonnontuotealan kehittämishanketta. Yhteistä luonnontuotebrändiä kehitettiin erilaisin keinoin. Erikoissienten tuotannon arvoketjun kehittäminen-hankkeessa (muu rahoitus) esimerkiksi pyrittiin markkinabrändin rakentamiseen kehittämällä nimisuojaa sekä yhteistyötä jatkojalostusyritysten ja Team Finland ja Food From Finland -ohjelmien välillä.

Kansainvälistyminen on haasteellista etenkin mikroyrityksille, joita alalla on runsaasti. Luonnontuotealan rajat rikkova liiketoimintaekosysteemi (LUTU) -hankkeessa (EMR) pyrittiin vastaamaan haasteeseen tähtäämällä kansainvälisille markkinoille kehittämällä yritysten yhteistä arvoverkostoa. Hankkeessa ajatuksena oli, ettei yrityksen kannata kansainvälistyä yksin vaan kansainvälinen toiminta toteutuu paremmin yhteisen arvoverkoston kautta, jossa vain osa toimijoista operoi suoraan kansainvälisillä markkinoilla.

TOIMENPIDE 14

Toteutetaan alan yritysten ja kehittäjien kansainvälistymistä edistävä valmennusohjelma tukimateriaaleineen.

Alan yritysten ja kehittäjien kansainvälistymistä edistävää valmennusohjelmaa toteutettiin kahdessa hankkeessa. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoittama (80 %) UMBR-ELLA -hanke (Universal Model Boosting Resilience - Entrepreneurial Learning Lab Abroad) tarjoaa luonnontuotealan, luovan alan ja matkailualan yrityksille valmennusohjelmassaan monipuolisesti apua kansainvälistymiseen kuten palvelumuu- toilua, innovointia, messumatkoja ja verkostoitumista ulkomailla. EAKR-rahoitteises- sa Kiina-yhteistyöhön perustuvan metsäbiotalouden kehittäminen Pohjois-Karjalassa (KIBIO) -hankkeessa kansainvälisyyttä ja erityisesti yritysten pärjäämistä kiinalaisilla markkinoilla pyrittiin tukemaan neljän eri työpaketin keinoin.

3.3 LISÄARVON TUOTTAMINEN MATKAILU- JA HYVINVOINTIPALVELUIHIN

Luonnontuotealan toimintaohjelmassa on listattu kolme toimenpidettä koskien lisäar- von tuottamista matkailu- ja hyvinvointipalveluihin. Palvelukehitykseen paneuduttiin yhteensä 18 hankkeessa. Luonnontuotealan tuotekokonaisuuksia ja palvelukonsepteja yhteistyössä matkailu- ja hyvinvointialan palveluntuottajien kanssa kehitettiin kahdek- sassa hankkeessa (toimenpide 15). Sen sijaan luonnontuotteisiin liittyviä mobiileja ja so- siaalisen median sovelluksia muun muassa matkailu- ja hyvinvointipalvelujen asiakkaille ei kehitetty yhdessäkään hankkeessa (toimenpide 17). Matkailu- ja hyvinvointipalvelui- hin liittyviä hankkeita toteutettiin etenkin Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa.

Osa hankkeista, joissa tuotettiin lisäarvoa matkailu- ja hyvinvointipalveluihin, ei liittynyt oleellisesti mihinkään toimintaohjelman toimenpiteeseen. Nämä hankkeet kuitenkin edistivät matkailu- ja hyvinvointipalveluita yleisellä tasolla. Tarkastelujakson (2015–2021) aikana näitä hankkeita oli kahdeksan kappaletta. Hankkeissa pyrittiin esi- merkiksi lisäämään luonnontuotteiden käyttöä matkailun ohessa tiedotuksen ja yhteis- työn avulla.

TOIMENPIDE 15

Kehitetään luonnontuotealan laadukkaita tuotekokonaisuuksia ja palvelukonsep- teja yhteistyössä matkailu- ja hyvinvointialan palveluntuottajien kanssa esimer- kiksi koulutusten, eri elinkeinoalojen yhteisten innovaatiopajojen ja tiedotuksen avulla.

Matkailu- ja hyvinvointialan tuotekokonaisuuksia ja palvelukonsepteja kehittämässä oli tarkastelujakson aikana kahdeksan luonnontuotealan hanketta. Hankkeissa teemoja ke- hitettiin esimerkiksi koulutuksen yhteistyön keinoin. Lappi Luxus – palveluja ja tuotteita

ta lappilaiseen hyvinvointimatkailuun -hankkeessa (EAKR) esimerkiksi kehitettiin uutta liiketoimintamallia, jossa paikallisuus ja luonnontuotteet olivat merkittävässä roolissa. Elintarvikkeista ja luonnosta elinvoimaa Koillismaalle -hankkeessa (EAKR) pyrittiin niin ikään luomaan pysyvää toimintamallia ruoka- ja hyvinvointimatkailuun liittyen. Lähde luomun matkaan! – Luomun lisäarvon hyödyntäminen Etelä-Savon matkailuyritysten liiketoiminnassa -hankkeen (EAKR) tavoitteena oli synnyttää uusia luomua hyödyntäviä tuote- ja palveluinnovaatioita ja edistää luomukeruualueiden hyödyntämistä matkailussa.

TOIMENPIDE 16

Havainnollistetaan palvelumahdollisuuksia pilotoimalla ja kehittämällä esimerkkejä luonnontuotteet huomioon ottavista matkailu- ja hyvinvointipalvelukokonaisuuksista.

Luonnontuotteisiin painottuvia matkailu- ja hyvinvointipalvelukokonaisuuksia kehittävä ja pilotoivat kahdeksan kehittämishanketta. Hankkeet kehittivät pääosin matkailua Lapissa, Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Esimerkiksi Luonto- ja luonnontuotepainotteinen kansainvälinen leirikoulu, LuoPaLe-hankkeessa (EMR) selvitettiin mahdollisuuksia luoda leirikoulukonsepti, jonka keskiössä olisivat luonto ja luonnontuotteet. Hankkeessa Voimametsistä viherkattoihin - Ekosysteemipalveluista ja ympäristöystävällisestä viherrakentamisesta lisäarvoa matkailuun (EAKR) edistettiin ekosysteemipalveluiden hyödyntämistä matkailussa ja pilotoitiin luonnontuotteisiin pohjautuvia palvelukokonaisuuksia, joita olivat esimerkiksi villiyrttitarha ja puolukkaviljelmä.

Hyvinvointipalveluita ei kehitetty yhtä monessa hankkeessa kuin matkailupalveluita, mutta esimerkiksi Kantri & Co. – Yhteistyöllä valmiuksia ja kasvua elintarvike- ja luontoaloille -hankkeessa (EMR) järjestettiin koulutuskokonaisuuksia, joiden yhtenä teemana oli luonnontuotteiden hyödyntäminen hyvinvointituotteissa -ja palveluissa.

TOIMENPIDE 17

Kehitetään luonnontuotteisiin liittyviä mobiileja ja sosiaalisen median sovelluksia muun muassa matkailu- ja hyvinvointipalvelujen asiakkaille.

Toimintaohjelman toimenpidettä numero 17 ”Kehitetään luonnontuotteisiin liittyviä mobiileja ja sosiaalisen median sovelluksia muun muassa matkailu- ja hyvinvointipalvelujen asiakkaille” ei edistetty yhdessäkään kehittämishankkeessa.

3.4 TUTKIMUKSEN, TEKNOLOGIAN JA OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Luonnontuotealan toimintaohjelmassa on listattu seitsemän eri toimenpidettä, jotka liittyvät tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittämiseen. Näiden toimenpiteiden toteuttamiseen paneuduttiin yhteensä 48 hankkeessa. Eniten oli tutkimukseen liittyneitä, alan perus- ja soveltavaa tutkimusta edistäneitä (toimenpide 22) hankkeita, joita oli 20 kappaletta. Useissa hankkeissa lisättiin yhteyksiä alan koulutuksen järjestäjien, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden sekä yritysten välillä. Alan täydennyskoulutuksen kehittämiseen (toimenpide 18) tähdättiin yhdessä hankkeessa.

Tutkimusta, teknologiaa ja osaamista kehittäneitä hankkeita oli kokonaisuudessaan todella paljon. Osa hankkeista kuitenkin kehitti näitä teemoja yleisellä tasolla tai muuten sellaisilla tavoilla, jotka eivät erityisesti kehittäneet mitään yksittäistä luonnontuotealan toimintaohjelman toimenpidettä. Tällaisia hankkeita oli 11 kappaletta. Esimerkiksi yleinen osaamisen kehittäminen ei usein liittynyt riittävästi juuri tiettyihin toimenpiteisiin. Yksi osaamista kehittäneistä hankkeista oli KANTRI-INNO - Osaamisen lisääntymisestä kasvua maaseutuelinkeinoihin (EMR), jossa osaamista kehitettiin erilaisten koulutusten avulla. Yleistä osaamisen kehittämistä toteutettiin myös esimerkiksi hankkeessa Met-säbiotalous kasvuun (EMR), jossa pyrittiin maaseudun asukkaiden, metsänomistajien, yritysten ja kuntien osaamisen kasvattamiseen. Hankkeessa oli useampi teema, joista yksi oli luonnontuotteet.

TOIMENPIDE 18

Käynnistetään luonnontuotealan täydennyskoulutusohjelma alan kouluttajille, kehittäjille ja yrittäjille sekä tuotetaan alan koulutusmateriaalia erityisesti verkkoon

Tarkastelujakson aikana oli käynnissä yksi hanke, joka tarjosi täydennyskoulutusta alan yrittäjille. Hanke oli Suomen lisäksi Ruotsissa, Virossa ja Latviassa toiminut NatureBiz – Business and Wellness from Green Economy Growth -hanke (kv-rahoitus), jonka täydennyskoulutukseen pyrittiin saamaan erityisesti luonnon resursseja hyödyntäviä mikroyrittäjiä. Tämän lisäksi yksi hanke (Polku luonnontuotekehittäjäksi, muu rahoitus) selvitti toteuttajia ja rahoittajia koskien tulevaa alan täydennyskoulutusta, vaikka ei varsinaisesti täydennyskoulutusta tarjonnutkaan.

Uusi alan täydennyskoulutusta tarjoava hanke on myös alkamassa alkuvuodesta 2022. Alkava koulutus on suunnattu luonnontuotealan ammatillisen opetuksen ja koulutuksen parissa työskenteleville. Alkavaa hanketta koordinoi Helsingin yliopisto Rurallia-instituutti, ja osatoteuttajina toimivat Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy, Lapin Ammattikorkeakoulu Oy ja Arktiset Aromit ry.

TOIMENPIDE 19

Kehitetään luonnontuotealan koulutusta eri koulutustasoilla. Varmistetaan alan ammatillisen koulutuksen kattava ja työelämälähtöinen tarjonta eri osissa maata sekä kehitetään korkeakoulutuksen luonnontuotealan sisältöjä eri koulutusaloilla.

Luonnontuotealan koulutusta eri koulutustasoilla kehitettiin tarkastelujakson aikana viidessä alan hankkeessa. Hankkeista neljässä koulutuksen kehittäminen painottui erityisesti ammatilliseen koulutukseen. Nämä hankkeet olivat NatureBizz - Business and Wellness from Green Economy Growth (kv-rahoitus), Elinkeinoa ja liiketoimintaa ruokaketjussa – ELLI (EMR), Polku luonnontuotekehittäjäksi (muu rahoitus) sekä Luonnoneväistä elinvoimaa Etelä-Savoon (EAKR ja ESR). Yhdessä hankkeessa koulutuksen kehittämistä edistettiin sekä ammatillisen koulutuksen että korkeakoulutuksen puolella. Hanke oli Wild Food Savo (EMR), jossa lisättiin Pohjois-Savon matkailu- ja ravitsemisalalan opiskelijoiden tietoa luonnontuotealasta.

TOIMENPIDE 20

Lisätään yhteistyötä alan koulutuksen järjestäjien, eri koulutusalojen, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden sekä yritysten välillä.

Luonnontuotealan toimintaohjelman toimenpidettä numero 20 kehitti 11 eri kehittämiss-hanketta. Yhteistyötä lisättiin useiden keinojen avulla ja alan organisaatioiden välillä oli monenlaista aktiivista yhteistyötä. Esimerkiksi hankkeessa Arktinen biotalous (EMR) toimijoita ja yrittäjiä kerättiin yhteiseen verkostoon ja hanketta vietiin eteenpäin toimialarajat ylittävän yhteistyön avulla. Kansainvälisessä hankkeessa Ingredients for health (kv-rahoitus) toimenpidettä edistettiin kokoamalla tutkimus- ja kehittämistoimijoiden yhteistyöverkosto.

Luonnosta liiketoiminnaksi (LuoLi) -hankkeessa (EMR) käytettiin toimijoiden välistä yhteistyötä keinona yritystoiminnan ja koulutuksen kehittämismahdollisuuksien kartoittamisessa. Luonnonvaratuotannon kehittämisselvitys -hankkeessa (EMR) selvitettiin ja edistettiin yhteistyömahdollisuuksia luonnonvaratuotannon sekä tuotteiden jatkojalostuksen kehittämiseksi.

TOIMENPIDE 21

Kootaan ja välitetään alan tutkimustietoa yrityksiin, oppilaitoksiin ja hanketoimijoille esimerkiksi tietopankin avulla.

Toimenpidettä 21 toteutti neljä eri hanketta. Tutkimustiedon välittämistä tehtiin eri keinoin, muun muassa tietopankin avulla, josta esimerkkinä voisi mainita ECODIVE – met-

sien luonnontuotteet osana biotaloutta -hankkeen (kv-rahoitus). Kyseisessä hankkeessa toteutettiin NONWOOD PACKAGE -tietopaketti, johon koottiin projektiin tulokset ja ajankohtaista luonnontuotealan tietoa muun muassa satoisuuteen liittyen. Hankkeessa Arktisten kasvien taiga: terveyttä luonnosta (EAKR) välitettiin tutkimustuloksia alan yrityksille ja tehtiin laajaa koulutus- ja yritys yhteistyötä.

TOIMENPIDE 22

Vahvistetaan alan perus- ja soveltavaa tutkimusta korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa eri keinoin, muun muassa alan tutkimusohjelman ja tohtoriohjelman toteuttamisen avulla.

Alan tutkimusta toteutettiin melko laajasti eri organisaatioiden toimesta. Tutkimustoimintaa toteuttivat etenkin yliopistot, ammattikorkeakoulut ja Luonnonvarakeskus. Tutkimusohjelmien tai tohtoriohjelmien toteuttamista hankkeissa ei ensisijaisesti edistetty, mutta yleisesti alan tutkimusta vahvistettiin erityisesti 20 eri hankkeessa.

Tutkimusta toteutettiin monipuolisesti eri aihepiirejä tarkastellen. Yleinen tutkimusaihe oli esimerkiksi luonnontuotteiden sisältämien aineiden tarkasteleminen tai niiden terveysvaikutusten selvittäminen. Esimerkiksi hankkeessa Bioaktiiviset yhdisteet osana tulevaisuuden biotaloutta (muu rahoitus) tutkittiin metsästä saatavien biomassojen bioaktiivisia ominaisuuksia ja kehitettiin niiden biotestausta. Hankkeessa BioColour - Biovärit - Väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille (muu rahoitus) taas tutkittiin luonnosta saatavien väriaineiden hyödyntämistä bioväriaineisiin perustuvassa liiketoiminnassa.

TOIMENPIDE 23

Kehitetään luonnontuotealan tutkimus- ja kehittämistoimijoiden muodostamaa konsortiota ja linkitetään tutkimusta alan kehittämistyöhön ja yritystoimintaan aihekohtaisten kehittämisryhmien kautta. Järjestetään vähintään joka toinen vuosi luonnontuotealan tutkimuspäivät, joista kehitetään kansainvälisesti näkyvä tapahtuma.

Toimenpidettä 23 edisti erityisesti kahdeksan eri hanketta. Hankkeissa linkitettiin tutkimusta alan kehittämistyöhön ja yritystoimintaan monipuolisesti. Tutkimuslaitokset tekivät paljon yritys yhteistyötä ja yhteistyötä kehittämistoimijoiden kanssa. Esimerkiksi hankkeessa Ingredients for Health (kv-rahoitus) yhtenä merkittävimmistä tavoitteista oli koota tutkimus- ja kehittämistoimijoiden yhteistyöverkosto. Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista -hankkeessa (EAKR) toteutettiin vahvaa yritys yhteistyötä linkittäen tutkimusta yritystoimintaan. Luonnontuotealan tutkimuspäiviä järjesti muun muassa Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa (LUMOA) – Luonnontuotealan koordinaatiohanke -hanke (EMR).

TOIMENPIDE 24

Lisätään aktiivisesti tutkimustoiminnan ja kehittämishankkeiden kansainvälisiä tutkimusyhteyksiä.

Tutkimustoiminnan ja kehittämishankkeiden kansainvälisiä tutkimusyhteyksiä kehitettiin varsinaisesti seitsemässä eri hankkeessa. Yksi näistä oli ECODIVE – metsien luonnontuotteet osana biotaloutta (kv-rahoitus), jossa tutkittiin luonnontuotteiden saatoisuutta ja niiden sisältämien funktionaalisten aineiden pitoisuuksia. Hankkeessa oli osana Karelia CBC-ohjelmaa ja mukana oli tutkijoita sekä Suomesta että Venäjältä. Kaikista laajinta kansainvälinen toiminta oli Euroopan metsäinstituutin hankkeessa StarTree: Multipurpose trees and non-wood forest products: a challenge and opportunity (kv-rahoitus), jonka 24 osallistujaa olivat eri puolilta Euroopasta.

3.5 KOKONAISARVIO LUONNONTUOTEALAN TOIMINTAOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Kokonaisuudessaan vuosien 2015–2021 luonnontuotealan hanketoiminta oli varsin monipuolista ja käsitteli käytännössä lähes kaikkia toimintaohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä. Kehittämistyö oli kuitenkin monin osin hajanaista ja lyhytkestoista sekä jäi usein yleiselle, perustietoa selvittävälle ja esiin tuovalle tasolle. Konkreettisiin erityiskysymyksiin syvällisemmin paneutuvia hankkeita oli vähemmän. Tarkastelukauden aikana kehittämistyöhön tuli mukaan runsaasti uusia toimijoita, raaka-aineita ja aihealueita, joten tietoperustan kokoamiselle olikin tarvetta.

Monen tavoitteen ja toimenpiteen osalta toteutuminen jäi suurelta osin kesken. Raaka-ainetuotannossa saatiin aikaan useita hyviä esimerkkejä ja toimintamalleja, mutta toiminta ja tuotanto eivät vielä lähteneet suuressa määrin toimimaan. Tarkastelukaudella syntyi lukuisia uusia luonnontuotteisiin pohjautuvia tuotteita, mutta tuotekehityksen osalta alan tarjoamat mahdollisuudet ovat vielä paljolti saavuttamatta. Alan jalostusaste on vielä suurelta osin alhainen. Samoin luonnontuotteiden tuoma lisäarvo matkailun ja hyvinvointialan tuotekokonaisuuksiin ja palvelukonsepteihin on edelleen pääosin hyödyntämättä. Alalla on edelleen runsaasti ja lisääntyvässä määrin tutkimustarpeita. Sen sijaan luonnontuotealan koulutuksen kehittämisessä on päästy eteenpäin. Jatkossa alan kehittämistavoitteiden saavuttamiseksi hanketoimintaan tarvittaisiin lisää pitkäjänteisyyttä sekä eri alueilla toteutettavien hankkeiden yhteistyötä ja yhteensovitusta. Yleisestä alan tiedonvälityksestä ja kehittämisestä painopistettä tulisi siirtää aiempaa yrityslähtöisempiin ja syvällisempiin kysymyksiin. Yhteistyötä ja vuoropuhelua yritysten suuntaan on lisättävä ja laajennettava. Hankekokonaisuuksia tulisi pystyä muodostamaan esimerkiksi kattamaan koko tarkasteltavaa arvoketjua tai kehittämisaihetta. Alan tutkimusta tulisi laajentaa nykyisestä.

Toimintaohjelman toimeenpanon organisointiin, vastuuttamiseen ja seurantaan on kiinnitettävä jatkossa aiempaa enemmän huomiota ja löydettävä näihin nykyistä parempia toimintatapoja. Toimeenpanoa voitaisiin edistää esimerkiksi laajasti alan kenttää ja toimijoita kattavan työryhmän toimin sekä käynnistämällä aiempaa tiiviimpää vuoropuhelua rahoittajien kanssa.

4 HANKETOIMIJA KYSELYN JA YRITYSKYS ELYN TULOKSET

4.1 HANKETOIMIJA KYS ELYN TULOKSIA

Luonnontuotealan hanketoimijoille suunnatussa kyselyssä tiedusteltiin 2019–2021 toimineiden hankkeiden tuloksia ja hanketoimijoiden näkemyksiä koskien muun muassa luonnontuotealan kehittämistyön haasteita ja alan tulevaisuutta. Kysely lähetettiin kymmenille hanketoimijoille, mutta vastauksia saatiin valitettavasti vain 13. Vastaava kysely on toteutettu myös aikaisemmin vuonna 2018 koskien vuosina 2015–2018 toiminutta alan hanketoimintaa.

Haasteiksi vastaajat kokivat uudemmassa kyselyssä erityisesti sen, että alan yritys-toimijat ovat pieniä ja kehittämistyössä vaikuttavat usein samat toimijat. Vastaajat siis kokivat, että alalle olisi eduksi laajentaa toimintaa sekä yrittäjyyden että myös kehittämistyön kentällä. Haasteena vastaajat kokivat myös sen, että pienet yritykset eivät tee tarpeeksi yhteistyötä keskenään. Yritysten kansainvälistyminen koettiin myös haastavana etenkin juuri pienten yritysten näkökulmasta. Ongelmien ratkaisuksi esitettiin muun muassa yhteistyön lisäämistä.

Raaka-ainetuotannon näkökulmasta alalla nähtiin haasteeksi muun muassa väli-varastoinnin sekä logistiikan ongelmat ja luomusertifiointin liian vähäinen hyödyntäminen sekä toisaalta myös luomuun liittyvä byrokratia. Myös keruutuotannon kannattamattomuus ja kerääjien puute koettiin yhtenä ongelmana. Ongelmien ratkaisuksi esitettiin muun muassa keruuteknologian kehittämistä.

Luonnontuotealan haasteena nähtiin myös se, ettei palveluihin liittyvää potentiaalia hyödynnetä tarpeeksi. Ongelmaksi koettiin tuotteisiin liittyvien markkinoiden vähyys ja vakiintumaton kysyntä sekä se, että luonnontuotteiden potentiaalia ei tunneta tarpeeksi. Toisaalta muistutettiin, että raaka-aineiden heikon saatavuuden takia olemassa olevaan kysyntään ei pystytä kaikilta osin vastaamaan tälläkään hetkellä.

Digitalisaatioon panostaminen nähtiin yhtenä tulevaisuuden kehitystarpeena. Yhtenä tärkeänä jatkotoimenpiteenä koettiin myös kerääjien aktivoiminen ja keruutoiminnan kannattavuuden kasvattaminen.

Toimijat kommentoivat korona-ajan näkyneen kehittämistoiminnassa lähinnä siinä, että toimintaa siirrettiin verkossa järjestettäväksi esimerkiksi muuttamalla seminaareja webinaareiksi. Hankkeissa oli myös haettu ja saatu jatkoaikoja, joiden osasyyski mainittiin pandemian hanketyöhön tuomat haasteet.

Aikaisemmassa, vuonna 2018 toteutetussa kyselyssä, toimijoiden vastaukset olivat samansuuntaisia kuin tälläkin kerralla. Molempien kyselyiden vastaajat totesivat byrokratian ja Suomen tiukan lainsäädännön jarruttavan alan toimintaa ja tuotekehitystä jonkin verran. Tutkimustiedon vähyys ja sen liian vähäinen hyödyntäminen markkinoinnin keinona herätti myös kommentteja molemmissa kyselyissä. Raaka-aineen saatavuus koettiin myös ongelmana molempien toimijakyselyiden vastauksissa.

4.2 YRITYSKYSELYN TULOKSIA

Luonnontuotealan yrittäjille suunnatussa kyselyssä selvitettiin yrittäjien näkemyksiä alan kehittämistarpeista ja tilanteesta sekä oman yrityksensä tulevaisuuden näkymistä. Vastauksia kyselyyn saatiin 25 kappaletta. Kysely sisälsi kaksi monivalintakysymystä ja kymmenen avointa kysymystä.

Kyselyssä selvitettiin muun muassa yritysten kokemuksia tulevaisuuden näkymistään nykytilaan verrattuna. Suurin osa vastaajista koki näkymät hyviksi. Puolet vastaajista kertoi tulevaisuuden näkymien olevan selvästi nykyistä parempia ja 29,1 % näkymien olevan hieman nykyistä parempia (taulukko 9). Halutessaan vastaajat saivat perustella vastauksiaan. Yrittäjät mainitsivat, että koronapandemia on lisännyt kotimaisten tuotteiden ja luontoon perustuvan liiketoiminnan nostetta. Vastaajat mainitsivat myös, että yleinen ilmapiiri ja trendit tukevat erikoistuotteiden kysyntää ja luonnontuotealaa yleisesti. Eräs vastaajista mainitsi, että kysyntää on runsaasti, mutta yrityksellä on haasteita vastata siihen tekniikan vuoksi.

16,6 % vastaajista koki tulevaisuuden näkymien olevan ennallaan ja 4,2 % koki näkymien olevan hieman nykyistä huonommat. Yksikään kyselyyn vastanneista ei kokenut yrityksen tulevaisuuden näkymiä selvästi nykyistä huonommiksi. Yrittäjät, jotka vastasivat ”ennallaan”, perustelivat vastauksia esimerkiksi siten, että näkymät ovat olleet jo alusta asti hyvät. Eräs näin vastanneista kuvaili, että kysyntää on, mutta raaka-aineen puute haittaa kehitystä.

Taulukko 9. Yrityskyselyyn vastanneiden yritysten arvio omista tulevaisuuden näkymistä.

Yrityksen näkymät tulevaisuudessa	Vastanneiden osuus (%)
Selvästi nykyistä paremmat	50 %
Hieman nykyistä paremmat	29,1 %
Ennallaan	16,6 %
Hieman nykyistä huonommat	4,2 %
Selvästi nykyistä huonommat	0 %

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kahdeksan eri toimen merkittävyyttä luonnontuoteraaka-aineiden tuotannon ja saatavuuden kehittämisessä. Käytössä oli asteikko 1) täysin merkityksetöntä, 2) melko merkityksetöntä, 3) melko merkittävää, 4) erittäin merkittävää. Kaikki näistä toimista koettiin vähintään melko merkittäviksi. Vastaajien mielestä kaikista vähiten merkityksellistä oli satoennusteiden ja satotiedon tarjoaminen. Myös kerääjien kouluttaminen sekä viljelyn ja puoliviljelyn lisääminen koettiin vähemmän merkitykselliseksi kuin muut osa-alueet (kuvio 3).

Kaikista merkittävimmäksi vastaajat kokivat keruun aktivoinnin. Myös keruuverkostojen kokoaminen, välittäjä- ja tukkutoiminnan kehittäminen, tutkimuksen lisääminen sekä teknologian kehittäminen nähtiin tärkeinä.

Vastanneiden keskuudessa ongelmiksi koettiin etenkin keruuketjujen haasteet sekä kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuuden ongelmat. Myös tiukka lainsäädäntö ja uuselintarvikestatus mainittiin alan kehitystä hidastavina tekijöinä. Keruutuotannon haasteiden vastaajiksi ehdotettiin esimerkiksi erilaisia keruuinnovaatioita kuten digitalisaation hyödyntämistä, raaka-ainetukkuja ja jopa keruubusseja. Myös uusien kerääjien aktivointi nähtiin merkittävänä toimena keruun kehittämisen kannalta.

Kuvio 3. Kehittämisalueiden merkittävyys vastaajien mukaan.

LIITE 1. Vuosina 2015–2021 toimineiden kehittämishankkeiden kustannusarviot rahoittajien mukaan lajiteltuna

PÄÄRAHOITTAJA: MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMA (MYÖNTÄJÄNÄ ELY-KESKUKSET)

HANKE	KUSTANNUSARVIO
63 Degrees North - Pohjoisen erikoiskasvit Euroiksi	745 483 €
Alueellinen elintarvikelogistiikka	343 643 €
Arktinen Biotalous	305 000 €
Arvopilotti - kohti luonnon raaka-aineiden arvoketjujen pilotointia	200 000 €
Elinkeinoja ja liiketoimintaa ruokaketjussa- ELLI	450 000 €
Hautomon konseptointi luonnontuote- ja lähiruoka-alalle	102 559 €
Hyvinvointia luonnosta 2015–2016	232 920 €
Kainuun luonnontuotealan kehittämishanke (KALKE)	280 760 €
Kainuun metsätilat kuntoon	202 834 €
KANTAMA – kansainvälinen tapahtumamarkkinointi	158 000 €
Kantri & Co. – Yhteistyöllä valmiuksia ja kasvua elintarvike- ja luontoaloille	366 480 €
KANTRI-INNO – Osaamisen lisääntymisestä kasvua maaseutuelinkeinoihin	424 830 €
Kantri-Sampo-luonnosta ja elintarvikealasta hyvinvointia ja palveluita Kainuuseen	349 320 €
KURVI-kumppanuudella ruokasektorille vuorovaikutusta ja innovatiivisuutta	247 692 €
Lappilaisia makuelämyksiä matkailijalle – lähiruokaa lautaselle	148 119 €
Lounais-Suomen metsäekosysteempipalvelut	127 300 €
Luomukeruualueilta euroja Päijät-Hämeessä	59 418 €
Luomumetsistä moneksi	152 067 €
Luonnonraaka-aineet kosmetiikkateollisuudessa (LUKOS)	50 600 €
Luonnontuote- ja puutarha-alan kehittäminen Pohjois-Karjalassa -esiselvityshanke	50 160 €
Luonnontuotealan kasvukoordinaattori	248 370 €
Luonnontuotealan rajat rikkova liiketoimintaekosysteemi (LUTU)	392 429 €
Luonnontuotealan yhteistyöverkostot Kainuussa -esiselvityshanke	60 000 €

HANKE	KUSTANNUSARVIO
Luonnontuotteet ja luontopalvelut kasvuun Pohjois-Pohjanmaalla LuoPPo	154 280 €
Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa (LUMOA) -luonnontuotealan koordinaatiohanke	280 000 €
Luonnontuotteiden laadun ja turvallisuuden kehittäminen (PALKO)	80 000 €
Luonnontuotteiden rohdos- ja muu perinnekäyttö	99 998 €
Luonnontuotteiden vientivalmiuksien ja matkailukytken kehittäminen 2018–2019 III-hanke	187 500 €
Luonnontuotteista kasvua Kaakkois-Suomeen	50 000 €
Luonnon raaka-aineet kosmetiikkateollisuudessa (lukos)	50 600 €
Luonnonyrteistä bisnestä	98 494 €
Luonnosta lautaselle LUOLA -koulutushanke	265 190 €
Luonnosta liiketoiminnaksi (LuoLi)	241 285 €
Luonnosta tuotteeksi	150 000 €
Luonnosta yritysyriäyhähankeeksi -aktivointihanke	13 670 €
Luonto- ja luonnontuotepainotteinen kansainvälinen leirikoulu LuoPaLe	32 813 €
LuotuKasvuun (Luonnontuoteala kasvuun)	250 000 €
Mahdollisuuksia jatkojalostukseen	490 263 €
Mahla-koivun eliksiiristä lisäarvoa maaseudulle	123 311 €
Maistuvat kyläjuhlat	164 770 €
Makuja maakunnan metsistä	150 000 €
MARJAKOPTERI- Miehittämättömät ilma-alukset marjasatoseurannassa, esiselvitys	76 958 €
Metsästä monituotebisnestä	178 778 €
Pakuri ja metsien erikoissienet-nimisuojan turvin vientiin	106 551 €
Ruokaa luonnosta -toimialaselvityshanke	50 000 €
Pohjanmaan hieskoivut tuottamaan - Nya produkter från skogen	137 500 €
Ruokaa luonnosta -yhteistyöhanke	394 270 €
Ruokasektorin koordinaatiohanke	500 000 €
Ruokeva-ruokaa kestävästi ja vastuullisesti	140 524 €
Sienten luontaisiin väriaineisiin ja pigmentteihin perustuvaa liiketoimintaa Pohjois-Karjalaan	99 809 €
SieVi – Sientenviljely biotalouden toimenpiteenä	300 000 €
Suokasveista uusia elinkeinomahdollisuuksia (SUOKAS)	132 585 €
SUPERHYVÄ-uusilla avauksilla menestykseen	220 720 €
Tulevaisuutta luonnontuotteista-Villiyrtit ja sienet	113 292 €
Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle (LUTUNEN)	309 328 €
Töitä luonnosta	219 975 €

46 LUONNONTUOTEALAN HANKKEET ALAN TOIMINTAOHJELMAN TOTEUTTAJINA
VENLA SILTOVUORI JA JUHA RUTANEN

HANKE	KUSTANNUSARVIO
UMBR-ELLA	252 000 €
Wild Food Savo	146 475 €
Villiruoan uudet mahdollisuudet (Vilma)	140 524 €
Yhteistyöllä tulevaisuuteen-maaseutuyrittäjän selviytymispaketti	242 720 €
Yrittäjätoiminnan kehittäminen satakunnassa-SATAYRTTI	181 530 €
YHTEENSÄ	12 523 697 €

PÄÄRAHOITTAJA: MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMA (MYÖNTÄJÄNÄ LEADER-YHDISTYKSET)

HANKE	KUSTANNUSARVIO
#wildwonders	176 800 €
Back to Basic	129 088 €
Hyvinvointia, työtä ja tuloa luonnosta	30 772 €
Innoherb - kihokista, lakasta ja kanervasta tulevaisuuden liiketoimintaa Pohjois-Satakuntaan	79 379 €
JUURET lähiruokahanke	92 098 €
Keruupilotti 2018	49 997 €
Kihokin viljelyä lääkekasviksi Pohjois-Satakunnan heikkotuottoisilla ja/ tai turvetuotannon jälkeisillä turvemaidilla	23 000 €
Luonnontuotteiden keruusta kipinää kylään	60 000 €
Luonnon tuotteet	49 909 €
LuonnonILO	95 360 €
Luonnonvaratuotannon kehittämisselvitys	44 237 €
Luonnonyrteistä lautaselle	15 000 €
Luonnosta käsin	201 000 €
Luonnosta turvaa	199 120 €
Luontonuoret	40 635 €
Marjoilla maailmalle	60 000 €
Metsäbotalous kasvuun	48 980 €
Mushroom road-sienitie	59 000 €
Nuorten Luonto	153 221 €
Oulun Seudun BiotalousLeader -kiertue	180 000 €
Parasta Pohjoisesta-paikalliset raaka-aineet ja käsityöryrittäjyys	180 000 €
Pihasta parempaa pöytään	39 594 €
Pure Power – the waves of the wild food	66 530 €
Puusta ruokaa	20 000 €
Ruokapakki	180 000 €
SUVI-liiketoimintaa luonnontuotteista	165 175 €
Tulevaisuus luonnonantimissa	38 220 €
Vertaisohjaajia karjalan kylille	89 700 €
Vesakon hyödynnettävyys arvokkaiden uuteaineiden lähteenä (PAJU)	15 000 €

HANKE	KUSTANNUSARVIO
VIHREÄÄ KULTAA! Nuorten työllistämisen- ja yrittäjyyskasvatushanke - Luonnontuotealan trendistä käytäntöihin	60 000 €
Villiruoka valuutaksi	75 644 €
YHTEENSÄ:	2 717 459 €

PÄÄRAHOITTAJA: EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTO JA EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO

HANKE	KUSTANNUSARVIO
Arktinen mehiläistalous ARM	192 007 €
Arktinen nokkonen	513 518 €
Arktinen älykäs metsäverkosto	441 142 €
Arktisten kasvien taiga: terveyttä luonnosta	559 791 €
Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista	338 120 €
Elintarvikkeista ja luonnosta elinvoimaa Koillismaalle	392 000 €
ELOT - Elintarvike- ja luonnontuotteiden teollisen tuotannon kehittämisen Keski-Karjalassa	270 000 €
FORLEAP - Metsäbiomassan sivuvirroista uusia tuotteita	600 000 €
Innovative Technologies and Concepts for Business Growth Based on Finnish Mushrooms (In-Mushroom)	498 482 €
Kiihdyttämö-konseptin toteutettavuus	130 388 €
Kiina-yhteistyöhön perustavan metsäbiotalouden kehittäminen Pohjois-Karjalassa (KIBIO)	388 896 €
Laatusormenjälki arktiselle luonnon raaka-aineelle (Arctic FingerPrint)	453 410 €
Lappi Luxus - palveluja ja tuotteita lappilaiseen hyvinvointimatkailuun	351 254 €
Luomua ja luonnontuotteita metsävaratietoihin (LULUME)	560 000 €
Luonnoneväistä elinvoimaa Etelä-Savoon (ESR ja EAKR)	233 590 €
Luonnontuotteista uutta liiketoimintaa (LUMO-INKA)	514 000 €
LuoPro - Luonnontuotteet, probiootit ja kosmetiikan aktiivisuus Arktisessa Biolaaksossa	250 000 €
Lähde luomun matkaan!	210 908 €
Lähiruokaa asiakkaille uusilla tavoilla (ESR)	64 661 €
Mikroaaltojen ja kryokonsentraation hyödynnettävyys teollisissa prosesseissa	260 000 €
OpenForData - Avoimen metsä- ja luontotiedon läpimurto - tietomas- sasta tuotteiksi ja tehokkaan toiminnan työvälineeksi	609 209 €
PATE - Pakkaskonsentrintilaitteiden kehitys teollisiin elintarvikepro- sesseihin sekä ympäristösovelluksiin	466 450 €
SieniHarvesteri - Elintarviketuotannon innovaatioita harvesterin kouras- ta	547 005 €
Suobiomassojen käyttömahdollisuudet hyvinvointituotteissa ja -palve- luissa sekä elintarvikkeissa	118 300 €
Uusia tuotteita metsästä	696 516 €
Valoisten kesäöiden ja keskiyönauringon kasvattamaa Sinulle -liiketo- iminta konseptointi	245 176 €
Vesirutto hyötykäyttöön - riesasta raaka-aineeksi (Elodea)	100 000 €

48 LUONNONTUOTEALAN HANKKEET ALAN TOIMINTAOHJELMAN TOTEUTTAJINA
VENLA SILTOVUORI JA JUHA RUTANEN

HANKE	KUSTANNUSARVIO
Voimametsistä viherkattoihin – Ekosysteemipalveluista ja ympäristöystävällisestä viherrakentamisesta lisäarvoa matkailuun	253 900 €
YHTEENSÄ:	10 258 723 €

PÄÄRAHOITTAJA: KANSAINVÄLISET RAHOITUSOHJELMAT

HANKE	KUSTANNUARVIO
Star-Tree: Multipurpose trees and non-wood forest products: a challenge and opportunity	7 300 000 €
ECODIVE-Metsien luonnontuotteet osana biotaloutta	640 000 €
Industry Nordic – kohti luonnontuotteiden teollisen mittakaavan valmistusmenetelmiä	967 604 €
Ingredients for health	86 038 €
Koenäkö marjasatoseurannassa – Marjamasiina	120 400 €
MoreNPBiz. More Natural Product Business by Enhanced Quality and Energy Efficiency of Drying	915 722 €
Natural Wax of Arctic Berries as Our Treasure-WAX	984 943 €
NatureBizz - Business and Wellness from Green Economy Growth	400 000 €
NovelBaltic- Market driven authentic non timber forest products from the Baltic Sea region	1 900 000 €
Sincere - Innovatiiviset mekanismit ekosysteemipalvelujen tuottamiseksi	300 000 €
Treasures from the Nothern Nature	79 837 €
YHTEENSÄ	13 494 307 €

PÄÄRAHOITTAJA: MUU RAHOITUS

HANKE	KUSTANNUSARVIO	PÄÄRAHOITTAJA
Biocolour- Biovärit – Väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille	4 834 985 €	Strategisen tutkimuksen neuvosto
Bioaktiiviset yhdisteet osana tulevaisuuden biotaloutta	Ei saatavilla	Luken omarahoitus
Centre for Wildfood Safety	97 432 €	AIKO
Erikoissienten tuotannon ja arvoketjun kehittäminen	50 000 €	MMM
Kaskadimalli turvemaiden heikkotuottoisten hieskoivikoiden tehokkaampaan hyödyntämiseen	100 000 €	Metsämiesten Säätio
Kasvavaa liiketoimintaa luonnontuotteista	364 450 €	MMM
Lisäarvoa heikkotuottoisille turvemaille - uudet metsäbiomassatuotteet	Ei saatavilla	Luken rahoitus
Luomua metsäluonnosta	476 900 €	MMM
Luomusertifiointilla lisäarvoa selvitys	29 000 €	MMM
Luonnonmarjat biotaloudessa	264 000 €	MMM

HANKE	KUSTANNUSARVIO	PÄÄRAHOITTAJA
Luonnontuotealan uuselintarvikekysymykset	29 000 €	MMM
Luonnontuotteiden saatavuuden varmistaminen ja yhteistyömuodot -selvitys (LT-RASA)	30 000 €	MMM
Luonnontuotteiden vientivalmiuksien ja matkailukytkennän kehittäminen	162 500 €	MMM
Luonnosta kestävästi ja vastuullisesti	250 000 €	MMM
Mahlaa metsästä markkinoille	28 570 €	Päijät-Hämeen liitto: alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen, AKKE
Polku luonnontuotekehittäjäksi	62 500 €	MMM
Puolukan arvoaineet jalostettuina maailmanmarkkinoille (PULU)	299 000 €	TEKES
Verkostoista voimaa alueellisille metsä- ja luontopalveluyrityksille - MeLua metsään!	350 000 €	MMM
Villiruuuan saatavuuden kehittäminen Koillismaalla	54 410 €	AIKO
YHTEENSÄ:	7 482 747 €	

LIITE 2. Luonnontuotealan toimintaohjelmassa 2020 esitettävät kehittämistyön painoaloihin liittyvät toimenpiteet

KESTÄVÄ, MARKKINAVETOINEN RAAKA-AINETUOTANTO

1. Tähdätään tuotantoon otettavien raaka-aineiden valinnoissa kysyntälähtöisyyteen ja edelläkävijämarkkinoille tekemällä markkinatutkimuksia, ennakoimalla trendejä ja kuluttajatarpeita ja kokoamalla tietoa eri elinkeinoalojen käyttömahdollisuuksista. Toisaalta vaikutetaan proaktiivisesti markkinoiden kehitykseen välittämällä tietoa luonnontuotteista ja niiden mahdollisuuksista kansainvälisesti ja eri aloilla.
2. Kehitetään raaka-ainetuotantoa ja siihen liittyviä arvoverkkoja alkutuottajien lisäksi luonnontuotteita jalostavien ja markkinoivien yritysten sekä tutkimus-, koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden kanssa Suomessa ja kansainvälisesti.
3. Parannetaan luonnontuoteraaka-aineiden käytön resurssitehokkuutta hyödyntämällä tehokkaasti raaka-aineiden sivuvirrat.
4. Tehostetaan metsien raaka-ainevarojen kestävää talteenottoa muun muassa kehittämällä paikkatietoa hyödyntäviä kartta- ja satoennustesovelluksia sekä talteenottoteknologiaa. Aktivoidaan kerääjiä ja uusia raaka-ainetuottajia viestinnän, koulutuksen ja esimerkkien avulla.
5. Tasoitetaan luonnontuotteiden satovaihteluita ja parannetaan luonnontuotteiden saatavuutta muun muassa sopimustuotantoa, raaka-ainepörssiä, logistiikkaa ja varastointia kehittämällä.
6. Kehitetään toimintamalleja ja talouslaskelmia, joiden pohjalta luonnontuotteiden raaka-ainetuotantoa pystytään lisäämään esimerkiksi metsänkäsittelytoimin yhdessä muiden metsien käyttömuotojen kanssa.
7. Kehitetään luonnontuotteiden puoliviljelyn ja viljelyn tuotantomenetelmiä ja -teknologiaa.
8. Laajennetaan luonnonmukaisten keruutuotteiden tuotantoa sekä kehitetään raaka-aineiden jäljitettävyyttä ja yhteisiä laatukriteerejä.

INNOVATIIVINEN, JALOSTUSARVOA LISÄÄVÄ TUOTEKEHITYS

9. Tuetaan tuotekehitystä lisäämällä alan yrittäjien ja kehittäjien erikoisosaamista asiantuntijayhteyksiä luoden sekä kooten ja välittäen monialaista tutkimus- ja markkinatietoa.
10. Painotetaan tuotekehityksessä innovatiivisia, markkinalähtöisiä korkean jalostusasteen erikoistuotteita sekä teknologiaosaamista. Panostetaan tuotanto- ja testausmenetelmiä kehittämällä laatuun ja vaikuttavien ominaisuuksien hyödyntämiseen sekä uusien markkinoiden luontiin.
11. Kehitetään luonnontuotepohjaisten tuotteiden asiakaskokemusta kiinnittämällä huomiota raaka-aineominaisuuksiin, markkinointiviestintään, pakkausratkaisuihin sekä hinnoittelu- ja jakelustrategioihin. Pakkausten toiminnallisuutta lisätään kuluttajakokemuksen rikastuttamiseksi ja lisätiedon jakamiseksi.

12. Synnytetään uutta yrittäjyyttä viestinnän, koulutuksen, yrityskehittämötoiminnan ja veturiyritysten avulla.
13. Kootaan alan yritysten yhteinen luonnontuotebrändi ja tuotetarjoama sekä toteutetaan yhteistä markkinointia tähdäten kansainvälisille markkinoille. Kansainvälisen näkyvyyden lisäämisessä hyödynnetään muun muassa Suomen luontoon, puhtautteen ja turvallisuuteen pohjautuvaa imagoa sekä viennin edistämishankkeita.
14. Toteutetaan alan yritysten ja kehittäjien kansainvälistymistä edistävä valmennusohjelma tukimateriaaleineen.

LISÄARVON TUOTTAMINEN MATKAILU- JA HYVINVOINTIPALVELUIHIN

15. Kehitetään luonnontuotealan laadukkaita tuotekokonaisuuksia ja palvelukonsepteja yhteistyössä matkailu- ja hyvinvointialan palveluntuottajien kanssa esimerkiksi koulutusten, eri elinkeinoalojen yhteisten innovaatiopajojen ja tiedotuksen avulla.
16. Havainnollistetaan palvelumahdollisuuksia pilotoimalla ja kehittämällä esimerkkejä luonnontuotteet huomioon ottavista matkailu- ja hyvinvointipalvelukokonaisuuksista.
17. Kehitetään luonnontuotteisiin liittyviä mobiileja ja sosiaalisen median sovelluksia muun muassa matkailu- ja hyvinvointipalvelujen asiakkaille.

TUTKIMUKSEN, TEKNOLOGIAN JA OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

18. Käynnistetään luonnontuotealan täydennyskoulutusohjelma alan kouluttajille, kehittäjille ja yrittäjille sekä tuotetaan alan koulutusmateriaalia erityisesti verkkoon.
19. Kehitetään luonnontuotealan koulutusta eri koulutustasoilla. Varmistetaan alan ammatillisen koulutuksen kattava ja työelämälähtöinen tarjonta eri osissa maata sekä kehitetään korkeakoulutuksen luonnontuotealan sisältöjä eri koulutusaloilla.
20. Lisätään yhteistyötä alan koulutuksen järjestäjien, eri koulutusalojen, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden sekä yritysten välillä.
21. Kootaan ja välitetään alan tutkimustietoa yrityksiin, oppilaitoksiin ja hanketoimijoille esimerkiksi tietopankin avulla.
22. Vahvistetaan alan perus- ja soveltavaa tutkimusta korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa eri keinoin, muun muassa alan tutkimusohjelman ja tohtoriohjelman toteuttamisen avulla.
23. Kehitetään luonnontuotealan tutkimus- ja kehittämistoimijoiden muodostamaa konsortiota ja linkitetään tutkimusta alan kehittämistyöhön ja yritystoimintaan aihekohtaisten kehittämisryhmien kautta. Järjestetään vähintään joka toinen vuosi luonnontuotealan tutkimuspäivät, joista kehitetään kansainvälisesti näkyvä tapahtuma.
24. Lisätään aktiivisesti tutkimustoiminnan ja kehittämishankkeiden kansainvälisiä tutkimusyhteyksiä.

LIITE 3. Vuosina 2015–2021 toimineet hankkeet Luonnontuotealan toimintaohjelman painoalojen mukaan

Painoala	Hankkeet
Kestävä, markkina-vetoinen raaka-ainetuotanto	Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma (ELY-keskukset) <ul style="list-style-type: none">• 63 Degrees North - Pohjoisen erikoiskasvit Euroiksi• Alueellinen elintarvikelogistiikka• Arktinen biotalous• Arvopilotti - kohti luonnon raaka-aineiden arvoketjujen pilotointia• Lounais-Suomen metsäekosysteemipalvelut• Luomukeruualueilta euroja Päijät-Hämeessä• Luomumetsistä moneksi• Luonnon raaka-aineet kosmetiikkateollisuudessa (Lukos)• Luonnontuotteet ja luontopalvelut kasvuun Pohjois-Pohjanmaalla LuoPPo• Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa LUMOA• Luonnontuotteiden laadun ja turvallisuuden kehittäminen (Palko)• Luonnontuotteista kasvua Kaakkois-Suomeen• Luonnonyrteistä bisnestä• Luonnosta lautaselle LUOLA -koulutushanke• Luonnosta liiketoiminnaksi (LuoLi)• LuotuKasvuun• Mahla-koivun eliksiiristä lisäarvoa maaseudulle• Makuja maakunnan metsistä• Metsästä monituotebisnestä• Ruokaa luonnosta -toimialaselvityshanke• Ruokaa luonnosta -yhteistyöhanke• SieVi – Sientenviljely biotalouden toimenpiteenä• Suokasveista uusia elinkeinomahdollisuuksia (SUOKAS)• Tulevaisuutta luonnontuotteista• Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle (LUTUNEN)• Töitä luonnosta-yhteistyöhanke• Wild Food Savo

Painoala	Hankkeet
<p>Kestävä, markkina-vetoinen raaka-aine-tuotanto</p>	<p>Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (Leader-yhdistykset)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innoherb - kihokista, lakasta ja kanervasta tulevaisuuden liiketoimintaa Pohjois-Satakuntaan Keruupilotti 2018 • Kihokin viljelyä lääkekasviksi Pohjois-Satakunnan heikkotuottoisilla ja/ tai turvetuotannon jälkeisillä turvemaidilla • Luonnonvaratuotannon kehittämisselvitys • Luonnonyrteistä lautaselle • Marjoilla maailmalle • Mushroom road – Sienitie • Pure Power – the waves of the wild food • Vesakon hyödynnettävyys arvokkaiden uuteaineiden lähteenä (PAJU) • Villiruoka valuutaksi
<p>Kestävä, markkina-vetoinen raaka-aine-tuotanto</p>	<p>EAKR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arktinen mehiläistalous ARM • Arktinen nokkonen • Arktinen älykäs metsäverkosto • Arktisten kasvien taiga: terveyttä luonnosta • Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista elintarvikkeissa • FORLEAP – Metsäbimassan sivuvirroista uusia tuotteita • Laatusormenjälki arktiselle luonnon raaka-aineelle (Arctic FingerPrint) • Laatusormenjälki arktiselle luonnon raaka-aineelle (Arctic FingerPrint) • Luomua ja luonnontuotteita metsävaratietoihin (LULUME) • Luonnontuotteista uutta liiketoimintaa (LUMO-INKA) • Lähde luomun matkaan! – Luomun lisäarvon hyödyntäminen Etelä-Savon matkailuyritysten liiketoiminnassa • OpenForData - Avoimen metsä- ja luontotiedon läpimurto - tietomas- sasta tuotteiksi ja tehokkaan toiminnan työvälineeksi • Sieniharvesteri-elintarviketuotannon innovaatioita harvesterin kouras- ta-elintarviketuotannon yhdistäminen metsänhoidon toimenpiteisiin • Suobiomassojen käyttömahdollisuudet hyvinvointituotteissa ja -palve- luissa sekä • Uusia tuotteita metsästä • Uusia tuotteita metsästä • Valoisten kesäöiden ja keskiyönauringon kasvattamaa Sinulle – liiketoi- mintamallin konseptointi • Vesirutto hyötykäyttöön – riesasta raaka-aineeksi (Elodea) • Voimametsistä viherkattoihin - Ekosysteempalveluista ja ympäristöy- stävällisestä viherrakentamisesta lisäarvoa matkailuun
<p>Kestävä, markkina-vetoinen raaka-aine-tuotanto</p>	<p>Kansainväliset rahoitusohjelmat</p> <ul style="list-style-type: none"> • ECODIVE – metsien luonnontuotteet osana biotaloutta • Industry Nordic – kohti luonnontuotteiden teollisen mittakaavan valmis- tusmenetelmiä • MoreNPBiz. More Natural Product Business by Enhanced Quality and Energy Efficiency of Drying

Painoala	Hankkeet
<p>Kestävä, markkina-vetoinen raaka-aine-tuotanto</p>	<p>Muu rahoitus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centre for Wildfood Safety • Erikoissienten tuotannon arvoketjun kehittäminen • Kaskadimalli turvemaiden heikkotuottoisten hieskoivikoiden tehokkaampaan hyödyntämiseen • Kasvavaa liiketoimintaa luonnontuotteista • Luomua metsäluonnosta • Luonnonmarjat biotaloudessa • Luonnontuotteiden saatavuuden varmistaminen ja yhteistyömuodot -selvitys (LT-RASA) • Luonnontuotteista kasvua Kaakkois-Suomeen • Luonnontuotteista uutta liiketoimintaa (LUMO-INKA) • Luonnosta kestävästi ja vastuullisesti • Mahlaa metsästä markkinoille • Verkostoista voimaa alueellisille metsä- ja luontopalveluyrityksille – MeLua metsään • Villiriuuan saatavuuden kehittäminen Koillismaalla
<p>Innovatiivinen, jalostusarvoa lisäävä tuote-kehitys</p>	<p>Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ELY-keskukset)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 63 Degrees North - Pohjoisen erikoiskasvit €uroiksi • Arktinen biotalous • Elinkeinoa ja liiketoimintaa ruokaketjussa – ELLI • HAUTOMON konseptointi luonnontuote- ja lähiruoka-alalle • Kainuun luonnontuotealan kehittämishanke (KALKE) • Kainuun luonnontuotealan kehittämishanke (KALKE) • KANTAMA – kansainvälinen tapahtumamarkkinointi • Kantri & Co. – Yhteistyöllä valmiuksia ja kasvua elintarvike- ja luontoalolle • Kantri-Sampo-Luonnosta ja elintarvikealalta hyvinvointia ja palveluita Kainuuseen • KURVI-kumppanuudella ruokasektorille vuorovaikutusta ja innovatiivisuutta • Luonnontuotealan kasvukoordinaattori • Luonnontuotealan rajat rikkova liiketoimintaekosysteemi (LUTU) • Luonnontuotteet ja luontopalvelut kasvuun Pohjois-Pohjanmaalla LuoPPo • Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa LUMOA • Luonnontuotteiden laadun ja turvallisuuden kehittäminen (Palko) • Luonnonyrteistä bisnestä • Luonnosta tuotteeksi • LuotuKasvuun • Mahdollisuuksia jatkojalostukseen • Mahla-koivun eliksiiristä lisäarvoa maaseudulle • Makuja maakunnan metsistä • Metsästä monituotebisnestä • Pakuri ja metsien erikoisienet - nimisuojan turvin vientiin • Pakuri ja metsien erikoissienet – nimisuojan turvin vientiin • Ruokaa luonnosta -yhteistyöhanke

Painoala	Hankkeet
Innovatiivinen, jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys	<ul style="list-style-type: none"> • Ruokeva-ruokaa kestävästi ja vastuullisesti • Suokasveista uusia elinkeinomahdollisuuksia (SUOKAS) • Superhyvä-uusilla avauksilla menestykseen • Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle (LUTUNEN) • Töitä luonnosta-yhteistyöhanke • Villiruoan uudet mahdollisuudet (VILMA)
Innovatiivinen, jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (Leader-yhdistykset) <ul style="list-style-type: none"> • #wildwonders • Innoherb - kihokista, lakasta ja kanervasta tulevaisuuden liiketoimintaa Pohjois-Satakuntaan • Kihokin viljelyä lääkekasviksi Pohjois-Satakunnan heikkotuottoisilla ja/ tai turvetuotannon jälkeisillä turvemaidilla • Luonnonyrteistä lautaselle • Marjoilla maailmalle • Metsäbiotalous kasvuun • Oulun Seudun BiotalousLeader -kiertue • Parasta Pohjoisesta- paikalliset raaka-aineet ja käsityörittäjäyys • Puusta ruokaa • SUVI-liiketoimintaa luonnontuotteista • Vesakon hyödynnettävyys arvokkaiden uuteaineiden lähteenä (PAJU) • Villiruoka valuataksi
Innovatiivinen, jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys	EAKR <ul style="list-style-type: none"> • Arktisten kasvien taiga: terveyttä luonnosta • Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista • ELOT - Elintarvike- ja luonnontuotteiden teollisen tuotannon kehittäminen Keski-Karjalassa • FORLEAP-Metsäbiomassan sivuvirroista uusia tuotteita • Innovative Technologies and Concepts for Business Growth Based on Finnish Mushrooms (In-Mushroom) • Kiihdyttämö-konseptin toteutettavuus • Kiina-yhteistyöhön perustavan metsäbiotalouden kehittäminen Pohjois-Karjalassa (KIBIO) • Laatusormenjälki arktiselle luonnon raaka-aineelle (Arctic FingerPrint) • Lappi Luxus - palveluja ja tuotteita lappilaiseen hyvinvointimatkailuun • Luonnoneväistä elinvoimaa Etelä-Savoon • LuoPro – Luonnontuotteet, probiootit ja kosmetiikan aktiivisuus Arktisessa Biolaaksossa • OpenForData - Avoimen metsä- ja luontotiedon läpimurto - tietomassasta tuotteiksi ja tehokkaan toiminnan työvälineeksi • Valoisten kesäöiden ja keskiyönauringon kasvattamaa Sinulle – liiketoimintamallin konseptointi

Painoala	Hankkeet
Innovatiivinen, jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys	Kansainväliset rahoitusohjelmat <ul style="list-style-type: none"> • Industry Nordic – kohti luonnontuotteiden teollisen mittakaavan valmistusmenetelmiä • Ingredients for health • MoreNPBiz. More Natural Product Business by Enhanced Quality and Energy Efficiency of Drying • Natural Wax of Arctic Berries as Our Treasure-WAX • Sincere - Innovatiiviset mekanismit ekosysteemipalvelujen tuottamiseksi
Innovatiivinen, jalostusarvoa lisäävä tuotekehitys	Muu rahoitus <ul style="list-style-type: none"> • Bioaktiiviset yhdisteet osana tulevaisuuden bionaloutta • Erikoissienten tuotannon arvoketjun kehittäminen • Luomua metsäluonnosta • Luonnontuotteiden vientivalmiuksien ja matkailukytken kehittäminen 2018–2019 III -hanke • Luonnontuotteiden vientivalmiuksien ja matkailukytken kehittäminen • Luonnosta kestävästi ja vastuullisesti • Mahlaa metsästä markkinoille • Puolukan arvoaineet jalostettuina maailmanmarkkinoille (PULU)
Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ELY-keskukset) <ul style="list-style-type: none"> • Kainuun luonnontuotealan kehittämishanke (KALKE) • Kantri & Co. – Yhteistyöllä valmiuksia ja kasvua elintarvike- ja luontoaloille • Kantri-Sampo-Luonnosta ja elintarvikealalta hyvinvointia ja palveluita Kainuuseen • Lappilaisia makuelämyksiä matkailijalle - lähiruokaa lautaselle • Lounais-Suomen metsäekosysteemipalvelut • Luomumetsistä moneksi • Luonnon raaka-aineet kosmetiikkateollisuudessa (Lukos) • Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa LUMOA • Luonnonyrteistä bisnestä • Luonto- ja luonnontuotepainotteinen kansainvälinen leirikoulu, LuoPaLe • LuotuKasvuun • UMBR-ELLA
Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (Leader-yhdistykset) <ul style="list-style-type: none"> • Mushroom road – Sienitie • Oulun Seudun BiotalousLeader -kiertue • Villiruoka valuataksi

Painoala	Hankkeet
<p>Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin</p>	<p>EAKR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elintarvikkeista ja luonnosta elinvoimaa Koillismaalle • Lähde luomun matkaan! - Luomun lisäarvon hyödyntäminen Etelä-Savon matkailuyritysten liiketoiminnassa • Valoisten kesäöiden ja keskiyönauringon kasvattamaa Sinulle - liiketoimintamallin konseptointi • Voimametsistä viherkattoihin - Ekosysteemipalveluista ja ympäristöystävällisestä viherrakentamisesta lisäarvoa matkailuun • Lähde luomun matkaan! - Luomun lisäarvon hyödyntäminen Etelä-Savon matkailuyritysten liiketoiminnassa • Lappi Luxus - palveluja ja tuotteita lappilaiseen hyvinvointimatkailuun
<p>Lisäarvon tuottaminen matkailu- ja hyvinvointipalveluihin</p>	<p>Muu rahoitus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luonnontuotteiden vientivalmiuksien ja matkailukytken kehittäminen
<p>Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen</p>	<p>Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma (ELY-keskukset)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arktinen biotalous • Elinkeinoja ja liiketoimintaa ruokaketjussa - ELLI • Kantri & Co. - Yhteistyöllä valmiuksia ja kasvua elintarvike- ja luontoaloille • KANTRI-INNO - Osaamisen lisääntymisestä kasvua maaseutuelinkeinoihin • Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa LUMOA • Luonnontuotteiden laadun ja turvallisuuden kehittäminen (Palko) • Luonnosta lautaselle LUOLA -koulutushanke • Luonnosta liiketoiminnaksi (LuoLi) • LuotuKasvuun • MARJAKOPTERI - Miehitettävät ilma-alukset marjasatoseurannassa, esiselvitys • Ruokaa luonnosta -yhteistyöhanke • Suokasveista uusia elinkeinomahdollisuuksia (SUOKAS) • Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle (LUTUNEN) • Wild food Savo
<p>Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen</p>	<p>Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma (Leader-yhdistykset)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luonnonvaratuotannon kehittämisselvitys • Metsäbiotalous kasvuun • Oulun Seudun BiotalousLeader -kiertue • Puusta ruokaa • Vesakon hyödynnettävyys arvokkaiden uuteaineiden lähteenä (PAJU)

Painoala	Hankkeet
<p>Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen</p>	<p>EAKR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arktinen mehiläistalous ARM • Arktinen nokkonen • Arktinen älykäs metsäverkosto • Arktisten kasvien taiga: terveyttä luonnosta • Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista • Arvoaineita pohjoisen männystä ja marjoista • FORLEAP-Metsäbiomassan sivuvirroista uusia tuotteita • Innovative Technologies and Concepts for Business Growth Based on Finnish Mushrooms (In-Mushroom) • Luomua ja luonnontuotteita metsävaratietoihin (LULUME) • Luonnoneväistä elinvoimaa Etelä-Savoon • LuoPro – Luonnontuotteet, probiootit ja kosmetiikan aktiivisuus Arktisessa Biolaaksossa • Mikroaaltojen ja kryokonsentraation hyödynnettävyys teollisissa prosesseissa (KryoMikro) • OpenForData - Avoimen metsä- ja luontotiedon läpimurto - tietomasasta tuotteiksi ja tehokkaan toiminnan työvälineeksi • PATE – Pakkaskonsentroitilaitteiden kehitys teollisiin elintarvikeprosesseihin sekä ympäristösovelluksiin • Sieniharvesteri-elintarviketuotannon innovaatioita harvesterin kourasta-elintarviketuotannon yhdistäminen metsänhoidon toimenpiteisiin • Uusia tuotteita metsästä • Valoisten kesäöiden ja keskiyönauringon kasvattamaa Sinulle – liiketointimintamallin konseptointi • Vesirutto hyötykäyttöön – riesasta raaka-aineeksi (Elodea)
<p>Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen</p>	<p>Kansainväliset rahoitusohjelmat</p> <ul style="list-style-type: none"> • ECODIVE – metsien luonnontuotteet osana biotaloutta • Industry Nordic – kohti luonnontuotteiden teollisen mittakaavan valmistusmenetelmiä • Ingredients for health • MoreNPBiz. More Natural Product Business by Enhanced Quality and Energy Efficiency of Drying • Natural Wax of Arctic Berries as Our Treasure-WAX • NatureBizz - Business and Wellness from Green Economy Growth • StarTree: Multipurpose trees and non-wood forest products: a challenge and opportunity

Painoala	Hankkeet
Tutkimuksen, teknologian ja osaamisen kehittäminen	Muu rahoitus <ul style="list-style-type: none">• Bioaktiiviset yhdisteet osana tulevaisuuden biotaloutta• Centre for Wildfood Safety• Luonnonmarjat biotaloudessa• Luonnontuotealan uuselintarvikekysymykset• Luonnontuotteiden vientivalmiuksien ja matkailukytkennän kehittäminen• Luonnosta kestävästi ja vastuullisesti• Polku luonnontuotekehittäjäksi• Puolukan arvoaineet jalostettuina maailmanmarkkinoille (PULU)• Verkostoista voimaa alueellisille metsä- ja luontopalveluyrityksille - MeLua metsään

LIITE 4. Luonnontuotealan hankekuvaukset

#WILDWONDERS

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on järjestää villiruoan hyödyntämiseen liittyviä tapahtumia, koulutuksia ja opintomatkoja. Tällä pyritään synnyttämään uusia yritysideoita, lisäämään villiruoan hyötykäyttöä ja laajentamaan verkostoja.

Hankkeen pää toteuttaja: Vaara-Karjalan Leader ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Mira Vihonen, mira.vihonen@lieksa.fi

Hankkeen kuvausteksti:

#wildwonders - hankkeen tavoitteena on ensisijaisesti uuden oppiminen ja tiedon lisääminen villikasvien ja muun villiruoan hyödyntämiseen liittyen. Hankkeen tavoitteena on vaihtaa oppia kumppanimaiden kesken sekä kehittää teemaan liittyviä tapahtumia ja koulutuksia. Tavoitteena on myös lisätä villiruoan käyttöä ja löytää uusia ideoita, joiden pohjalta syntyy uutta yritystoimintaa ja palveluita.

Hankkeen tuloksena olemassa olevia tapahtumia kehitetään tai luodaan kokonaan uusia tapahtumia. Koulutusten ja bench marking -matkojen tuloksena tieto aihepiiristä lisääntyy ja villiruoan/-kasvien käyttö laajenee. Yksi hankkeen konkreettinen tulos on myös verkostojen laajeneminen teemaan liittyen. Hankkeen myötä toivotaan myös syntyvän alueelle uusia yritysideoita, jotka johtavat jatkossa yritysten palvelutarjonnan laajenemiseen tai kokonaan uusien yritysten syntyyn.

Hankkeen määrälliset tavoitteet ovat seuraavat:

- 2 hankkeen aikana järjestettyä tapahtumaa (Villiruokafestarit 2019 ja 2020), joissa yhteensä 7 000 kävijää
- 2-3 järjestettyä opintomatkaa kumppanimaihin, joissa yhteensä 24-36 osallistujaa
- 6 järjestettyä työpajaa Ilomantsissa, joissa 100 osallistujaa
- 10 järjestettyä työpajaa/koulutusta/seminaaria Vaara-Karjalan Leader ry:n muissa kunnissa (Lieksa, Nurmes, Valtimo ja Juuka), joissa 100 osallistujaa (koulutukset toteutetaan, kun ennakoon ilmoittautuneita on 10 henkeä/koulutus tai työpaja)
- Facebook-sivusto, jolla 200 jäsentä
- 200 nuorta, jotka osallistuvat hankkeen toimenpiteisiin.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Hankkeen toteutusalue: Kansainvälinen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma ja Muu rahoitus

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 176 800 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päättymisvuosi: 2022

63 DEGREES NORTH - POHJOISEN ERIKOISKASVIT EUROIKSI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on luoda osaamista ja verkostoja jo toimiville tai aloitteleville elinkeinotoimijoille sekä edistää liiketoimintoja hankkeen viidellä erilaisella osa-alueella. Osa-alueita ovat hankkeen koordinaatio, puutarhamarjat, peltoviljelyn erikoiskasvit, keruutuotteet ja yrtit sekä luonnonmarjat.

Hankkeen päätoteuttaja: Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymä

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Kirsti Voho, kirsti.voho@siikalatva.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://haapavesi-siikalatva.fi/hankkeet-arkisto/63-degrees-north-pohjoisen-erikoiskasvit-euroiksi/>

<https://www.facebook.com/pohjoisenerikoiskasviteuroiksi/>

Hankkeen kuvausteksti

63 Degrees North - Pohjoisen erikoiskasvit euroiksi -hanke on yleishyödyllinen maa-seutuelinkeinonjen aktivointihanke, jonka kohderyhmänä ovat uutta elinkeinotoimintaa tai parempaa tuottavuutta/laajennusmahdollisuutta nykyiseen tuotantonsa hakevat yrittäjät.

Hanke toimii suuralueella, johon kuuluvat Haapaveden-Siikalatvan seutukunta (Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva), Kaustisen seutukunta (Halsua, Lestijärvi, Kaustinen, Toholampi, Veteli), Perho, Pyhäjärvi/Nivala-Haapajärven seutukunta (Haapajärvi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi, Reisjärvi) ja Witas-alue (Kinnula, Kivijärvi, Pihtipudas, Viitasaari).

Tavoitteena on luoda seutukuntarajat ylittävä toimijoiden verkosto, josta muodostuu vahva osaamiskeskittymä. Osaamiskeskittymän tiivis yhteistyö tarjoaa kustannustehokkaan tavan luoda yhteisiä markkinointikäytänteitä sekä toimintakonsepteja koskien logistiikkaa, vaativaa tuotannollista toimintaa, kansainvälistä markkinointia sekä luonnonvaratuotteisiin liittyvää riskien hallintaa.

63 Degrees North -Pohjoisen erikoiskasvit euroiksi -hankkeen osa-alueet: 1. Koordinaatio (Haapaveden-Siikalatvan seutu) 2. Puutarhamarjat (Pyhäjärvi) 3. Peltoviljelyn erikoiskasvit (Witas-alue) 4. Keruutuotteet ja yrtit (Kaustisen seutukunta) 5. Luonnonmarjat (Haapaveden-Siikalatvan seutu)

Jokaisella osa-alueella työskentelee aktivaattori, joka vastaa oman erikoisalansa liike-toimintojen edistämisestä koko hankealueella.

Aktivointitoimina järjestetään tietoiskuja, infoja, koulutuksia, työpajoja, seminaareja, retkiä pellonpiennartapahtumia, pop-up-tapahtumia ja tutkijavierailuja.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Hankkeen toteutusalue:

Keski-Pohjanmaa

Keski-Suomi

Pohjois-Pohjanmaa

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma ja Muu rahoitus

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 745 483 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2021

ALUEELLINEN ELINTARVIKELOGISTIikka -HANKE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen pää tavoitteena on luoda uudenlainen lähitoimijoiden ja lähituotteiden vaaraan rakentuva alueellinen elintarviketuotannon logistinen järjestelmä Sodankylän ja Kittilän toimijoille. Oleellisena tekijänä tässä tavoitteessa on pienten hajanaisten tuotanto-, jalostus- ja kulutuspaikkojen sekä tuotanto-, jalostus- ja kulutusvirtojen kustannustehokas yhdistäminen.

Hankkeen päätoteuttaja: Sodankylän kunta ja Kideve-elinkeinopalvelut (Kittilän kunnan elinkeinoyksikkö)

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Katja Kaunismaa, Katja.Kaunismaa@kittila.fi

Hankkeen kotisivu: <https://businesslappi.fi/blog/hanke-artikkeli/alueellinen-elintarvikelogistiikka-hanke/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen aikana kehitetään elintarvikelogistiikan pilottijärjestelmää sekä tarkennetaan alueellista mallia pilotoinnista saatavilla käytännön kokemuksilla. Toimintaa kehitetään toimijakohtaisten (tuottajat, jalostajat, kuljetus, varastointi, jälleenmyyjät, loppukäyttäjät) sekä teemakohtaisten työryhmien avulla. Teemoilla tarkoitetaan sekä raaka-aineista (eri tuoteryhmät, kuten kasvikset, kala, liha) lähteviä arvoketjuja että fyysisiä tuotanto-, varastointi- ja kuljetusketjuja.

Pirstaleisia toimintoja yhdistävän alueellisen logistiikan keskeinen tekijä on sähköinen ohjausjärjestelmä. Mallia testattaessa otetaan huomioon myös sähköisen järjestelmän rakentaminen ja siihen liittyvien parametrien tunnistaminen. Tarkoituksena on selvittää millä tavalla eri sähköiset järjestelmät integroituvat ja tuottavat tietoa toiminnan kehittämiseen.

Hankkeen toimenpiteet on luokiteltu seuraavaan neljään pääkohtaan:

- Alueellisen lähiruokalogistiikkapilotin rakentaminen
- Verkosto- ja työryhmätoiminta
- Toimintakonseptin määrittely pilotointia hyväksi käyttäen
- Konseptin sähköisen ohjausjärjestelmän suunnitteluparametrien tunnistaminen

Sähköisten työkalujen sekä olemassa olevan tiedon analysointi tukevat vahvasti hajautettujen tuotantoprosessien optimaalista yhdistämistä. Avoimella keskustelulla ja toiminnalla eri toimijoiden välillä alueellinen elintarviketeollisuus mahdollistaa uusien elinkeinomuotojen syntymisen.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 343 642 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päättymisvuosi: 2020

ARKTINEN MEHILÄISTALOUS ARM

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa tuotetaan ja välitetään uutta tietoa ja teknologiaa Lapin mehiläistarhaukseen ja välillisesti marjanviljelyn tarpeisiin. Tätä toteutetaan kehittämällä mehiläispesien lämmitystekniikkaa, joka lisää hunajan määrää ja parantaa pölytyksen tehokkuutta nostaten lähialueen marjasatoja.

Hankkeen päätoteuttaja: Lapin ammattikorkeakoulu

Hankkeen muut toimijat: Luonnonvarakeskus (Luke), Napapiirin mehiläishoitajat Ry ja Suomen mehiläishoitajain liitto

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Juho Haveri-Heikkilä, juho.haveri-heikkila@lapinamk.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Arktinen mehiläistalous (ARM) -hanke tuottaa ja välittää uutta tietoa ja teknologiaa Lapin mehiläistarhauksen ja välillisesti marjanviljelyn tarpeisiin. Hankkeessa kokeillaan ja kehitetään mehiläispesien lämmitystekniikkaa niin, että mehiläisten talviolosuhteet helpottuisivat ja lämmitystekniikka ehkäisisi talvitappiota yhdyskunnassa sekä lisäksi keväistä lentoaktiivisuutta. Tämä lisää osaltaan sekä tuotettavan hunajan määrää että mehiläisten suorittaman pölytyksen tehokkuutta nostaten myös lentoalueen marjasatoja.

Energia lämmitykseen tuotetaan aurinkoenergian ja/tai tuulienergian avulla, mikä tekee lämmitysjärjestelmästä paikasta riippumattoman. Hankkeessa tehdään lämmitysjärjestelmiin liittyvää teknistä kehitystyötä, pilotoidaan järjestelmien toimivuutta sekä marjanviljelytiloilla että maastossa, seurataan pilottikokeiden aikana mehiläisten lentoaktiivisuutta sekä arvioidaan koealueiden marjasatoja ja pesien hunajatuotantoa.

Hankkeen aikana arvioidaan tarvetta ja mahdollisuuksia suojata pesiä karhuilta sähköpaimenen avulla. Hankkeen tuloksena on lappilaisiin olosuhteisiin soveltuva mehiläispesien lämmitysjärjestelmä ja siihen liittyvät toimintaohjeet järjestelmän käytöstä. Hankkeessa arvioidaan myös järjestelmän taloudellista kannattavuutta.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR ja Lapin liitto

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 192 007 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2022

ARKTINEN NOKKONEN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on kehittää nokkoson viljelyä ja käyttöä Lapissa. Hankkeessa työskennellään nokkoson tuotannon ja jalostuksen toimijoiden yhteistyön edistämiseksi.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Hankkeen muut toimijat: Lapin ammattikorkeakoulu

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Françoise Martz, francoise.martz@luke.fi

Tapio Pyörälä, tapio.pyorala@lapinamk.fi

Hankkeen kotisivu:

<http://www.arktinennokkonen.fi/>

<http://www.facebook.fi/arktinennokkonen>

Hankkeen kuvausteksti:

Arktinen nokkonen (ARKNOKK) -hankkeessa kehitetään perinteistä ja luonnonmukaista viljelyä jo olemassa olevien nokkostuotteiden raaka-aineeksi ja uusien tuotteiden kehittämistä varten. Lisäksi käynnistetään yhteistyö ja luodaan arvoverkosto nokkoson tuotantoon ja jalostukseen lopputuotteeksi. Hankkeessa myös testataan ainutlaatuisesti nokkoson hyödyntämistä porojen talviruokinnassa.

Tavallisen poltinkarvaisen isonokkoson (*Urtica dioica*) lisäksi ARKNOKK -hankkeessa kartoitetaan harvinaisemman, poltinkarvattoman alalajin, pohjannokkoson (*Urtica dioica* ssp. *sondenii*) hyödyntämismahdollisuuksia. Hanke vahvistaa ja monipuolistaa lappilaista luonnontuotealaa. Hankkeessa on mukana erikoiskasvituotannon, maa- ja porotalouden, luonnontuotealan, viestinnän, tutkimuksen ja biotalouden toimijoita.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 513 518 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2023

ARKTINEN ÄLYKÄS METSÄVERKOSTO

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Metsäverkosto tiivistää alan toimijoiden verkostomaista yhteistyötä ja se pyrkii edistämään metsien kestäväää käyttöä. Metsäbiotaloutta tarkastellaan metsätalouden ohella luonnontuotealan ja luontomatkailun yritysten toimintaedellytysten edistämisen kautta.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Hankkeen muut toimijat:

Metsähallitus
Lapin ammattikorkeakoulu
Luonnonvarakeskus
MTK
Suomen 4H-liitto

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Tanja Lepistö, tanja.lepisto@metakeskus.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.metsa.fi/projekti/arktinen-alykas-metsaverkosto/>
<https://twitter.com/metsaverkosto>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen tavoitteena on arktisen älykkään metsäverkoston perustaminen osana arktisen älykkään erikoistumisen jalkauttamiseksi käynnistettyjen Arctic Smartness -klustereiden toimintaa. Metsäverkosto linkittyy ennen kaikkea Arktinen teollisuus ja kiertotalous sekä Arktinen älykäs maaseutuverkosto klusterien toimintaan. Hankkeen tavoitteena on arktisen älykkään metsäverkoston toiminnan vakiinnuttaminen ja tunnetuksi tekeminen, Lapin metsätalouden toimintaedellytysten vahvistaminen, arktisen metsäosaamisen tunnetuksi tekeminen ja hyödyntäminen alan yritysten ja sidosryhmien toiminnassa kotimaassa ja kansainvälisesti. Tavoitteena on myös Lapin maakunnan kehittäminen kansainvälisesti kiinnostavaksi arktisen metsätalouden harjoittamisen ja kehityksen mallialueeksi.

Toiminnan lähtökohtana on metsien tuottamien ekosysteemipalveluiden kestävä ja monipuolinen hyödyntäminen muuttuvissa yhteiskunnallisissa (omistaja - ja metsälörakenne) ja luonnonoloissa (ilmastonmuutos). Tavoitteena on yritysten tarpeista lähtevä kehittämistoiminta metsään liittyvien elinkeinoalojen kestävä ja vähähiilisen toiminnan turvaamiseksi, kannattavuuden kohentamiseksi, uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi ja liiketoiminnan kasvun lisäämiseksi. Metsäverkostoon kuuluvat alkuvaiheessa maakunnan keskeiset metsätalouden toimijat. Hankkeen toiminnan myötä verkostoon saadaan mukaan toimialalla toimivia yrityksiä, jotka vielä ovat Arctic Smartness klusteritoiminnan ulkopuolella. Tämä toteutetaan metsäverkoston toimijoiden yhteistyöllä siten, että kukin toimija tiedottaa verkoston toiminnasta ja mahdollisuuksista kumppaniryhtyksiään yhteistyössä Arctic Smartness klustereiden kanssa. Hankkeen toimenpiteinä ovat: arktisen älykkään metsäverkoston kartoitus ja kuvaus, arktisen metsäverkoston esittelymateriaalin julkaiseminen olemassa olevien kanavien kautta (esim. House of Lapland), arktisen metsätalouden harjoittamisen esimerkki - ja esittelykohteiden etsiminen, biotaloustreffien järjestäminen, uuteen EU-rahoituskautteen valmistautuminen, benchmarking Suomessa ja kansainvälisesti sekä metsäverkostoon liittyvän kansainvälisesti vertailtavan tilastoaineiston koostaminen, päivittäminen ja julkaisu.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 441 142 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päättymisvuosi: 2019

ARKTISTEN KASVIEN TAIGA: TERVEYTTÄ LUONNOSTA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on tutkia puolukan ja variksenmarjan terveysvaikutuksia, keskittyen erityisesti lihavuuteen ja sen liitännäissairauksiin kuten diabeteksen ja sydänsairauksien syntyyn liittyvään matala-asteiseen tulehdukseen ja aineenvaihduntamuutoksiin.

Hankkeen päätoteuttaja: Tampereen yliopisto

Hankkeen muut toimijat: Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Mari Hämäläinen, mari.hamalainen@tuni.fi

Eeva Moilanen, eeva.moilanen@tuni.fi

Hankkeen kotisivu: <https://research.tuni.fi/taiga/>

Hankkeen kuvausteksti:

Tässä hankkeessa tutkitaan arktisten kasvien terveysvaikutuksia ja keskitytään erityisesti lihavuuteen ja sen liitännäissairauksien (diabetes, sydänsairaudet) syntyyn liittyvään matala-asteiseen tulehdukseen sekä aineenvaihduntamuutoksiin. Hankkeessa etsitään pohjoisen luonnon arvoaineita, joilla olisi tällaisia terveyshyötyjä. Hankkeessa tutkitaan puolukkaa ja kaarnikkaa eli variksenmarjaa niiden terveysvaikutusten ja terveysvaikutteisten arvoaineiden tunnistamiseksi.

Hankkeessa tutkitaan puolukan marjajauheen, puolukan siemenöljyn, puolukan puhdasaineiden sekä kaarnikan marjajauheen ja puhdasaineiden vaikutuksia lihavuuden kehittymiseen sekä siihen liittyvään matala-asteiseen tulehdukseen ja aineenvaihdunnallisiin muutoksiin kokeellisissa malleissa. Puolukan marjajauheen osalta syvennetään aiemmassa hankkeessamme saavutettuja positiivisia tutkimustuloksia.

Seuraavassa vaiheessa tutkitaan marjajauheiden/yhdisteiden vaikutuksia geenien ilmentymisprofiiliin uuden sukupolven sekventointimenetelmällä sekä niiden turvallisuutta solu- ja maksatoksisuusmalleissa. Tutkittavista marjajauheista tehdään koostumusanalyysit, ja tutkitaan valikoitujen puhdasaineiden osalta solutason mekanismeja M1/M2 makrofagimallissa, joka mallintaa rasvakudoksen matala-asteisen tulehduksen mekanismeja.

Hankkeessa on vahva yritysyritysyhteistyö Lapin ja Kainuun marjayritysten kanssa. Tavoitteena on lisätä alueella toimivien marjayritysten verkostoitumista ja osaamisen kehittymistä sekä tukea tuotekehitystä seminaari- ja työpajatoiminnan kautta. Hankkeessa on myös koulutusyritysyhteistyötä Lappia/Muonion yksikön kanssa luonnontuotealan ja ravitsemusalan -koulutusohjelmissa. Hankkeesta tiedotetaan aktiivisesti hankkeen nettisivuilla, luonnontuotealan julkaisuissa sekä sanoma- ja aikakauslehdissä. Hankkeessa syntyviä tutkimustuloksia julkaistaan alan tiedelehdissä.

Hankkeessa syntyviä tutkimustuloksia voivat yritykset hyödyntää tiedotus- ja tuotekehitystoiminnassa. Lisääntyvä tieto luonnonyhdisteiden terveysvaikutuksista lisää kiinnostusta niitä sisältäviä tuotteita kohtaan ja lisää niiden myyntiä ja käyttöä sekä parantaa ihmisten terveyttä ja hyvinvointia paikallisesti ja globaalisti.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue:

Kainuu
Lappi
Pirkanmaa

Numeralliset:

Kustannusarvio: 559 791 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päättymisvuosi: 2022

ARVOAINEITA POHJOISEN MÄNNYSTÄ JA MARJOISTA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa tutkitaan sahateollisuuden ja marjanjalostusteollisuuden sivuvirtoja korkean jalostusasteen tuotteiden kehittämiseksi. Tavoitteena on tutkia mustikan ja puolukan perkuun ja mehunvalmistuksen ylijäämämateriaalista sekä männyn sahausjätteestä eristettyjen luonnon arvoaineiden terveysvaikutuksia, erityisesti niiden antimikrobisia sekä tulehdusta lievittäviä vaikutuksia.

Hankkeen päätoteuttaja: Tampereen yliopisto

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Mari Hämäläinen, mari.j.hamalainen@uta.fi

Hankkeen kotisivu: <https://research.uta.fi/taiga/>

Hankkeen muut toimijat:

Forest of Lapland Oy
Kiantama Oy
Lapin Panimo Oy

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa tutkitaan sahateollisuuden ja marjanjalostusteollisuuden sivuvirtoja korkean jalostusasteen tuotteiden kehittämiseksi. Hanke perustuu aikaisempaan tutkimus- ja kehitystyöhön: lähtömateriaalista peräisin olevien yhdisteiden tieteelliseen tutkimukseen ja uudenlaisen uuttotekniikan kehittämiseen.

Tavoitteena on tutkia mustikan ja puolukan perkuun ja mehunvalmistuksen ylijäämämateriaalista sekä männyn sahausjätteestä eristettyjen luonnon arvoaineiden terveysvaikutuksia, erityisesti niiden antimikrobisia vaikutuksia sekä tulehdusta lievittäviä vaikutuksia. Vastustuskykyisten bakteerien yleistyminen on tunnistettu uhka, joka painottaa uusien antibakteeristen yhdisteiden etsimisen tärkeyttä, niin terveydenhuollon kuin elintarviketeollisuudenkin tarpeisiin.

Tulehdukselliset sairaudet yleistyvät. Tässä hankkeessa keskitytään erityisesti lihavuuteen ja sen liitännäissairauksien syntyyn liittyvään elimistön matala-asteiseen tulehduksitilaan. On tunnettua, että kasvispainotteinen ruokavalio sisältää tätä matala-asteista tulehduksitilaa vaimentavia yhdisteitä. Hankkeessa keskitytään etsimään pohjoisen luonnon arvoaineita, joilla olisi tällaisia terveyshyötyjä. Hankkeessa kehitettäviä menetelmiä ja syntyviä tutkimustuloksia voivat yritykset hyödyntää myöhemmässä tuotekehitystoiminnassaan, ja lisääntyvä tieto luonnonyhdisteiden terveysvaikutuksista parantaa ihmisten terveyttä ja hyvinvointia Suomessa ja globaalisti.

Hankkeen toimintamuoto:

Tiedonvälitys
Koulutus
Kehittäminen
Tutkimus

Hankkeen toteutusalue:

Valtakunnallinen
Kainuu
Lappi

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 338 120 €
Aloittamisvuosi: 2017
Päättymisvuosi: 2019

BIOCOLOUR – BIOVÄRIT – VÄRIPALETTI BIPOHJAISILLE VÄRIAINELLE JA PIGMENTEILLE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Monitieteisessä hankkeessa tutkitaan ja kehitetään luonnossa esiintyvien väriaineiden käyttöä bioväriaineisiin perustuvassa liiketoiminnassa Suomessa. Hankkeen tarkoituksena on edistää luonnossa esiintyvien väriaineiden käyttöä tekstiileissä, pakkauksissa ja pinnoitteissa.

Hankkeen päätoteuttaja: Helsingin yliopisto

Hankkeen muut toimijat:

Itä-Suomen yliopisto
Aalto yliopisto
Luonnonvarakeskus
Hämeen ammattikorkeakoulu
VTT
Campinasin yliopisto
North Carolina State University

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Riikka Räisänen, riikka.raisanen@helsinki.fi

Hankkeen kotisivu: <https://biocolour.fi/>

Hankkeen kuvausteksti:

Kestävän bio- ja kiertotalouden toteuttamiseksi tarvitaan vaihtoehtoja massatuotantoon perustuvalla tuotteiden valmistukselle ja kulutukselle. BioColour – Biovärit – Väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille -hankkeen tarkoituksena on kehittää uusia menetelmiä luonnosta peräisin olevien väriaineiden tuotantoon ja niiden käyttöön, mikä mahdollistaa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisten sovellusten kehittämisen tekstiileissä, pakkauksissa ja pinnoitteissa.

Lisäksi Biocolour -hanke pyrkii vakiinnuttamaan bioväriaineiden tuottamiseen ja käyttöön liittyviä kulttuurisia, sosiaalisia ja eettisiä näkökulmia, ja siten vahvistamaan kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista taloudessa ja kuluttajakäyttäytymisessä.

BioColour -hanke auttaa luomaan uutta ja kehittää jo olemassa olevaa korkeatasoista bioväriaineisiin ja kestäviin ratkaisuihin perustuvaa liiketoimintaa Suomessa. Tutkimustuloksista kootaan kansainvälisestikin ensimmäinen bioväriaineiden tietokanta. Tietokantaan keskitetään tutkimustietoa bioväriaineiden tuotantoketjuista sekä käytöturvallisuudesta ja laadusta. Keskitetystä tiedosta hyötyvät niin värjäysteollisuuden eri toimijat, päättäjät kuin tutkijatkin Suomessa ja kansainvälisesti. Tavoitteena on, että tietopankki mahdollistaisi bioväriaineiden aiempaa laajamittaisemman käytön.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Muu rahoitus

Hankkeen toteutusalue:

Kansainvälinen

Valtakunnallinen

Numeralliset:

Kustannusarvio: 7000 000 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2025

ECODIVE – METSIEN LUONNONTUOTTEET OSANA BIOTALOUTTA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa tutkitaan ympäristötekijöiden ja metsänhoidon toimenpiteiden vaikutusta talousmetsien luonnontuotteiden satoisuuteen ja funktionaalisten aineitten pitoisuuteen.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Hankkeen muut toimijat:

Karjalan Tutkimuskeskuksen Metsäntutkimuslaitos

Venäjän Tiedeakatemia (FRI KarRC RAS)

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Päivi Merilä, paivi.merila@luke.fi
Miia Saarimaa, miia.saarimaa@luke.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Puhdas ja monimuotoinen metsäluonto on elinympäristön perusta ja Karelia CBC-ohjelma-alueen vahvuus. Metsien aluskasvillisuus tuottaa monia luonnontuotteita, kuten metsämarjoja ja muita vähemmän tunnettuja ja hyödynnettyjä kasvinosia. Viime vuosina monien metsien luonnontuotteiden arvostus on noussut selvästi niiden terveyttä edistävien ainesosien tultua yleiseen tietoisuuteen. Arvostuksen ja kysynnän kasvu tarjoaa mahdollisuuksia laajentaa ja lisätä metsien luonnontuotteiden käyttöä ja jalostusastetta. Tämän tavoitteen edistämiseksi tarvitaan enemmän tietoa metsien luonnontuotteiden satoihin ja funktionaalisten yhdisteiden pitoisuuksiin vaikuttavista tekijöistä.

Hankkeen tavoitteena on lisätä tietoa ja tietoisuutta ympäristötekijöistä, jotka säätelevät metsien luonnontuotteiden satoisuutta ja niiden sisältämien funktionaalisten yhdisteiden pitoisuuksia talousmetsissä koko niiden kiertoaikana.

Tuotamme NONWOOD PACKAGE -tietopakettin, johon kootaan projektin tulokset ja ajankohtaista tietoa metsämarjoista ja muista metsien luonnontuotteista, kuten:

- tietoa metsänhoidon ja ympäristötekijöiden vaikutuksista metsämarjojen ja muiden metsien luonnontuotteiden satopotentiaaliin
- paikkatietoa metsämarjojen ja muiden metsien luonnontuotteiden satopotentiaalista ja ns. "hot spot" -alueista
- tietoa siitä, miten kasvupaikka vaikuttaa mustikan antosyaanipitoisuuteen.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Kansainväliset rahoitusohjelmat

Hankkeen toteutusalue:

Kansainvälinen
Kainuu
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 640 000 €
Aloittamisvuosi: 2019
Päätymisvuosi: 2021

ELINKEINOJA JA LIIKETOIMINTAA RUOKAKETJUSSA – ELLI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen päätavoitteena on pohjoiskarjalaisen maidon, marjojen, kasvien ja luonnontuotteiden ruokaketjun osaamisen, yrittäjyyden ja liiketoiminnan vahvistaminen. Osatavoitteina hankkeessa ovat muun muassa jatkojalostuksen osaamisen edistäminen elintarvike- ja luonnontuotealalla ja alan vetovoimaisuuden lisääminen.

Hankkeen päätoteuttaja: Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria

Hankkeen muut toimijat: Itä-Suomen yliopisto / Ympäristö- ja biotieteiden laitos

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Marja-Leena Hirvonen, marja-leena.hirvonen@riveria.fi

Hankkeen kotisivu: <http://www.ruokaketjuelli.fi/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen päätaavoitteena on pohjoiskarjalaisen maidon, marjojen, kasvien ja luonnontuotteiden ruokaketjun osaamisen, yrittäjyyden ja liiketoiminnan vahvistaminen. Lisäksi osatavoitteina ovat jatkojalostuksen osaamisen vahvistaminen elintarvike- ja luonnontuotealalla sekä alkutuotannon jatkojalostuksessa, alkutuotannon ja elintarvikealan tunnettuuden ja vetovoimaisuuden lisääminen erityisesti nuorten ja alanvaihtajien keskuudessa, ja alkutuotannon ja elintarvikealan digiosaamisen vahvistaminen.

Hankkeen kohderyhmänä ovat maatalouden alkutuotannon tai maataloustuotteiden jatkojalostuksen tai kaupan pitämisen alalla toimivat pienet ja keskisuuret yritykset. Lisäksi kohderyhmänä ovat elintarvikealasta sekä alkutuotannon jalostuksesta kiinnostuneet henkilöt, erityisesti maito-, marja-, kasvi- ja luonnontuotealalla toimijat.

Hanke toteutetaan koulutushankkeena koulutusohjelman mukaan. Koulutusohjelma on jaettu kolmeen osa-alueeseen: Laatuosaaminen, Tuotantotoiminnan osaaminen ja Jatkojalostuksen osaaminen. Koulutusta voidaan toteuttaa perinteisen koulutuspäivien lisäksi esimerkiksi verkkokoulutuksina, työpajoina, valmennuksena, esittelytoimintana/demonstraatioina sekä enintään päivän kestävinä tila- tai yritysvierailuina. Koulutusohjemaan kuuluu opintomatkoja (muun muassa seminaarit, messut, tapahtumat, yrityskäynnit) maakunnassa ja valtakunnallisesti sekä ulkomaanmatkat. Koulutusohjelmaa toteuttavat eri alojen asiantuntijat maakunnasta, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Hankkeen toimintamuoto: Koulutus ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 450 000 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päättymisvuosi: 2022

ELOT – ELINTARVIKE- JA LUONNONTUOTTEIDEN TEOLLISEN TUOTANNON KEHITTÄMINEN KESKI-KARJALASSA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on synnyttää ja kasvattaa uutta teollista liiketoimintaa Keski-Karjalan alueelle elintarvike- ja luonnontuotealalle sekä luoda luonnontuotteiden ja elintarvikkeiden jatkojalostusklusteri Pohjois-Karjalan maakuntaan.

Hankkeen päätoteuttaja: Keski-Karjalan kehitysyritys Oy KETI

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Päivi Karhunen, paivi.karhunen@keti.fi

Hankkeen kotisivu: www.keti.fi/elot

Hankkeen kuvausteksti:

ELOT - Elintarvike- ja luonnontuotteiden teollisen tuotannon kehittäminen Keski-Karjalassa-hankkeen kautta mahdollistetaan alan ammattilaisen käytännön asiantuntijatuki alan yrityksille saataville läheltä. Toteutettavilla toimenpiteillä edistetään keskikarjalaisten alalla toimivien ja sille yrittäjyyttä suunnittelevien liiketoiminnan käynnistämistä, kehittämistä, kasvua ja kansainvälistymistä. Tavoitteena on synnyttää ja kasvattaa uutta teollista liiketoimintaa Keski-Karjalan alueelle elintarvike- ja luonnontuotealalle sekä luoda luonnontuotteiden ja elintarvikkeiden jatkojalostuskusteri Pohjois-Karjalan maakuntaan.

Hankkeessa toteutetaan alalla toimiville ja toimintaa suunnitteleville neuvontaa strategioiden laatimiseen. Lisäksi toteutetaan erityisasiantuntijavetoisia tilaisuuksia, luonnontuotteiden ja elintarvikkeiden jatkojalostuskusterin luomista, matkoja alan messuille ja viestintäkampanjoita toimijoille.

Hankkeen tuloksena Keski-Karjalan elintarvike- ja luonnontuotealan

- 1) Jatkojalostusta harjoittavien yritysten kokonaismäärä lisääntyy.
- 2) Toimijoiden toimialatuntemus ja -tieto sekä liiketoimintaosaaminen ja
- 3) yritysten kasvuhalu ja -kyky vahvistuvat.
- 4) Jatkojalostuskusteri syntyy Pohjois-Karjalaan
- 4) Toimintaan soveltuvat yritystilat ovat tarkoituksenmukaisessa hyötykäytössä.

Hankkeen toimintamuoto: Koulutusja ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 270 000 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2021

ERIKOISSIENTEN TUOTANNON ARVOKETJUN KEHITTÄMINEN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on edistää erikoissienien tuotantoa ja arvoketjua löytämällä ratkaisuja alan kehittymistä häiritseviin haasteisiin.

Hankkeen päätoteuttaja: Pro Pakuri Finland ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: hannu.pispanen@propakuri.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Kehittämishankkeen keskeisinä tavoitteina ovat ne asiat, jotka ovat nousseet esille Luonnonvarakeskuksen ja sen yhteistyökumppaneiden elintarvike- ja luonnontuotealan selvityksissä. Erikoissieniin pohjautuvan uuden tuotantoketjun suurimpina ongelmina ovat olleet olemassa olevien yritysverkostorakenteiden puuttuminen ja raaka-ainetuotannon suunnitelmallisuuden puuttuminen – tuotantoketju on vasta kehittymässä. Pienet tuotantoerät eivät tue vientitoiminnan käynnistämistä.

Tuotantosuunnan tukemiseksi ja rakentamiseksi keskeisiä kehitettäviä asioita tässä hankkeessa ovat suurimman markkinapotentiaalin omaavien raaka-aineiden viljelyvo-lyymien kasvattaminen, laatu- ja sertifiointijärjestelmän luominen, perinteisten erikois- tuotteiden nimisuojaaminen kohdemarkkinoilla (muun muassa pakuri, tikkatee) sekä markkinabändin rakentaminen yhdessä jatkojalostusta tekevien yritysten ja Team Fin- land/Food From Finland – ohjelmien kanssa.

Kehittämishanke pyrkii löytämään ratkaisuja alan kehittymisen ydinhaasteisiin. Hank- keen tuloksien oletetaan merkittävästi edistävän erikoissienten arvoketjujen kehitty- mistä. Siten tulokset voivat tarjota uusia yrittäjämäistä metsänomistajuutta edistäviä metsien käyttömahdollisuuksia. Tulokset myös edistävät metsänomistajien ja alan yri- tysten verkostoitumista, joka parantaa edellytyksiä uuden vientivetoisen elinkeinon synnyttämistä Suomeen.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: MMM

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 50 000 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päättymisvuosi: 2019

HAUTOMON KONSEPTOINTI LUONNONTUOTE- JA LÄHIRUOKA-ALALLE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on koota ja aktivoida alueen luonnontuote- ja lähiruokatoimijoi- den verkostoa ja kartoittaa samalla uusia markkinoinnin ja yrittämisen mahdollisuuksia alalla.

Hankkeen päätoteuttaja: Kolarin kunta

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Eveliina Niva, eveliina.niva@kolari.fi

Taika Kopra, taika.kopra@kolari.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.kolari.fi/fi/palvelut/tyo-ja-elinkeinot/kehittaminen-ja-hankkeet/lahiruo-ka-ja-luonnontuoteala/luonnontuotealan-hautomo.html>

Hankkeen kuvausteksti:

Valoisten kesäoiden ja keskiyön auringon kasvattamaa Sinulle - liiketoimintamallin konseptointi -hankkeessa on kartoitettu Tunturi-Lapin luonnontuote- ja lähiruoka-alan nykytilaa, potentiaaleja ja mahdollisuuksia. Hankkeen tuloksena on luotu konsepti- kokonaisuus, joka palvelee alueen luonnontuote- ja lähiruoka-alan kehitystyötä, kun alueella halutaan vastata niin paikallisiin kuin kansainvälisiinkin kehittämistarpeisiin ja -mahdollisuuksiin.

Hautomon konseptointi luonnontuote- ja lähiruoka-alalle -hankkeen tarkoitus on koota ja aktivoida alueen toimijaverkostoa ja jäsentää sen toimintaa vastaamaan alan tarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa. Samalla kartoitetaan ja etsitään uusia markkinoita ja yrittämisen mahdollisuuksia. Hautomo-hanke rakentuu toimijaverkoston kokoamisesta ja koordinoinnista sekä potentiaalisten toimijoiden yrittäjyysvalmiuksien vahvistamisesta. Lisäksi kootaan asiantuntijaverkostoa alan toimijoiden tueksi. Kartoituksen ja aktivoinnin tulokset jäsenetään toimintasuunnitelmaksi, joka edesauttaa luonnontuotealan kasvua ja kehittymistä Tunturi-Lapissa myös pitkällä aikavälillä.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 102 559 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätämisyvuosi: 2019

HYVINVOINTIA, TYÖTÄ JA TULOJA LUONNOSTA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hyvinvointia, työtä ja tuloja luonnosta hanke on koulutuksellinen yhteistyöhanke, jossa paneudutaan hyvinvointiin, luonnonantimien monipuoliseen hyödyntämiseen sekä lähiruuan merkitykseen.

Hankkeen päätoteuttaja: Urjalan 4H-yhdistys

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Katri Uolamo, katri.uolamo@4h.fi

Hankkeen kotisivu: <https://urjala.4h.fi/hankkeet/hyvinvointia-tyota-ja-tuloa-luon/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hanke tarjoaa tietoa, taitoa ja innostusta luonnontuotteiden omaan ja kaupalliseen hyödyntämiseen ja kumppanuuksien luomiseen. Hankkeen tavoitteena on

- auttaa näkemään ja arvostamaan mahdollisuuksia, joita omasta lähiympäristöstä löytyy
- auttaa näkemään, millaisia mahdollisuuksia luonto tarjoaa oman hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja tulojen lähteenä
- lisätä tietoisuutta terveellisen ravinnon merkityksestä ja mahdollisuuksista itse vaikuttaa terveellisen ravinnon saatavuuteen
- tarjoaa tietoa, taitoa ja innostusta luonnontuotteiden omaan ja kaupalliseen hyödyntämiseen ja sitä kautta mahdollisuutta työllistymiseen ja yrittäjyyteen
- koota eri toimijoita toimimaan yhdessä sekä luomaan kumppanuuksia ja yhteistyömahdollisuuksia
- innostaa osuuskuntatoimintaan tai muuhun tuotannolliseen yhteistyöhön
- antaa lapsille ja nuorille tietoa ja taitoa luontoon liittyvistä mahdollisuuksista ja lisätä näin myös heidän arvostustaan omaa asuinseutua kohtaan.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pirkanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 30 772 €

Aloittamisvuosi: 2016

Päätymisvuosi: 2020

INGREDIENTS FOR HEALTH

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Ingredients for Health -esitutkimushankkeen tavoitteena on koota T&K-yhteistyöverkosto ja laatia hankesuunnitelma, missä edistetään valittujen pohjoismaisten kasviraukka-aineiden ja merilevän hyödyntämistä terveyttä edistävissä tuotteissa.

Hankkeen päätoteuttaja: Centria-ammattikorkeakoulu

Hankkeen muut toimijat:

Lapin yliopisto

Arktinen keskus

Akvatik AS

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Leena Favén, leena.faven@centria.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://tki.centria.fi/hanke/ingredients-for-health-potential-ingredients-for-health-prom/2597>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen toimenpiteet

- laaditaan t&k-hankesuunnitelma
- kootaan t&k-yhteistyöverkosto
- tehdään kirjallisuus selvitys potentiaalisimmista kasviraukka-aineista ja merilevistä
- merilevästä valmistetaan koe-erä terveysvaikutteista tuotetta ja testataan merilevän prosessoinnin sivuvirtojen soveltuvuutta hyönteisten ravinnoksi.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Interreg Botnia-Atlantica

Hankkeen toteutusalue: Kansainvälinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 86 038 €

Aloittamisvuosi: 2021

Päätymisvuosi: 2021

INNOHERB - KIHOKISTA, LAKASTA JA KANERVASTA TULEVAISUUDEN LIKETOIMINTAA Pohjois-Satakuntaan

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa kehitetään ja tutkitaan kihokin, lakan ja kanervan kasvatusta raaka-aineeksi liiketoiminnan tarkoituksiin. Hanke on jatkoa aikaisemmalle hankkeelle, jossa selvisi heikkotuottoisten ojitettujen rahkasammaleen korjuualueena olleiden turvemaiden olevan hyviä kihokin kasvupaikkoja.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Leila Korpela, leila.korpela@luke.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.luke.fi/projektit/innoherb/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hanke on jatkoa esiselvityshankkeelle ”Kihokin viljelyä lääkekasviksi Pohjois-Satakunnan turvemaidella - kestävä biotaloutta” (2016–2019). Esiselvityshankkeessa selvisi, että heikkotuottoiset, ojitetut turvemaat, jotka ovat olleet rahkasammaleen korjuualueena, ovat hyvin potentiaalisia kihokin kasvupaikkoja. Hankkeen päätavoitteena on kehittää ja tutkia kihokin lisäksi myös muiden rahkasammalbiomassan korjuun jälkeisellä kasvualustalla luonnostaan viihtyvien suokasvien kasvatusta, kasvua ja satoa rohdos-, yrtti- tai kosmetiikkaraaka-aineeksi ja siten kestävästi hyödyntää rahkasammaleen kasvualustatuotannon turvemaita heti korjuun jälkeen. Kyseessä olevien alueiden kasvittaminen (kosteikkoviljely) heti korjuun jälkeen on myös hiilen sidonnan kannalta myönteistä. Metsänomistaja voisi näin saada tuloja esimerkiksi ensimmäisenä vuotena elävän rahkasammaleen myynnistä, 3.–5.vuotena kihokin, 6.–10. vuotena hillan lehtien ja kanervan kukkivien versojen keruusta ja sadon myynnistä. Kihokille, hillan lehdistä (teehen, kosmetiikkatuotteisiin) ja kanervan kukkiville versoille on olemassa kaupallista kysyntää. Kyseiset lajit runsastuvat edellä mainituilla alueilla luonnostaan. Kaksivuotisessa hankkeessa tehdään kyseessä olevan raaka-ainemateriaalin saatavuusarviointia ja tehdään säilyttämisen (kuivataan, pakastetaan) sekä esikäsittelyvaihtoehtojen selvitystä. Tällä tavoin saadaan selville, miten kerätyn materiaalin halutut ominaisuudet (antioksidatiivisuus ym.) säilyvät eri käyttötarkoituksiin ja lopputuotteisiin hyödynnettävyyden kannalta.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma

Hankkeen toteutusalue:

Valtakunnallinen
Pirkanmaa
Satakunta

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 79 379 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2021

KAINUUN LUONNONTUOTEALAN KEHITTÄMISHANKE (KALKE)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa edistetään kainuulaisten tuotteiden jatkojalostusta ja kehitetään luonnontuote- ja matkailualan välistä yhteistyötä. Lisäksi paikallisten luonnontuotteiden tarjontaa kainuulaisissa ruokakaupoissa, ravintoloissa ja ammattikeittiöissä lisätään.

Hankkeen päätoteuttaja: Arktiset Aromit ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Elina Nihtilä, elina.nihtila@arktisetaromit.fi

Hankkeen kotisivu:

<http://www.arktisetaromit.fi/fi/hankkeet/kainuun+luonnontuotealan+kehittamishanke+kalke/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeeseen on koottu toimenpiteitä, joita kainuulaiset luonnontuotealan yrittäjät ja muut toimijat nostivat esille vuonna 2016 toteutetussa esiselvityshankkeessa. Hankkeessa edistetään kainuulaisten tuotteiden jatkojalostusta esimerkiksi järjestämällä tuotekehitykseen ja jatkojalostukseen liittyviä työpajoja ja opintomatkoja. Luonnontuote- ja matkailualan välistä yhteistyötä kehitetään työpajojen ja uusien matkailuesitteiden avulla. Paikallisten luonnontuotteiden tarjontaa kainuulaisissa ruokakaupoissa, ravintoloissa ja ammattikeittiöissä lisätään muun muassa järjestämällä villiruokaviikkoja ja lähiruokatreffejä. Toimijoiden välistä yhteistyötä kehitetään esimerkiksi perustamalla vuorovaikutteinen sähköpostiverkosto tiedotusta ja keskustelua varten.

Hankkeen tavoitteita ovat:

- nostaa kainuulaisten luonnontuotteiden jatkojalostusastetta ja edistää tuotekehitystä
- tehdä kainuulaisia luonnontuotteita tunnetuksi muualla Suomessa ja kansainvälisesti
- lisätä alan toimijoiden välistä yhteistyötä
- parantaa paikallisten luonnontuotteiden tarjontaa kainuulaisissa ruokakaupoissa, ravintoloissa ja ammattikeittiöissä
- edistää luonnontuote- ja matkailualan välistä yhteistyötä.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Kainuu

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 280 760 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päätymisvuosi: 2020

KAINUUN METSÄTILAT KUNTOON-KOULUTUSHANKE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on myös lisätä metsänomistajien ansaintamahdollisuuksia sekä luonnontuotealan elinkeinojen liiketoimintaa sekä parantaa yksityismetsien metsänhoidon ja metsätalouden luonnonhoidon tilaa.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Sanna Lehto, sanna.lehto@metsakeskus.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/kainuun-metsatilat-kuntoon>

Hankkeen kuvausteksti:

Kainuun metsätilat kuntoon -koulutushanke kouluttaa Kainuun metsänomistajia neljän koulutusmoduulin alueella. Nämä ovat:

1. Metsätilojen sukupolvenvaihdokset
2. Aktiivinen ja yrittäjämäinen metsänomistus
3. Luonnontuotteet
4. Metsän- ja luonnonhoito.

Hankkeessa järjestetään koulutusta luentoina ja retkeilyinä metsänomistajille ja metsätoimijoille. Hankkeessa tuotetaan myös tiedonvälitysmateriaalia sekä järjestetään seminaareja.

Hankkeen tavoitteena on lisätä metsänomistajien tietoisuutta metsätilarakenteen kehittämismahdollisuuksista ja metsätalouden kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä. Tavoitteena on myös lisätä metsänomistajien ansaintamahdollisuuksia sekä luonnontuotealan elinkeinojen liiketoimintaa sekä parantaa yksityismetsien metsänhoidon ja metsätalouden luonnonhoidon tilaa.

Hankkeen toimintamuoto: Koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma/ELY

Hankkeen toteutusalue: Kainuu

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 202 834 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2021

KANTRI-SAMPO - LUONNOSTA JA ELINTARVIKEALALTA HYVINVOINTIA JA PALVELUITA KAINUUSEEN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on parantaa yrittäjien menestymisedellytyksiä heidän osaamistaan kehittämällä ja luomalla yhteistyötä yli toimialojen. Toimenpiteillä pyritään maaseutuyritysten monipuolistamiseen ja luonnontuotteiden hyödyntämiseen hyvinvoinnissa, käsitöissä ja elintarvikkeissa.

Hankkeen päätoteuttaja: Kainuun ammattiopisto

Hankkeen muut toimijat: ProAgria Kainuu ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Heidi Kotilainen, heidi.kotilainen@kao.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.kao.fi/kantrisampo>

Hankkeen kuvausteksti:

Kantri-Sampo -hankkeen kohderyhmänä ovat Kainuulaiset maaseutu-, luonto- ja luonnontuotealan, hoitoalan sekä elintarvike- ja elintarvikkeiden jatkojalostusalan yrittäjät, yrittäjiksi aikovat ja luonnonvara-alan opiskelijat, sekä alan kehittäjäverkostot ja toimijaorganisaatiot.

Kantri-Sampo -hankkeen tavoitteena on parantaa yrittäjien menestymisedellytyksiä heidän osaamistaan kehittämällä, sekä lisätä yhteistyötä ja yrittäjyysvalmiuksia kohderyhmien parissa. Tavoitteena on yhteistyö yli toimialojen, uudenlaiset toimialoja yhdistävät tuotteet, palvelut, innovaatiot sekä lähialuetuotannon tilaustoimitusketjujen maakunnan sisäiset ratkaisut. Tavoitteena on myös kehittäjäverkoston osaaminen lisääntyminen. Impilinna-oppimisympäristöä kehitetään yrittäjyyden alustaksi. Impilinnan tuotekehityskeittiötä voi vuokrata yrityskäyttöön päivähinnalla. Impilinnassa on tarjolla myös kokous- ja juhlatiloja.

Kantri-Sampo -hankkeen toimenpiteitä ovat kohderyhmälle tarjottavat valmennus, lyhytkoulutukset, työpajat, opintomatkat sekä ohjaus toiminnan laadun ja yritysten kilpailukyvyn lisäämiseksi.

Teemojen sivuilta löydät tulossa olevat toimenpiteet:

- Green Care -toiminta maaseutuyrityksissä ja monipuolistuva maaseutuyritys
- Luonnontuotteiden hyödyntäminen hyvinvointi- ja hoitotuotteissa sekä palveluissa
- Luonnontuotteiden hyödyntäminen käsityö- ja koristet tuotteissa
- Luonnontuotteiden hyödyntäminen elintarviketuotteissa ja ateriapalveluissa.

Hankkeen toimintamuoto: Koulutus ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Kainuu

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 349 320 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2022

Kasvavaa liiketoimintaa luonnontuotteista

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa pyritään edistämään luonnontuotealan kasvua, kehitystä ja toimialarajat ylittävää verkostoitumista sekä monipuolistamaan metsäalan yritysten liiketoimintaa ja metsänomistajien ansaintamahdollisuuksia. Tähän pyritään erityisesti keruuluvan vaativien luonnonkasvien hankintaketjua aktivoimalla.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen Metsäkeskus

Hankkeen muut toimijat:

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Marko Ämmälä, marko.ammala@metsakeskus.fi

Hankkeen kotisivu: <http://www.metsakeskus.fi/kasvavaa-liiketoimintaa-luonnontuotteista>

Hankkeen kuvausteksti:

Hanke aktivoi erityisesti keruuluvan vaativien luonnonkasvien (esim. mahla, kuusenkerkät, pihka, pakuri, koristehavut, varvut ja lehdet) hankintaketjua. Hanke ratkaisee yritysten raaka-aineiden hankintaketjussa ja verkostoitumisessa olevia ongelmia. Toimialan kasvua tuetaan lisäämällä metsätiedon määrää ja sen hyödyntämistä yrityksissä.

Hanke tiedottaa metsänomistajille selkeästi, mitä ansaintamahdollisuuksia luonnontuoteala luo ja miten metsänomistajat voivat näitä mahdollisuuksia hyödyntää. Verkostoitumista lisätään saattamalla metsä- ja luontoalojen yrityksiä yhteen.

Keruusta kiinnostuneiden ja raaka-aineita tarvitsevien yritysten kontaktoimiseksi hankkeessa luodaan verkkopalvelu. Sähköisen järjestelmän avulla hallitaan raaka-aineiden toimitusketjua, lisätään toimijoiden yhteistyötä ja varmistetaan laadukkaan raaka-aineen saatavuus luonnontuotealan yritysten tarpeisiin.

Ratkaistavat ongelmat:

- Raaka-aineiden hankala saatavuus on luonnontuotealan kehityksen pullonkaula
- Metsätoimijoiden ja metsänomistajien tiedonpuute luonnontuotealan raaka-ainetarpeista ja elinkeinomahdollisuuksista
- Metsä- ja luonnontuotealan yritysten ja toimijoiden yhteistyömahdollisuuksia ei ole täysimääräisesti hyödynnetty.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: MMM

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 364 450 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2022

KIIHDYTTÄMÖ-KONSEPTIN TOTEUTETTAVUUS

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa pyritään luomaan kehittämiseen ja kansainvälisyyteen tähtäävä toimintaympäristö Kolarin ja Tunturi-Lapin alueen luonnontuotealan yrityksille Kiihdyttämö-konseptin avulla.

Hankkeen päätoteuttaja: Kolarin kunta

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Hanna-Riina Vuontisjärvi, hanna.vuontisjarvi@kolari.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.kolari.fi/fi/palvelut/tyo-ja-elinkeinot/kehittaminen-ja-hankkeet/lahiruoka-ja-luonnontuoteala/kiihdyttamo-konseptin-toteutettavuus.html>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen tavoitteena on mallintaa Kiihdyttämö-kokonaisuuden eli arktisen luonnontuotokeskuksen toteutettavuus sekä koota ja ylläpitää asiantuntija- ja yhteistyöverkostoja. Hanke on jatkoa Kolarissa tehdylle luonnontuotteiden ja lähiruuan kehittämistyölle.

Kiihdyttämö-konseptin kehittämisellä ja toteutettavuusselvityksen laatimisella pyritään vastaamaan Tunturi-Lapin alueen luonnontuote- ja lähiruoka-alan kasvun ja kansainvälistymisen tavoitteisiin. Kiihdyttämö-konsepti luo toimintaympäristön luonnontuotealan kasvua ja kansainvälistymistä tavoitteleville yrityksille sekä alan kehittäjille. Kiihdyttämö-konsepti koostuu alustavasti asiantuntijaverkostosta, toimijaverkostosta sekä yhteiskäyttöön soveltuvista tuotantotiloista ja elintarvikelaboratoriosta. Tavoitteena on luoda Kiihdyttämön myötä Kolarin ja Tunturi-Lapin alueesta merkittävä kestävästi tuotetun, arktisen superruuan keskus.

Hankkeen aikana tunnistetaan seuraavat asiat ja päästään seuraaviin osatuloksiin:

- Riittävän monipuolinen ja ammattitaitoinen asiantuntijaverkosto sekä verkoston sitoumukset Kiihdyttämön perustamiseen.
- Riittävän monipuolinen, ammattitaitoinen ja kehityshaluinen tuottajaverkosto sekä verkoston sitoumukset Kiihdyttämössä toimimiseen.
- Riittävän monipuolinen ja laaja ymmärrys alan erilaisista tuotantoprosesseista, jotta pystytään luomaan Kiihdyttämö-konseptista toimialaa laajasti palveleva kokonaisuus.
- Riittävän monipuolinen, toimialan alueellisen kasvun, kehittymisen ja kansainvälistymisen mahdollistava tuotanto- ja toimintaympäristö.
- Uusien ja olemassa olevien markkinapotentiaalien ja asiakkuuksien kartoitus.
- Kiihdyttämön toiminta-, rakenne-, ylläpito- ja rahoitussuunnitelma.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 130 388 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2021

KIINA-YHTEISTYÖHÖN PERUSTAVAN METSÄBIOTALOUDEN KEHITTÄMINEN POHJOIS-KARJALASSA (KIBIO)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa pyritään kehittämään ja monipuolistamaan Pohjois-Karjalan metsäbiotaloussektoria ja kehittämään sitä vastaamaan paremmin kiinalaisiin markkinoihin. Hankkeessa keskitytään luomaan alueen toimijoille, erityisesti pk-yrityksille, tietoa ja potentiaalisia asiakaskontakteja Kiinan markkinoihin liittyen.

Hankkeen päätoteuttaja: European Forest Institute

Hankkeen muut toimijat: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Michael den Herder, michael.denherder@efi.int

Hankkeen kotisivu: <https://kibio.efi.int/>

Hankkeen kuvausteksti:

Viime aikoina kiinalaisten kasvavana kiinnostuksen kohteena Pohjois-Karjalassa ovat olleet muun muassa biopohjaisten tekstiilien raaka-aineet, biopolttoaineet ja matkailu. Tämä hanke pyrkii edelleen kehittämään metsäbiotaloutta Pohjois-Karjalassa kehittämällä metsäbiotalouden arvoketjuja ja lisäämällä, kehittämällä ja monipuolistamalla Pohjois-Karjalan metsäbiotaloussektoria ja sen kapasiteettia vastata Kiinan kasvavaan kiinnostukseen metsäbiotaloutta kohtaan.

Hankkeen yksityiskohtaiset tavoitteet ovat:

- Tunnistaa kasvavat kiinalaiset markkinat ja kiinnostus investoida metsien puupohjaisiin ja ei-puuaineisiin tuotteisiin sekä luontomatkailuun Pohjois-Karjalassa
- Kartoittaa ja tarjota erityisesti pk-yrityksille mahdollisuuksia hyödyntää kiinalaisten lisääntyntä kiinnostusta metsäbiotaloussektoria kohtaan
- Tukea Kiinan investointisuunnitelmia Pohjois-Karjalassa tarjoamalla tietoa ja luomalla yritys- ja asiantuntijaverkostoja; Arvioida alueellisen biotalouden kehittämisen vaikutuksia, mukaan lukien uudet työpaikat
- Lisätä osaamista ja tietoa Pohjois-Karjalassa, jotta paikalliset toimijat voivat paremmin vastata Kiinan kasvavaan kysyntään
- Päivittää ja uudistaa alueella toimivan pk-yrityssektorin yhteyksiä mahdollisiin kiinalaisiin liikekumppaneihin.

Hanke koostuu neljästä työpaketista:

TP 1: Nykytilanne Pohjois-Karjalassa ja Kiinassa

TP 2 : Sektorikohtaiset mahdollisuudet ja arvoketjut

TP 3: Vaikutusten arviointi

TP 4: Synteesistä liiketoiminnan kehittämiseen

Hanke tuottaa hyödyllistä tietoa, potentiaalisia asiakaskontakteja ja liiketoiminnan kehittämisen tiekarttoja ja ituja alueen metsäbiotalouden toimijoille, erityisesti pk-yrityksille, jotta ne voivat paremmin hyödyntää Kiinan markkinoita ja houkuttaa kiinalaisia investointeja.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue:

Kansainvälinen

Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 388 896 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2021

KURVI-KUMPPANUDELLA RUOKASEKTORILLE VUOROVAIKUTUSTA JA INNOVATIIVISUUTTA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on

- tarjota ruoka-alan yrityksille ajankohtaisia ja uusia aineksia, ajatuksia ja ideoita yritystoiminnan kehittämiseen ja sekä mahdollistaa yritysten laaja-alainen verkostoituminen eri tahojen kanssa
- tuoda ruoka-alan valtakunnallisen tason kehittämistoimet alueella hyödynnettäviksi
- kehittää uusia toimintamalleja yhteistyöhön ja ruoka-alan edistämiseen ja lisätä yhteistä tietämystä niiden tehostamiseksi.

Hankkeen päätoteuttaja: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Taina Harmoinen, taina.harmoinen@xamk.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/kurvi-kumppanuudella-ruokasektorille-vuorovaikutusta-ja-innovatiivisuutta/>

Hankkeen kuvausteksti:

Etelä-Savon ruoka-ala on suurimmaksi osaksi mikroyritysten varassa. Maataloustuotteiden jatkojalostuksen, mukaan lukien luomu- ja luonnontuotteet, ja paikallistuotteiden markkinoinnin lisäksi tarvitaan liiketoimintalähtöisiä innovaatioita ja maaseutuelinkeinojen monipuolistamista. Kilpailukyvyn ja liiketoiminnan vahvistaminen vaatii yrityksiltä kykyä ennakointiin, proaktiiviseen toimintaan ja muutosten läpivientiin.

Verkostoituminen, kumppanuudet ja toimialojen rajapinnoille syntyvä liiketoiminta luovat uusia mahdollisuuksia. Ne eivät kuitenkaan synny itseksensä, vaan tueksi tarvitaan uutta toimialarajat ylittävää tietoa ja konkretiaa uusien toimintatapojen ja teknologioiden käyttöön.

KURVI-hankkeen tuloksena Etelä-Savon yrityksissä uusien teknologioiden haltuunotto helpottuu ja niitä osataan hyödyntää yritysten kehittämisessä ja johtamisessa. Tilaisuudet saattavat yhteen toimijoita mahdollistaen yhteistyön koko ruokajärjestelmässä. Yhteistyöllä muiden valtakunnallisten hankkeiden kanssa Etelä-Savo pääsee osaksi kansainvälisen osaamisen kehittämisen ja kasvualojen sekä uusien elinkeinojen valtakunnallista kehitystyötä. Etelä-Savon ruokatoimijoiden välinen yhteistyö tiivistyy. Hanke tuottaa kuukausittain ilmestyvän Etelä-Savon ruoka-alan uutiskirjeen yhteisen osaamis pohjan lisäämiseksi ja siitä tiedottamiseksi.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Etelä-Savo

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 247 692 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2021

KOENÄKÖ MARJASATOSEURANNASSA - MARJAMASIINA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Marjamasiina (Berry machine) hankkeen tavoitteena on kehittää ratkaisu, joka yhdistää koneoppimisen ja kuva-analyysin kohteiden määrän määrittämiseksi kuvassa. Tässä tapauksessa esineinä ovat kukat, raakamarjat ja kypsät marjat. Pilvilaskentapalveluja tullaan käyttämään, koska niillä on usein koneoppimiskykyä tukevat ominaisuudet jo valmiina.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Hankkeen muut toteuttajat:

Lapin ammattikorkeakoulu Oy
NIBIO - Norsk Institutt for Bioekonomi

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Rainer Peltola, rainer.peltola@luke.fi
Tuomas Valtanen, tuomas.valtanen@lapinamk.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Lopullinen tavoite on pystyä määrittämään marjojen määrä kohteessa tavallisen mobiililaitteen luomalla valokuvalla. Tätä uutta mobiilisovellusta varten tuotetaan prototyyppi, jonka avulla voidaan luoda testausmateriaalia eri hintaluokkien matkapuhelimilla. Hankkeeseen luodaan myös testisuunnitelma, jonka avulla voidaan testata matkapuhelimia ja niiden ominaisuuksia. Tarkoituksena on tutkia, onko matkapuhelimen kame-roilla mahdollista saavuttaa päteviä mittauksia. Lähdemateriaalin pätevyys testataan myös – eli onko yksittäinen valokuva vai videolähde parempi vaihtoehto analyysille.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus ja kehittäminen

Hankkeen toteutusalue:

Lappi
Kansainvälinen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Kansainväliset rahoitusohjelmat

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 120 400 €
Aloittamisvuosi: 2021
Päättymisvuosi: 2022

LAATUSORMENJÄLKI ARKTISELLE LUONNON RAAKA-AINEELLE (ARCTIC FINGERPRINT)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa määritetään jokaiselle valitulle luonnon raaka-aineelle oma laatusormenjälki eli viennin näkökulmasta tärkeimmät laatukriteerit, joiden mittaamista testataan yrityksissä pikamittausteknologian avulla. Tarkoituksena on, että kalliit laboratorioanalyytit saadaan minimiin, ja laatutasoa voi yrittäjä itse seurata jo kasvien viljely- ja korjuuvaiheissa sekä ohjata raaka-ainetta laadun perusteella kuivaus-, lajittelu-, varastointi- ja jalostusvaiheissa.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Susan Kunnas, susan.kunnas@luke.fi

Hankkeen muut toimijat:

Arctic Warriors Oy
Detria Oy

Hankkeen kotisivu: <https://www.luke.fi/projektit/arctic-fingerprint/>

Hankkeen kuvausteksti:

Viime vuosina Lapissa on syntynyt monia luonnontuote-, elintarvike- ja kosmetiikka-alan yrityksiä, jotka jalostavat raaka-ainetta tuotteiksi ja suuntaavat vahvasti kansainvälisille markkinoille. Lapin superfoodeilla ei ole tarvetta lääkeaineen kaltaiselle laadunvarmistukselle, vaan tärkeitä viennin kannalta ovat muun muassa hygienia, turvallisuus ja terveellisyys, eli esimerkiksi terveysvaikutteisten ja bioaktiivisten yhdisteiden korkean pitoisuustason todentaminen raaka-aine-erässä.

Projektin päätavoitteena on määrittää lappilaiselle luonnonraaka-aineelle laatusormenjälki, joka käsittää viennin kannalta tärkeimmät laatuparametrit ja jolla pikamittauslaitteistot ohjataan mittaamaan laatutasoa ja ilmoittamaan poikkeamista muutamissa sekunneissa alkutuotantoketjun eri vaiheissa. Laatusormenjälki perustuu raaka-aineen käyttäjän määrittelemiin laatutekijöihin (esim. peruskoostumus, tiettyjen terveysvaikutteisten yhdisteiden pitoisuus, haitta-aineiden pitoisuus, jne.), jotka pystytään mittaamaan samasta näytteestä yhdellä kertaa.

Projektissa kartoitetaan kansainvälisten ostajien vaatimukset arktiselle raaka-aineelle sekä yrityksiin kerättävät raaka-aineet, joista kerätään edustava ja tilastollisesti pätevä näyteaineisto uusien sovelluksien testauksiin. Projektissa testataan lähi-infrapuna-spektroskopiaan (NIR/NIT) sekä Raman-spektroskopiaan perustuvan teknologian soveltuvuus Lapin viljely- ja erikoiskasvien sekä marjojen ja villiyrtytien laadun määrittämiseen paikan päällä yrityksessä ja näin saadaan alkutuotantoketjun laadunhallinta ja jäljitettävyyshaltuun.

Teknisen laadun lisäksi tässä projektissa otetaan uutena asiana huomioon myös raaka-aineen turvallisuuteen liittyvät tekijät, kuten hometoksiinit, torjunta-ainejäämät, raskasmetallit sekä radioaktiiviset aineet, mutta myös tärkeimpien bioaktiivisten yhdisteiden pitoisuudet. Projektissa testataan näiden yhdisteiden määrittämistä pikamittausmenetelmän avulla.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus ja kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 453 410 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päätymisvuosi: 2021

LAPPI LUXUS - PALVELUJA JA TUOTTEITA LAPPILAISEEN HYVINVOINTIMATKAILUUN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa tuetaan Lapin luonnontuote- hyvinvointi- ja matkailualan yrityksiä, luodaan omanlainen yritysverkosto ja liiketoimintamalli sekä vahvistetaan pienten yritysten kasvun mahdollisuuksia.

Hankkeen päätoteuttaja: Lapin koulutuskeskus REDU

Hankkeen muut toimijat: Lapin ammattikorkeakoulu/MTI

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Aini Ojala, aini.ojala@redu.fi

Hankkeen kotisivu: <http://redu.fi/lappiluxus>

Hankkeen kuvausteksti:

Lappilaista luksusta ovat puhdas luonto, hyvinvointia lisäävät luonnontuotteet, vuodenajat, hiljaisuus, yötön yö ja tähtitaivas. Kokonaisvaltainen elämys syntyy aidoista, paikallisista ja luonnonmukaisista hyvinvointia edistävästä palveluista, tuotteista ja tarinoista.

Lappi Luxus -hankkeessa:

Tuetaan lappilaisten luonnontuote-, hyvinvointi- ja matkailualan yritysten yhteistyötä ja elinvoimaa järjestämällä yritysten tarpeisiin kohdennettuja työpajoja, webinaareja ja muita tilaisuuksia. Luodaan yritysverkosto, joka kehittää hankkeen avulla uusia innovatiivisia tuotteita ja palveluja hyvinvointimatkailuun. Tuotteet ja palvelut pohjautuvat aitoihin tarinoihin.

Rakennetaan yhdessä yritysten kanssa liiketoimintamalli, jossa huomioidaan paikallisuus, ympärivuotisuus, kansanperinne- ja tutkimustieto, luonnontuotteet, raaka-aineet ja toiminnan kannattavuus.

Kytetään pienet luonnontuotteita hyödyntävät yritykset osaksi lappilaista matkailua ja vahvistetaan niiden mahdollisuuksia kasvaa matkailuyritysten kanssa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 351 254 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2021

LUOMUA METSÄLUONNOSTA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on kasvattaa luomukeruualueiden määrää viestinnän keinoin.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Hankkeen muut toimijat:

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

Arktiset aromit ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Anne Annala, anne.annala@metsakeskus.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/lume>

Hankkeen kuvausteksti:

Luomua metsäluonnosta – LuMe on viestintähanke, jonka tavoitteena viestinnän keinoin pyrkiä kasvattamaan luomukeruualueiden määrää. Hankkeessa tiedotetaan luomuluonnontuotteiden ja luomukeruualueiden merkityksestä, mahdollisuuksista ja sertifiointista käytännössä. Luonnontuotteilla on kasvavat mahdollisuudet sekä elintarvike-, kosmetiikka-, hyvinvointi- ja matkailusektorien elinkeinotoiminnassa ja niiden luomusertifiointilla on suuri merkitys etenkin kansainvälisillä markkinoilla. Hankkeen tavoitteita seurataan kohderyhmien kontaktien määrällä hankkeen toimenpiteissä ja eri tiedotuskanavissa. Hankkeessa tuotetaan viestintämateriaalia, toteutetaan monikanavainen viestintäkampanja, järjestetään aluetilaisuuksia ja täsmäviestintää kohderyhmille. Kohderyhminä ovat luonnontuote- ja metsäalan toimijat, metsänomistajatahot, metsäammattilaiset, luonnontuotealan yritykset, luomukeruualueiden selvittäjät sekä kuluttajat. Hankkeen viestintämateriaaleja julkaistaan hanketoimijoiden sivuille ja tuloksia levitetään hankkeen toimijoiden ja yhteistyökumppanien avulla. Hankkeen tulokset jäävät jatkossa hyödyntämään koko sektoria ja edelleen kehittämistä.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: MMM

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 476 900 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2022

LUOMUKERUUALUEILTA EUROJA PÄIJÄT-HÄMEESSÄ

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on lisätä metsänomistajien tietoa luomukeruualueiden sertifiointista ja perustaa luomukeruualueita Päijät-Hämeen alueella.

Hankkeen päätoteuttaja: Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Tiina Mansikkamäki, tiina.mansikkamaki@mhy.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.mhy.fi/paijat-hame/tietoa-meista/hanketoiminta/paattyneet-hankkeet/luomukeruualueilta-euroja-paijat-hameessa-hankkeen-materiaaleja>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen päätavoitteena on tiedottaa ja auttaa metsänomistajia keruutuotteiden hyödyntämisessä raaka-aineen keruusta lähtien tuotteiden myyntiin Päijät-Hämeen alueella.

Hankkeessa selvitetään alueella toimivia keruutuotteiden ostajia ja jalostajia, sekä edesautetaan verkostoitumista eri toimijoiden välillä.

Lisäksi tavoitteena on tiedottaa metsänomistajia luomukeruualueiden sertifiointista ja saada sertifiointi alueilleen Päijät-Hämeessä.

Hanketta toteutetaan esimerkiksi järjestämällä infotilaisuuksia sekä tiedottamalla aiheesta Mhy:n kanavissa ja hankkeen aikana kerätyn sähköpostilistan kautta. Metsänomistajia tiedotetaan luomukeruualueiden sertifiointiin lisäksi erilaisten keruutuotteiden hyödyntämisessä ja raaka-aineiden myyntikanavien löytämisessä. Metsänomistajien lisäksi hankkeeseen osallistui luonnontuotealanryttäjiä ja muita sidosryhmiin kuuluvia.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Päijät-Häme

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 59 418 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2021

LUOMUA JA LUONNONTUOTTEITA METSÄVARATIETOIHIN (LULUME)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on lisätä pohjoiskarjalaisten metsänomistajien tietoa luomukeruualueista ja luonnontuotteista sekä edistää pienten ja keskisuurten yritysten toiminnan kasvua luomukeruualueiden sertifiointilla.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Hankkeen muut toimijat: Suomen Metsäkeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Henri Vanhanen, henri.vanhanen@luke.fi

Hankkeen kotisivut: <https://www.metsakeskus.fi/lulume>

Hankkeen kuvausteksti:

Luomu- ja luonnontuotteiden kysyntä maailmalla on kasvanut ja kasvu näyttää jatkuvan vähintään yhtä vahvana. Pohjois-Karjalassa toimii valtakunnallisesti Suomen suurimpia luonnontuoteyrityksiä ja alueen metsistä olisi sertifioitavissa luomukeruualueiksi jopa 97 %. Luomukeruualueella tarkoitetaan luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään kuuluvaa luonnonvaraisten kasvien tai kasvinosien keruualueita. Yritykset sekä aluetalous voisivat saada sertifiointin kautta huomattavan arvonlisän, joka voi tuotteesta riippuen olla jopa sata prosenttia. Aloite metsien luomukeruualueiden sertifiointista on tullut pohjoiskarjalaisilta pk-yrityksiltä.

Hankkeen tavoitteena on parantaa luonnontuotesektorin liiketoimintaa ja tehdä sekä keruu- että tuotanto ammattimaisemmaksi lisäämällä metsänomistajien tietoisuutta metsiensä tuottamista luonnontuotteista ja edistämällä niiden saamista markkinoille.

Tavoitteeseen pääsemiseksi hankkeen aikana:

- kehitetään palvelu, jonka kautta metsänomistaja voi ilmoittaa haluamalleen toimijalle jokamiehenoikeuksin kerättävien luonnontuotteiden saatavuudesta tai tarjota metsiköitä vuokrattavaksi sellaisten luonnontuotteiden tuotantoon, mihin tarvitaan maanomistajan lupa
- tuotetaan palvelu, jonka kautta välitetään luonnontuotetietoa ja tietoa niiden tuotantomahdollisuuksista metsänomistajien omista metsistä sekä tiedotetaan luomukeruualueiden sertifiointista
- selvitetään Pohjois-Karjalan metsänomistajien kiinnostusta luomukeruualueiden sertifiointiin
- selvitetään luomukeruualueiden sertifiointin yhteistyömahdollisuuksia PEFC- ja FSC- metsäsertifikaattien kanssa sekä näiden sertifikaattien hyödyntämisen mahdollisuuksia luonnontuotteiden kaupallisen lisäarvon kasvattamisessa sekä
- tehdään esiselvitys, voiko luomusertifioituilta keruualueilta tuotetun tukkipuun myynnissä käyttää luomumerkintää.

Hankkeen toimintamuoto: Tiedonvälitys ja kehittäminen

Hankkeen toteutusalue:

Valtakunnallinen
Pohjois-Karjala

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 560 000 €
Aloittamisvuosi: 2018
Päätymisvuosi: 2020

LUONNONEVÄISTÄ ELINVOIMAA ETELÄ-SAVOON

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen aikana toteutetaan pienimuotoinen tuotantolinja, joka sisältää luonnontuotteiden kuivaamon ja pakkauslinjaston. Toinen osakokonaisuus on oppimisympäristön luominen, jossa pääpaino on luonnontuotteiden kuivaamiseen liittyvällä tietotaidolla ja elintarvikkeiden tuotantoketjun osaamisella.

Hankkeen päätoteuttaja: Etelä-Savon Koulutus Oy

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Heidi Fagerlund, heidi.fagerlund@esedu.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.esedu.fi/hanke/luonnonevaista-elinvoimaa-etela-savoon/>

Hankkeen kuvausteksti:

Luonnoneväistä elinvoimaa / Investointihanke (EAKR):

Hankkeessa perustetaan ESEDU:n tiloihin pieni elintarvikehuoneisto luonnontuotteiden kuivaamoa varten. Hankkeen aikana investoidaan kuivureihin ja luonnontuotteiden jatkojalostamiseen oleellisesti liittyviin muihin laitteisiin. Hankeen investointeihin kuuluu myös pakkauslaitteet ja hankkeessa lähdetään luomaan mahdollisimman ekologista pakkaustapaa.

Luonnoneväistä elinvoimaa / Oppimisympäristön kehittämishanke (ESR):

Tässä oppimisympäristöön liittyvässä osiossa keskitytään luonnontuotteiden tuotekehityksen osaamiseen yhdessä ESEDU:n oppilaitoksen opiskelijoiden ja alueen yritysten (muun muassa alkutuotanto, elintarviketuotanto, ravintola-ala) kanssa. Hankkeen aikana järjestetään työpajoja, joita markkinoidaan hankkeen toimesta kohteena oleville toimialoille ja asiantuntijaorganisaatioille. Hankkeen jälkeen pienimuotoista tuotantolinjaa voidaan vuokrata ulkopuolisille yrityksille ja asiantuntijaorganisaatioille.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: ESR ja EAKR

Hankkeen toteutusalue: Etelä-Savo

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 233 590 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2022

LUONNONMARJAT BIOTALOUDESSA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa uudistetaan marjasatojen seurannan koealaverkosto.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Rainer Peltola, rainer.peltola@luke.fi

Hankkeen muut toimijat: Suomen 4H-liitto ry

Hankkeen kotisivut: <https://www.luke.fi/projektit/digimasi/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa rakennetaan luonnosta kiinnostuneista, aktiivisista kansalaisista luonnontuotesatojen havaittajaverkosto, joka hyödyntää digitaalisia työkaluja. Verkoston tekemien luonnontuotteiden satohavaintojen perusteella arvioidaan luonnontuotteiden satoja ja niiden alueellista jakautumista entistä tarkemmin. Digitaalisovellukseen rakennetaan ominaisuuksia, joita hyödynnetään luonnontuotteiden talteenoton kehittämisessä.

Hankkeessa uudistetaan yhteistyössä 4H-nuorten kanssa marjasatojen seurannan koealaverkosto. 4H-nuoret koulutetaan havaintojen tekoon. 4H-havaintojen rinnalla Luke jatkaa MASI - inventointeja ja 4H-nuorten inventointituloksia verrataan Luonnonvarakeskuksen tuloksiin. Satoennusteiden luotettavuutta parannetaan hyödyntämällä muita luonnonvaratutkimuksen tietoaaineistoja, kuten Geologian tutkimuskeskuksen maaperäaineistoja, Ilmatieteen laitoksen säädataa sekä Luonnonvarakeskuksen muita metsätilastoja. Toisena ja kolmantena toimintavuotena aineiston keruu laajenee kansalaishavainnointiin, jonka luotettavuutta arvioidaan hankkeessa perustetun koealaverkoston avulla. Pitkän tähtäimen tavoitteena on kaksinkertaistaa luonnonmarjojen kaupallinen poiminta. Asiakkaina ovat luonnontuotteita hyödyntävät valtakunnalliset ja alueelliset yritykset sekä luonnontuotteita hyödyntävät kansalaiset – siis lähes 60 % väestöstä.

Tuotokset

- Uudistettu valtakunnallinen koealaverkosto marjasatojen seurantaan, verkosto perustetaan yhteistyössä kansalaisjärjestön (4H) kanssa: Yhteensä 80 kpl seurantametsiä koko valtakunnan alueella, joissa yhteensä 400 koeruuua.
- Kansalaishavaintoverkosto: Tavoitteena on vähintään 500 aktiivista havainnoijaa, 1000–2000 koeruuua, 150–200 seurantametsää. Parhaimmillaan Luken omaan havaintoverkostoon on kuulunut 100 seurantametsää (nykyään alle 20).
- DigiMasi – mobiilisovellus, eli digitaalinen ja mobiili toimintaympäristö satohavainnointiin ja alkuperän todentamiseen. Sovellus toimii talteenottovaiheessa myös työkaluna luonnontuotteiden alkuperän osoittamiseksi
- Tarkemmat ja luotettavimmat valtakunnalliset ja alueelliset luonnontuotesatoennusteet. Ennusteet kootaan 3–5 kertaa kasvukaudessa, tavoittaa internetin välityksellä suoraan 50 000–100 000 kansalaista, muun median välityksellä yli miljoona kansalaista.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus ja kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: MMM

Numeralliset:

Kustannusarvio: 264 000 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päätymisvuosi: 2019

LUONNON RAAKA-AINEET KOSMETIIKKATEOLLISUUDESSA (LUKOS)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa selvitetään muiden teollisuudenalojen teollisuuden (esim. elintarviketeollisuus) sivuvirtojen hyödyntämistä kosmetiikkateollisuudessa.

Hankkeen päätoteuttaja: Laurea ammattikorkeakoulu

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Satu Vuorela, satu.vuorela@laurea.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.laurea.fi/hankkeet/l/lukos---luonnonraaka-aineet-kosmetiikkateollisuudessa/>

Hankkeen kuvausteksti:

Eri teollisuuden aloilla, kuten elintarviketeollisuudessa, syntyy tuotteiden valmistuksen yhteydessä sivuvirtoja, joita voitaisiin hyödyntää kosmetiikassa. Tätä jalostamista voitaisiin kehittää, kun tunnistetaan kosmetiikkateollisuuden tarpeet. Luonnon raaka-aineet kosmetiikkateollisuudessa -hankkeessa tavoitteena on selvittää kosmetiikkayritysten kiinnostusta sivuvirtojen käyttöön sekä selvittää, miten niitä pitäisi prosessoida kosmetiikan raaka-aineiksi.

Hankkeessa tehdään toimialaselvitys, missä kartoitetaan tarkemmin miten näiden sivuvirtojen kysyntä voisi vastata kosmetiikkateollisuuden tarpeisiin. Lisäksi selvitetään, kuinka paljon Uudenmaan teollisuusyrityksissä syntyy sivuvirtoja ja mitä niistä voitaisiin hyödyntää kosmetiikan raaka-aineina. Hankkeessa selvitetään kosmetiikkateollisuuden toimijat Uudellamaalla, kosmetiikan valmistajat sekä raaka-aineiden tuottajat ja myyjät. Lisäksi tehdään alustava kartoitus raaka-aineiden markkinahinnoista. Sivuvirtojen hyödyntäminen kosmetiikassa on yksi tapa tukea kiertotaloutta ja kestäväää kehitystä.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuohjelma

Hankkeen toteutusalue: Uusimaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 50 600 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2019

LUONNONTUOTEALAN KASVUKOORDINAATTORI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on luoda Länsi-Lappiin elinvoimainen luonnontuotealan osaamiskeskittymä: verkosto, joka kehittää ja kasvattaa alueen luonnontuotealan osaamista ja liiketoimintaa monialaisesti.

Hankkeen päätoteuttaja: Kolarin kunta

Hankkeen muut toimijat:

Enontekiön kunta
Kittilän kunta/Kideve Elinkeinopalvelut
Muonion kunta
Pellon kunta

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Hanna-Riina Vuontisjärvi, hanna.vuontisjarvi@kolari.fi

Hankkeen kotisivu: https://www.kideve.fi/hanketoiminta/kehittamishankkeet/luonnontuoteala_kasvukoordinaattori/

Hankkeen kuvausteksti:

Luonnontuotealan kasvukoordinaattori -hanke on jatkoa Länsi-Lapin kuntien aikaisemmille luonnontuotealan kehittämistoimenpiteille. Hankkeen tarve on noussut alueilla aikaisemmin toteutetuista hankkeista sekä luonnontuotealalla toimivien yrittäjien, oppilaitosten ja kuntien elinvoimapolkujen puolelta viestityistä aidoista tarpeista.

Hankkeen päätavoite on luoda elinvoimainen luonnontuotealan osaamiskeskittymä. Tavoite on jaettu kolmeen osatavoitteeseen:

- 1) tehdään luonnontuotetoiminnalle kestävä toimintamalli, joka vastaa joustavasti ja monipuolisesti luonnontuotealan kehittyviin tarpeisiin myös hankkeen jälkeen,
- 2) törmäytetään Länsi-Lapin luonnontuotealan toimijoita, edistetään luonnontuotteiden tukkutoimintaa, vientiin, jalostukseen sekä markkinointiin liittyviä toimia,
- 3) pilotoidaan luonnontuotealan toimintamallia käytännössä, jalkautetaan toimintoja osaksi käytäntöjä sekä tuotetaan alueellinen toimintasuunnitelma. Pilotoinnin aikana järjestetään erilaisia tiedotus- ja yhteistyötilaisuuksia, jotka tähtäävät monialaisen ja konkreettisen yhteistyön syntymiseen.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 248 370 €
Aloittamisvuosi: 2021
Päättämisyvuosi: 2024

LUONNONTUOTEALAN RAJAT RIKKOVA LIIKETOIMINTAEKOSYSTEEMI (LUTU)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa ollaan luomassa luonnontuotealan yrittäjille verkostoja ja tehostamassa toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on parantaa alan elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja kansainvälistymistä.

Hankkeen päätoteuttaja: Itä-Suomen yliopisto, Metsätieteiden osasto

Hankkeen muut toimijat:

Itä-Suomen yliopisto, Kauppatieteiden laitos
Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö: Jouni Pykäläinen, jouni.pykalainen@uef.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Luonnontuotealan yritykset ovat tyypillisesti pieniä, toimivat pääosin kotimaisilla markkinoilla, eikä niillä välttämättä ole halukkuutta kasvaa eikä kansainvälistyä. Itsensä työllistäminen on monelle luonnontuotealan yrittäjälle riittävä tavoite. Toisaalta näillä yrityksillä on paljon erityisosaamista, joka yhdessä kasvuhalukkaiden ja ulkomailla toimivien yritysten osaamisen kanssa mahdollistaa kasvavan ja monipuolistuvan luonnontuotealan. Luonnontuotealan rajat rikkova liiketoimintaekosysteemi -hankkeessa parannetaan liiketoimintaverkostojen kasvun ja kansainvälisen toiminnan valmiuksia ja edellytyksiä luonnontuotteisiin pohjautuvassa liiketoiminnassa. Perusajatus on, että yritys ei käytännössä voi kansainvälistyä yksin, vaan kansainvälinen toiminta toteutuu arvoverkoston, niin sanotun liiketoimintaekosysteemin, kautta ja vain pieni osa toimijoista operoi itse suoraan ulkomaisilla markkinoilla. Ulkomaiset markkinat ja yhteistyö muiden toimialojen kanssa toimivat kuitenkin koko alan kasvun ja monipuolistumisen mahdollistajana.

Pidemmän aikavälin visiona on toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin tehokkaasti sopeutuva (resilientti) ja kasvava luonnontuotealan arvoverkosto.

Hankkeen osatavoitteet ovat: (1) luonnontuotealan liiketoimintaekosysteemin rakenteen ja osaamistason parantaminen ja toimijoiden yhteistyön tehostaminen, (2) yritysten verkostotoiminnan kyvykkyyksien parantaminen; erityisesti verkostojen tunnistaminen ja hyödyntäminen ja (3) tiedon tarjoaminen päättäjille ja viranomaisille luonnontuotealan tarpeista liittyen liiketoimintaekosysteemin kehittämiseen.

Hankkeen kohderyhmät ovat alueiden luonnontuotealan yritykset ja julkiset toimijat. Hyödynsaajia ovat näiden lisäksi myös rahoittajat, T&K-toimijat ja päättäjät.

Hankkeen toimintamuoto:

Kehittäminen
Tutkimus
Tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue:

Etelä-Karjala
Kymenlaakso
Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 392 429 €
Aloittamisvuosi: 2019
Päättymisvuosi: 2022

LUONNONTUOTTEET JA LUONTOPALVELUT KASVUUN POHJOIS-POHJANMAALLA (LUOPPO)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on parantaa luonnontuotteiden keruuketjuja viestinnän keinoin esimerkiksi aktivoimalla sitä kautta poimijoita. Lisäksi pyritään aktivoimaan metsänomistajia ja metsäammattilaisia ottamaan luonnontuotteita mukaan metsätaloudelliseen toimintaan.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Raili Hokajarvi, raili.hokajarvi@metsakeskus.fi
Miia Konttinen, miia.konttinen@4h.fi

Hankkeen muut toimijat: Oulun 4H-yhdistys

Hankkeen kotisivu: <https://www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/luoppo>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen tarkoituksena on viestinnällä tukea luonnontuotteiden keruuketjujen kehittymistä alueellisesti kattavammaksi ja kannattavammaksi. Tämä tarkoittaa isompien tuotemäärien keräämistä ja tuotevalikoiman kasvattamista. Tähän liittyy oleellisesti poimijoiden aktivointi ja poimijoiden työn sujuvoittaminen.

Toiseksi aktivoidaan metsänomistajia ja metsäammattilaisia huomioimaan luonnontuotteiden mahdollisuudet metsätalouden tulonmuodostuksessa. Tällä varmistetaan hyvien keruukohteiden saamista kerääjien tietoon ja keruukohteiksi. Toimintaa suunnataan luomulaatuiseen raaka-aineen hankintaan ja ei-jokamiehenoikeudella kerättäviin tuotteisiin, joille on kasvavaa kysyntää.

Luontopalvelujen osalta viestinnällä rakennetaan yhteistyötä metsänomistajien ja luontopalveluyritysten välillä sekä edistetään luonnontuotteiden käyttöä paikallisesti luontopalveluyrityksissä ja ruokapalveluissa.

Keskeistä hankkeen toiminnassa on luonnontuotealan toimijoiden toimintamahdollisuuksien ja toiminnan tehokkuuden lisääminen lisäämällä tietoa ja toimijoiden keskinäistä tiedonvaihtoa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittaja ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 154 280 €

Aloittamisvuosi: 2021

Päätymisvuosi: 2023

LUONNON TUOTTEET

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa koulutetaan nuoria käyttämään luonnosta saatavaa ravintoa (muun muassa villiyrtilit, sienet, marjat, järvikalat) ja pyritään työllistämään nuoria aihepiiriin tiimoilta.

Hankkeen päätoteuttaja: Pieksämäen 4H-yhdistys ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Tanja Vaak, tanja.vaak@4h.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Luonnosta saatavaa hyvinvointia halutaan tuoda nuorten elämään perinteisemmin keinoin. Erityisinä teemoina korostetaan luonnosta saatavaa ravintoa, lähiruokaa, kalastusta ja metsänhoitoa.

Hankkeen koulutuksissa opastetaan nuoria luonnontuotteiden (villiyrtilit, metsämarjat ja sienet) keruuseen, tuotteiden käsittelyyn ja jatkojalostukseen sekä metsänistutukseen ja taimikonhoitoon.

Lisäksi opetetaan kalastuksen eri menetelmiä nuorille muun muassa verkkokalastus, katiskakalastus, nuottaus, virvelöinti, kalastusvälineiden tekoa sekä järvikalojen jatkojalostusta (muun muassa särkien, ahvenien ja muikkujen purkitus). Hankkeen koulutuksissa eri sukupolvet opettavat kohderyhmälle erilaisia

- kalastusmenetelmiä,
- kalastusvälineiden tekoa,
- kalastuksen jatkojalostusta
- luonnontuotteiden keruuta,
- luonnontuotteiden käsittelyä
- luonnontuotteiden jatkojalostusta (esim. marjajauhot)
- metsänhoitoa.

Hankkeessa työllistetään nuoria työpalvelun kautta tai he voivat toimia yrittäjinä. Hankkeessa työllistetään kuusi 14–28-vuotiaista nuorta digitaalisten materiaalien tuottamiseen (muun muassa opetusvideoiden tekeminen). Hankkeessa toteutetaan kaikille nuorille avoimia työelämäkoulutuksia 7 kappaletta (metsänistutus ja työturvallisuus, taimikonhoito ja työturvallisuus, villiyrtilien keruu ja jatkojalostus, sienineuvonta ja marjojen jatkojalostus sekä työelämävalmennus, jolloin ehkäistään nuorten syrjäytymistä, ilman kesätöitä jääneiden nuorten ohjausta ja työllistymistä sekä kannustetaan kokeilemaan yrittäjyyttä. Nuorille järjestetään työelämävalmennuskoulutus työpalveluun tuleville nuorille sekä yritysKurssi ja yritysJatkokurssi (sisältäen markkinointia ja tuoteistamista) yrittämisestä kiinnostuneille.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Etelä-Savo

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 49 909 €

Aloittamisvuosi: 2021

Päätymisvuosi: 2022

LUONNONTUOTTEIDEN ROHDOS- JA MUU PERINNEKÄYTTÖ JA SEN ELVYTTÄMINEN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Esiselvityshankkeen tarkoituksena on selvittää kotimaisten luonnonkasvien, marjojen ja sienten perinnekäyttöä muun muassa rohdoksina ja materiaaleina ja selvittää niihin liittyvät liiketoiminnan elvyttämisen mahdollisuudet Pohjois-Karjalassa.

Hankkeen päätoteuttaja: Itä-Suomen yliopisto

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Ari Pappinen, ari.pappinen@uef.fi

Suvi Kuittinen, suvi.kuittinen@uef.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen tarkoituksena on paitsi selvittää perinnekäyttöä eri lajien osalta, myös edistää ja elvyttää luonnontuotteiden perinteistä hyödyntämistä ja samalla selvittää, mitä uusia liiketoimintamahdollisuuksia rohdoskasveilla, luonnonmarjoilla ja sienillä voisi olla uusiutuvalla biotaloudelle. Hankkeen aikana julkaistaan raportti, jossa on kuvattu keskeisimmät luonnonkasvien, sienten ja marjojen perinnekäytön muodot, ja tuodaan niitä tunnetuksi suurelle yleisölle samalla innostaen ihmisiä jatkamaan perinteisiä luonnontuotteiden käyttömuotoja. Lisäksi hankkeessa tuotetaan seloste, arvio ja kooste luonnonmarjojen, sienten ja rohdosten perinnekäytön pohjalle rakentuvista uusista liiketoimintamahdollisuuksista. Esiselvitystyön aikana on syytä verkostoitua laajasti alan alueellisten toimijoiden kanssa (muun muassa Luonnonvarakeskus, Suomen Metsäkeskus) ja alan valtakunnallisten toimijoiden (muun muassa Food from Finland -ohjelma, Business Finland ja luonnontuotealan toimijat, aitoluonto.fi) kanssa.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 99 997 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2020

LUONNONTUOTTEIDEN VIENTIVALMIUKSIEN JA MATKAILUKYTKENNÄN KEHITTÄMINEN 2018–2019 III -HANKE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on edistää luonnontuotteiden terveystieteellistä tunnettuutta, kehittää luonnontuotteiden jalostusastetta ja edistää jalostettujen tuotteiden menekkiä. Hanke kokoaa yrityksiä mukaan yhteistyöverkostoihin, edistää luonnontuotteisiin kytkeytyvää matkailua sekä tuottaa materiaalia yritysten menekin edistämisen ja markkinoinnin tueksi.

Hankkeen päätoteuttaja: Arktiset aromit ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Birgitta Partanen, birgitta.partanen@arktisetaromit.fi

Hankkeen kotisivu: <http://www.arktisetaromit.fi/hankkeet>

Hankkeen kuvausteksti:

Hanke toimii yhteistyössä Food from Finland ja Visit Finland -ohjelmien ja muiden vientiä palvelevien hankkeiden kanssa. Hankkeessa valmistetaan esite-, kuva- ja videomateriaalia luonnontuoteklusterin viennin ja luonnontuotteisiin liittyvän matkailun tehostamiseen.

Hanke ohjaa vientiyrityksiä yhdensuuntaiseen markkinointiviestintään, toteuttaa info-osastoja kansainvälisillä messuilla, osallistuu fact finding -matkoille ja välittää tuloksista tietoa hankeyrityksille.

Hankkeessa kartoitetaan tuotteiden terveystieteellisen kannalta tärkeitä tutkimuksia, kootaan niistä tiivistelmiä yritysten tuotekehityksen ja viestinnän tueksi sekä teetetään opinnäytetöitä muun muassa messukävijöiden kiinnostuksesta erilaisia luonnon raaka-aineista tehtyihin tuotteisiin, luomuluonnontuotteisiin ja matkailuun.

Hanke osallistuu alan kannalta merkittävimpien tutkimus- ja kehittämishankkeiden ohjausryhmiin ja välittää tietoa elintarvikealan viranomaisille lainsäädännön ja viennin kehittämisen sekä valvonnan tueksi. Luonnontuotteita koskevaa viestintää monipuolistetaan kotimaassa ja kansainvälisesti.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: MMM

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 187 500 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2019

LUONNONYRTEISTÄ BISNESTÄ

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa kehitetään erilaisia liiketoimintamahdollisuuksia liittyen luonnonyrteihin Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä.

Hankkeen päätoteuttaja: ProAgria Etelä-Suomi ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Outi Penttilä, outi.penttila@maajakotitalousnaiset.fi

Hankkeen kotisivu: <http://etela-suomi.maajakotitalousnaiset.fi/hankkeet/luonnonyrteista-bisnesta-10170>

Hankkeen kuvausteksti:

Villinä kasvaneet luonnonyrtit ovat kasvavan kiinnostuksen kohteena niin ruokapalvelu-, elintarvike-, matkailu- kuin hyvinvointialan yrityksissä. Luonnonyrttien mahdollisuuksia on kuitenkin hyödynnetty vielä vähän.

Luonnonyrteistä bisnestä -hankkeen tavoitteena on lisätä luonnonyrttialan luomia mahdollisuuksia elintarvike-, ruoka-, matkailu- ja hyvinvointialan keskuudessa Kanta- ja Päijät-Hämeessä niin, että toimijoille tulee luonnonyrttien käytön avulla uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia sekä liiketoiminnallista hyötyä. Hankkeessa myös kehitetään luonnonyrttien poiminta- ja toimitusketjua.

Hankkeen toimenpiteitä toteutetaan pääasiassa tiedottamisen, verkostojen luomisen sekä erilaisten työpajojen ja koulutusten kautta. Hankkeen tapahtumissa ja koulutuksissa opitaan yhdessä pohtimisen ja ideoimisen sekä käytännön esimerkkien ja tekemisen kautta.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Kanta-Häme

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 98 494 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päättymisvuosi: 2020

LUONNONYRTEISTÄ LAUTASELLE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Luonnonyrteistä lautaselle -hankkeen tavoitteena on lisätä luonnonyrttialan tunnettuutta ja käyttömahdollisuuksia elintarvike-, ruoka- ja matkailualan keskuudessa Leader PoKon toimialueella.

Hankkeen päätoteuttaja: ProAgria Etelä-Suomi ry / MKN Ruoka- ja yrityspalvelut

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Outi Penttilä, outi.penttila@maajakotitalousnaiset.fi

Hankkeen kotisivu: <https://etela-suomi.maajakotitalousnaiset.fi/hankkeet/luonnonyrteista-lautaselle-16125>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa edistetään luonnonyrttien tunnettavuutta, kehitetään toimijoiden yhteistyötä luonnonyrttitoiminnassa ja pyritään kehittämään luonnonyrttien poimintaketjua Pohjois-Pirkanmaalla. Luonnonyrttien nostamisella osaksi yrittäjien toimintaa voidaan samalla työllistää alueen muita yrittäjiä; poimijoita, luontoyrittäjiä, elintarvikeyrittäjiä.

Hankkeen toimenpiteitä toteutetaan tiedottamisen, verkostojen luomisen sekä erilaisien työpajojen ja koulutusten kautta.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma

Hankkeen toteutusalue: Pirkanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 15 000 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päättymisvuosi: 2021

LUONNOSTA KESTÄVÄSTI JA VASTUULLISESTI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteina on edistää alaan liittyvää yritystoimintaa, kannustaa luonnontuotteiden talteenottoon ja käyttöön, lisätä tietoisuutta luonnon ja luonnontuotteiden tarjoamista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista sekä lisätä toimialojen rajat ylittävää yhteistyötä.

Hankkeen päätoteuttaja: Arktiset aromit ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Birgitta Partanen, birgitta.partanen@arktisetaromit.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.arktisetaromit.fi/fi/hankkeet/luonnosta+kestavasti+ja+vastuullisesti+2019-2021/>

Hankkeen kuvausteksti:

Luonnosta kestävästi ja vastuullisesti -hanke toimii valtakunnallisesti luonnontuotealan kehittämiseksi ja alan yhteistyön lisäämiseksi.

Hankkeessa edistetään ja kehitetään erityisesti luonnontuotealan kestävyttä ja vastuullisuutta edistäviä toimintatapoja, niihin liittyviä järjestelmiä sekä aihepiiriin viestintää. Luonnontuotteiden kohdalla viestinnässä on vähällä huomiolle jäänyt niiden äärimmäinen ekologisuus; ne kasvavat ilman lannoitusta, kastelua tai kasvinsuojeluaiteita. Erinomaisten ravitsemuksellisten ominaisuuksien ohella tätä näkökulmaa on tarpeen korostaa etenkin, kun puhutaan kestävästä ruokajärjestelmästä.

EU:n laatuja järjestelmistä luomu- ja nimisuojarahjestelmä ovat hyödynnettävissä myös luonnontuotesektorilla. Molemmat järjestelmät todentavat tuotteiden aitoutta ja alkuperää, joilla on suuri merkitys erityisesti vientimarkkinoilla, mutta myös matkailukykennässä. Järjestelmistä on tietyn ehdoin myös haettavissa menekinedistämistukea suoraan EU:sta.

Hankkeen toimenpiteitä ovat monikanavainen viestintä, alan yhteistyön ja yhteistyöverkostojen kehittäminen, erilaisten kampanjoiden ja tapahtumien järjestäminen, ammattikeittiöiden luonnontuotteiden käytön lisääminen, viennin edistäminen sekä edellä mainittujen laatujärjestelmien hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen ja edistäminen. Hankkeen kohderyhmänä on koko luonnontuotesektori alan yrityksistä loppukäyttäjiiin ja tutkimus- ja oppilaitoksista viranomaisiin ja mediaan.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: MMM

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 250 000 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2021

LUONNOSTA TUOTTEEKSI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Luonnosta tuotteeksi -hankkeen avulla pyritään vahvistamaan luonnontuotealan kasvua Keski-Suomessa sekä edistämään luonnontuotealan kehitystä ja verkostoitumista.

Hankkeen päätoteuttaja: ProAgria Keski-Suomi, Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaiset

Hankkeen muut toimijat: Arktiset aromit ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Anni Rintoo, anni.rintoo@maajakotalousnaiset.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.maajakotalousnaiset.fi/hankkeet/luonnosta-tuotteeksi-hanke-13862>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa välitetään tietoa luonnontuotteita koskevasta lainsäädännöstä ja raaka-aineiden jatkojalostuksesta sekä tuotekehityksestä. Samalla selvitetään digitaalisuuden mahdollisuuksia luonnontuotealalla. Hankkeen tavoitteena on tuoda uusien tuotteiden kehittämisessä tarvittavaa tietoa ja käytäntöjä Keski-Suomen luonnontuotealan yrityksille.

Hankkeessa järjestetään infotilaisuuksia, yrityskohtaista tarvekartoitusta, kontaktipäiviä sekä opintomatkoja kotimaassa ja ulkomailla. Hankkeen avulla pyritään vahvistamaan luonnontuotealan kasvua Keski-Suomessa sekä edistämään luonnontuotealan kehitystä ja verkostoitumista.

Hankkeen painopiste on elintarvikekäytössä olevilla kasveilla (sienet, marjat, yrtit) sekä ei-syötävillä luonnontuotteilla (turve, kosmetiikka, hyvinvointi) ja niitä hyödyntävissä palveluissa. Hankkeen kohderyhmänä ovat luonnontuotealalla toimivat yrittäjät sekä luonnontuotteisiin liittyvää yritystoimintaa suunnittelevat.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
Muu rahoitus

Hankkeen toteutusalue: Keski-Suomi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 150 000 €
Aloittamisvuosi: 2019
Päätymisvuosi: 2021

LUONTONUORET

Hankkeen tiivis kuvaus:

Luontonuoret on Taivalkosken 4H-yhdistyksen kehittämishanke, jossa rakennetaan toimintamalli nuorten luontoyrittäjyyteen.

Hankkeen nimi: Luontonuoret

Hankkeen päätoteuttaja: Taivalkosken 4H-yhdistys

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Mikko Karjalainen, taivalkoski@4h.fi

Hankkeen muut toimijat:

Taivalkosken Eläkeliitto
SPR Taivalkosken osasto
Syötteen luontokeskus

Hankkeen kotisivu: <https://taivalkoski.4h.fi/luontonuoret/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen aikana järjestetään luontotapahtumia, joiden aikana nuorille muodostuu käsitys luonnon tarjoamista yritysmahdollisuuksista. Tavoitteena on kouluttaa nuoria luonnontuotteiden käyttöön ja kannustaa yrittämiseen. Luontotapahtumissa on mukana eri järjestäjätahot omalla asiantuntemuksella.

Hankkeen tavoitteena on kouluttaa 50 nuorta luontoyrittäjäksi, joista odotetaan 20 perustavan oman 4H-yrityksen. Yritysohjaajina toimivat eläkkeellä olevat seniorit. Hanke toteutetaan 4H-yhdistyksen toiminnanjohtajan toimesta 40 % työajalla. Hankkeen aikana toteutetaan neljä opintomatkaa.

Hankkeen toimintamuoto: Koulutus ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 40 635 €
Aloittamisvuosi: 2018
Päätymisvuosi: 2021

LUOPRO – LUONNONTUOTTEET, PROBIOOTIT JA KOSMETIIKAN AKTIIVISUUS ARKTISESSA BIOLAAKSOSSA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa tutkitaan menetelmiä, joilla selvitetään fermentoitujen tuotteitten maitohappobakteerien määriä ja muotoja. Kehitettävät menetelmät ovat luonnontuotealan yrittäjien hyödynnettävissä.

Hankkeen päätoteuttaja: Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskus, Mittaustekniikan yksikkö

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Mari Jaakkola, mari.jaakkola@oulu.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.oulu.fi/mittaustekniikka/node/210521>

Hankkeen kuvausteksti:

LuoPro -hankkeessa kehitetään menetelmiä, joilla tutkitaan fermentoiduissa tuotteissa olevia eläviä maitohappobakteereita ja niiden määriä valmiissa tuotteissa. Erityisenä kiinnostuksen kohteena ovat ne spesifiset maitohappobakteerimuodot, joiden positiivisille terveysvaikutuksille on olemassa tieteellistä tutkimuspohjaa. Lisäksi hankkeessa kehitetään menetelmiä probioottivaikutusten todentamiseen. Probiootteja käytetään runsaasti itsehoitona tabletteina ja lisäravinteina sekä elintarvikkeina, joista yksi kiinnostava esimerkki on teestä (volgansieni) fermentoimalla valmistettu kombucha -juoma.

Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä yritysten kanssa ja kehitettävät menetelmät ovat hyödynnettävissä luonnontuotealan (muun muassa kosmetiikka, juomat, ravintolisät, elintarvikkeet) yritysten uusien tuotteiden valmistuksessa, tuotekehityksen tukena, uusien raaka-aineiden tunnistuksessa sekä palveluanalytiikkana terveysvaikutteisten tuotteiden laadun seurannassa. Tutkimusnäytteet sisältävät erilaisia kasviraaka-aineita ja niiden jalosteita.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue: Kainuu

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 250 000 €

Aloittamisvuosi: 2021

Päätymisvuosi: 2023

LUOTUKASVUUN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeella tuetaan luonnontuoteyrittäjyyttä Pohjois-Pohjanmaalla ja tehdään alaa näkyväksi. Hankkeessa kootaan erityisesti aloittavia yrittäjiä yhteisöiksi, verkostoidutaan, järjestetään yrittäjyysosaamiseen liittyviä työpajoja ja opintomatkoja kotimaahan - ja ulkomaille sekä luonnontuote -markkinatapahtumia ja pop up- myyntiä.

Hankkeen päätoteuttaja: PSK-Aikuisopisto

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Anne Siira-Pietikäinen, anne.siira-pitikainen@psk.fi

Hankkeen muut toimijat: Oulun maa- ja kotitalousnaiset

Hankkeen kuvausteksti:

LuotuKasvuun (Luonnontuoteala kasvuun) on Euroopan maaseuturahaston (80 %) ja PSK-Aikuisopiston (20 %) yhdessä rahoittama hanke, jossa parannetaan luonnontuoteosaajien ja -yrittäjien valmiuksia ammattimaiseen kasvuyrittäjyyteen Pohjois-Pohjanmaalla. Samalla tehdään alaa näkyväksi sekä luodaan yhteistyötä ja uusia mahdollisuuksia alan tuotteiden myyntiin ja markkinointiin.

Hankkeessa rakennetaan luonnontuottajatiimejä ja yhteisöjä, joissa saadaan ja annetaan vertaistukea sekä ideoidaan yhdessä uusia tuotteita asiakasyritysten tuella. Oma yritys suunnittelevat pääsevät testaamaan yritysideaansa turvallisesti osuuskunnan jäsenenä. Hankkeessa järjestetään yrittäjyyteen liittyviä työpajoja, opintomatkoja kotimaahan ja ulkomaille sekä luonnontuotteiden markkinatapahtumia. Tämän lisäksi ideoidaan ja toteutetaan yhteistä myyntiä ja markkinointia.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma
PSK-Aikuisopisto

Numeralliset:

Kustannusarvio: 250 000 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päättymisvuosi: 2020

LÄHDE LUOMUN MATKAAN! – LUOMUN LISÄARVON HYÖDYNTÄMINEN ETELÄ-SAVON MATKAILUYRITYSTEN LIIKETOIMINNASSA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen keskeisenä ajatuksena on tuoda luomu globaalien matkailun kehitystrendien sisään eteläsavolaisista lähtökohdista käsin.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Hanna Kumela, hanna.kumela@luke.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.luke.fi/projektit/lahe/>

Hankkeen muut toimijat:

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
Mikkelin seutu
Juvan kunta

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen tavoitteena on tuottaa tietoa mahdollisuuksista, kuinka luomu ja luomub-rändi voidaan tuoda osaksi erilaisiin matkailuun liittyviin tuotteisiin ja palveluihin. Hankkeen tavoitteena on myös mahdollistaa uusien luomua hyödyntävien tuote- ja palveluinnovaatioiden syntyminen sekä lisätä tietoa luomusertifioiduista keruualueista, edistää luomuluonnontuotteiden käyttöä ja jalostamista sekä luomukeruualueiden hyödyntämistä matkailussa, niin elintarvikkeina kuin ohjelmapalveluissa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Etelä-Savo

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 210 908 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päättymisvuosi: 2020

LÄHIRUOKAA ASIAKKAILLE UUSILLA TAVOILLA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen toiminnan keskiössä ovat lappilaisten elintarvike-, kala-, poro- ja maatalousyritysten ja -yrittäjien eli lähiruokatuottajien ja jalostajien työssä jaksaminen, hyvinvointi, osaaminen ja yritystoiminnan tuki poikkeustilanteessa.

Hankkeen päätoteuttaja: Lapin ammattikorkeakoulu

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Marru Kraft, marru.kraft@lapinamk.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.lapinamk.fi/fi/Yrityksille-ja-yhteisöille/Tutkimus,-kehitys-ja-innovaatiot/Teollisuuden-ja-luonnonvarojen-osaamisala/Lahiruoka>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen toimenpiteinä työnohjaus, vertaistuki, verkostoituminen sekä koulutukset ja valmennukset lisäävät yrittäjien voimavaroja, verkostoitumista ja osaamista sekä uusia ideoita ja näkökulmia oman hyvinvoinnin ja yrityksen tuottavuuden toteuttamiseksi. Vahvistamalla lähiruokayrittäjien työhyvinvointia ja tukemalla lähiruokayritysten tuottavuutta mahdollistetaan työntekijöiden, yritysten ja yrittäjien sopeutuminen muutokseen ja saadaan lähiruokaa asiakkaille poikkeustilanteessa ja sen jälkeenkin. Toimenpiteinä tulevat käyttöön

- mentorointi
- työnohjaus
- vertaistuki
- verkostoituminen sekä
- koulutukset ja valmennukset.

Hankkeella edesautetaan yrittäjien ja yritysten sopeutumiskykyä poikkeustilanteeseen, mutta lisäksi se vaikuttaa lappilaiseen ruokaturvaan, vahvistamalla elintarviketurvallisuutta ja omavaraisuutta. Tulosten vaikuttavuus ei pääty muutos aikaan sillä ne mahdollistavat uudenlaisen liiketoiminnan lähiruokaan liittyen muutostilanteen jälkeenkin.

Hankkeen toimintamuoto: Koulutus ja kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: ESR

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 64 661 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2020

MAHLAA METSÄSTÄ MARKKINOILLE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa pyritään vahvistamaan Päijät-Hämeen maaseutukuntien elinvoimaisuutta selvittämällä mahlan arvoketjua ja sen toimivuutta.

Hankkeen päätoteuttaja: Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Hankkeen muut toimijat: Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Johanna Kilpi-Koski, johanna.kilpi-koski@ladec.fi

Tiina Mansikkamäki, tiina.mansikkamaki@mhy.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.mhy.fi/paijat-hame/tietoa-meista/hanketoiminta/mahlaa-metsasta-markkinoille>

Hankkeen kuvausteksti:

Päijät-Hämeessä on monta maaseutuvaltaista kuntaa, joiden maaseutuyrittäjille kausiluontoinen mahlan kerääminen voisi tuoda lisätuloa. Suomen Metsäkeskuksen selvityksen mukaan Päijät-Hämeessä on 750 hehtaaria mahlan teollisen mittakaavan tuotantoon soveltuvia koivikoita. Päijät-Hämeen alueella ei ole laajamittaista mahlan keräystä ja -käyttöä, mutta siihen on kuitenkin innostusta.

Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa maakuntamme maaseutukuntien yritysten elinvoimaisuutta selvittämällä kausiluontoisen tuotteen, mahlan, arvoketjua ja sen toimivuutta. Samalla selvitetään, mitä lisäarvoa se tuo toimijoille, joilla on mahlan keräykseen tarvittavia fasilitetteja vajaakäytöllä. Mahla lisää huonolaatuisen koivun jalostusarvoa, kun mahlan keräyksen jälkeen koivu voidaan edelleen käyttää energian tuotannossa tai arvokasvatuksessa.

Hankkeen tavoitteina ovat:

1. lisätä mahlan jalostusarvoa kehittämällä mahlan valutuksen keräysmallia
2. käyttää koivusta saatavaa arvoa teollisen mittakaavan pilotissa elintarviketeollisuudessa
3. lisätä maaseutukuntien yrittäjien elinvoimaisuutta.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Muu rahoitus (Päijät-Hämeen liitto: alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen, AKKE)

Hankkeen toteutusalue: Päijät-Häme

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 28 570 €

Aloittamisvuosi: 2021

Päättymisvuosi: 2021

MAHLA - KOIVUN ELIKSIIRISTÄ LISÄARVOA MAASEUDULLE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tarkoituksena on luoda Hämeestä alue, jossa koivusta saatavia luonnontuotteita kerätään, käytetään ja jalostetaan nykyistä enemmän.

Hankkeen päätoteuttaja: LAB-ammattikorkeakoulu

Hankkeen muut toimijat:

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Mari Sarvaala, mari.sarvaala@lab.fi

Hankkeen kotisivu: <https://lab.fi/fi/projekti/mahla-koivun-eliksiirista-lisaarvoa-maaseudulle>

Hankkeen kuvausteksti:

Kiinnostus luonnontuotteiden hyödyntämiseen on lisääntynyt viime vuosina. Koivusta voitaisiin hyödyntää monipuolisemmin puuntuotannon lisäksi erilaisia luonnontuotteita, kuten mahla ja pakurikäypä.

Mahlan keruu- ja käyttökeskittymiä on muutamia Suomessa, ja mahlaa pidetään alueellisenä lähituotteena, koska se on käsittelemättömänä erittäin helposti pilaantuvaa. Jotta mahlalle saadaan lisää käyttöä ja liiketoimintaa, tarvitaan kaikkien saatavilla olevaa tietoa muun muassa erilaisista laatutekijöistä. Pakurin osalta tuotanto on suoraviivaisempaa ja markkinat ovat olemassa, mutta tuottajia tarvitaan lisää kattamaan kysyntää.

Hankkeen päätavoitteena on koivusta saatavien tuotteiden tuottajien ja hyödyntäjien verkoston luominen, erilaisten toimintamallien ja -ketjujen tekeminen liiketoiminnan kehittämiseen sekä tiedon tuottaminen mahlan ja pakurin hyödyntämiseksi entistä enemmän. Tavoitteeseen päästään seuraavien osatavoitteiden kautta: 1) luodaan koivun luonnontuotteille alueellinen tuotantoketju, 2) selvitetään mahlan laatuvaatimukset ja reunaehdot, 3) selvitetään koivun tuotteiden liiketoimintamahdollisuuksia sekä 4) tuotetaan julkista tietoa koivun tuotteiden hyödyntämiseen.

Hankkeen tuloksena syntyy koivun luonnontuotekäytön selvitys ja siihen liittyvä liiketaloudellinen tarkastelu sekä opas mahlan keruuseen ja jalostukseen. Saatua tietoa voidaan hyödyntää laajasti ympäri Suomen tuottajien ja jalostajien keskuudessa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue:

Kanta-Häme

Päijät-Häme

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 123 000 €

Aloittamisvuosi: 2021

Päätymisvuosi: 2022

MAISTUVAT KYLÄJUHLAT

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa pyritään tuomaan esille lähiruokaa ja luonnontuotteita tapahtumien ja viestinnän avulla sekä kehittämään yhteisöllisyyttä ruoanlaiton keinoin.

Hankkeen päätoteuttaja: Pohjois-Karjalan Martat ry

Hankkeen muut toimijat: Maaseudun sivistysliitto

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Tiina Anola-Pukkila, tiina.anola-pukkila@martat.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Maistuvat kyläjuhlat -hankkeen tavoitteena on yhteisöllisyyden kehittäminen pohjois-karjalaisella maaseudulla uudenlaisen toimijaverkoston ja yhteistyömallin avulla ruoanlaiton merkeissä. Keskeisin yhteistyön menetelmä hankkeessa on ruoka ja sen tekeminen yhdessä paikallisesti kulttuuriperinteitä kunnioittaen ja höystäen. Haluamme herättää eloon yhdessä syömisen iloa. Hankkeessa on uusia näkökulmia yhteisöllisyyden ja kulttuuri-identiteetin vahvistamiseen ja kehittämiseen ruoanlaiton, tuunauksen ja yhteisöllisen innostamisen avulla. Järjestämme Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumia ympäri maakuntaa ja kannustamme kyläläisiä itsenäiseen tapahtumatuotantoon opintopakettien avulla. Hankkeen tavoitteena on kutsua uusia ihmisiä mukaan oman asuinalueensa ja kylänsä toimintaan sekä herätellä lähiruuan ja luonnontuotteiden maailman pariin. Tuomme viestinnällämme esille Pohjois-Karjalaa ruokamaakuntana.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 164 770 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päätymisvuosi: 2019

MAKUJA MAAKUNNAN METSISTÄ

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Etelä-Pohjanmaan ruokaketjua ja luonnontuotealaa.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus, Läntinen palvelualue

Hankkeen muut toimijat:

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy
Teadus & Tegu Oü

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Juha Viirimäki, juha.viirimaki@metsakeskus.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Makuja maakunnan metsistä- hankkeen tavoitteena on vahvistaa Etelä-Pohjanmaan ruokaprovinssia metsäbiotalouden ja metsästä saatavien luonnontuotteiden avulla. Ruokaketjun ja luonnontuotealan pienet ja keskisuuret yritykset tarvitsevat uusia tuotteita ja uusia mahdollisuuksia. Tehtävät toimenpiteet kauttaaltaan tähtäävät uusiin avauksiin ja uuteen ruokaketjun liiketoimintaan metsän tuotteiden avulla. Metsäpään asemointi ruokaketjun avuksi on tarpeen muun muassa osaajaverkostoja luomalla.

Toiminnan painopiste on luvanvaraisissa keruutuotteissa; koivunmahla, kuusenkerkät, koivunlehdet, katajanmarjat, mustikanvarvut ja pakuri. Lisäksi marjat ja sienet otetaan huomioon hankkeessa.

Hanke selvittää uusien tuotteiden ja innovaatioiden kehittämismahdollisuudet metsästä ruokaa -ketjussa. Hanke pilotoi uusia tuotteita ruokaturvallisuus huomioiden. Hanke jalkauttaa muiden maakuntien ja valtakunnallisten aiempien hankkeiden hyviä käytänteitä Etelä-Pohjanmaalle muun muassa luonnontuotteiden verkostomalleista ja keruuteknologioista.

Lisäksi hanke kansainvälistää eteläpohjalaista ruokaprovinssia ja metsäsektoria Viro-yhteistyön kautta sekä testaa ruokaelämyksiä metsästä ruokaa -ketjussa maakunnassa ja Virossa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuohjelma”
Muu rahoitus

Hankkeen toteutusalue:

Kansainvälinen
Etelä-Pohjanmaa

Numeralliset:

Kustannusarvio: 150 000 €
Aloittamisvuosi: 2019
Päättymisvuosi: 2021

MARJAKOPTERI - MIEHITTÄMÄTTÖMÄT ILMA-ALUKSET MARJASATOSEURANNASSA, ESISELVITYS

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on tuottaa esiselvitys koskien miehittämättömien ilma-alusten käyttöä luonnonmarjojen satojen seurannassa.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Hankkeen muut toimijat:

SYKE

Pohjois-Karjalan ELY

Pohjois-Savon ELY

Itä-Suomen yliopisto

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Henri Vanhanen, henri.vanhanen@luke.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.luke.fi/projektit/cloudberry/>

Hankkeen kuvausteksti:

MARJAKOPTERI – hankkeessa selvitetään miehittämättömien ilma-alusten (UAV) mahdollisuuksia luonnonmarjasatojen seurannassa. Luonnonmarja-alan kasvulle suurin yksittäinen pullonkaula on edelleen marjaraaka-aineen riittämätön ja epävarma saatavuus. Ala on riippuvainen asiantuntijoiden ja yritysten omien työntekijöiden satoarvoista. Näiden pohjalta yritykset tekevät päätöksensä kutsuttujen poimijoiden sijoittamisesta. Epätarkat arviot sadosta voivat johtaa virheellisiin poimijoiden sijoittamiseen – tämä vaikuttaa suoraan ulkomaalaisten työntekijöiden tulonmuodostukseen ja kaupallisen marjankeruun sosiaaliseen kestävyYTEEN.

Marjasatoarvioita on pyritty tarkentamaan laajentamalla valtakunnallista seurantaverkostoa, mutta nopeasti kehittynyt UAV-teknologia ja helppo saatavuus on kasvattanut niiden potentiaalia ympäristöseurannassa. Tämä luo huomattavan pohjan kehittää luonnonmarjojen seurantaa soveltuvia menetelmiä joko marja-alan yritysten tai harrastajien hyödyntäminä.

Hankkeen tarkoituksena on tuottaa esiselvitys UAV-teknologian soveltuvuudesta luonnonmarjojen sato seurannassa tarkastelemalla:

1. Millaisia vaihtoehtoja nykyaikaiset kuvantamismenetelmät tarjoavat?
2. Millaisia mahdollisuuksia miehittämättömät ilma-alukset tarjoavat laajojen alueiden satopotentiaalin ja satotilanteen arvioimiseksi?
3. Millaisia liiketoimintamahdollisuuksia edellä mainituissa, mahdollisissa sato seurantamenetelmissä on?
4. Millaista jatkokehittämistä edellä mainittujen, mahdollisesti käyttökelpoisten menetelmien käyttöönotto edellyttää?

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue:

Kainuu

Lappi

Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 76 958 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2021

METSÄBIOTALOUS KASVUUN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on lisätä kohdennetulla tiedottamisella metsäbiotalouden ja metsäekosysteemipalveluiden kasvua ja monipuolistumista.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Lasse Rantala, lasse.rantala@metsakeskus.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.metsakeskus.fi/metsabiotalous-kasvuun>

Hankkeen kuvausteksti:

Metsäbiotalous kasvuun -hanke pyrkii kohdennetulla tiedottamisella lisäämään metsäbiotalouden ja metsäekosysteemipalvelujen kasvua ja monipuolistumista kolmen Leader-ryhmän rahoittamana: Leader Varsin Hyvä, Leader Ravakka ja Leader Pyhäjärvisseutu.

Hanke toimii Varsinais-Suomen ja eteläisen Satakunnan alueella. Hankkeen pääteemoja ja tilaisuuksien aiheita ovat:

- 1) Ilmastokestävä metsätalous
- 2) Puurakentaminen ja uudet puutuotteet
- 3) Metsien hyvinvointivaikutukset ja luonnontuotteiden keruu

Hankkeen kohderyhmänä on maaseudun asukkaat, metsänomistajat, yritykset, kunnat, kyläyhdistykset ja maaseudun muut yhdistykset hankealueella. Yrityksistä pyritään tavoittamaan ne, jotka toimivat luonnontuote-, matkailu-, metsäpalvelu- ja puutuotealoilla.

Metsäkeskus kantaa päävastuun hankkeesta toimien yhteistyössä 12 yrityksen ja useiden muiden hanketoteuttajien kanssa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue:

Satakunta

Varsinais-Suomi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 48 980 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2021

METSÄSTÄ MONITUOTE BISNESTÄ

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tarkoituksena on aktivoida metsänomistajia, luonnontuotteiden kerääjiä ja luonnontuoteyrittäjiä hakemaan lisää uusia mahdollisuuksia jokamiehenoikeuksien ulkopuolella olevista luonnontuotteista ja toimimaan aktiivisesti luonnontuote- ja luontopalveluyritysten raaka-aineketjujen ja luontokohteiden järjestämiseksi sekä luomukeruualueiden toteuttamiseksi.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Hankkeen muut toimijat: Oulun 4H-yhdistys

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Raili Hokajarvi, raili.hokajarvi@metsakeskus.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.metsakeskus.fi/metsasta-monituotebisnesta>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa ideoidaan metsänomistajille puuntuotannon ja luonnontuotteiden tuottamisen yhdistämisessä tarvittavia suunnitteluvälineitä ja toimintatapoja.

Hankkeessa kuvataan metsänomistajien, luonnontuotekerääjien ja luonnontuoteyrittäjien käytännön toimintamalleja eri luonnontuotteiden keruun ja käsittelyn järjestämisestä sekä luontopalveluyrittäjien ja yritysten yhteistyöstä.

Hankkeen tavoitteena on

- tunnistaa Pohjois-Pohjanmaan alueelta keräävien ja/tai luonnontuotteita jalostavien yritysten raaka-aineen saatavuuden tilanne ja kehittämistarpeet, vastaavasti luontopalveluyritysten tarpeet kohteista ja niiden saatavuudesta.
- edistää metsänomistajien ja yritysten välisten raaka-aineketjujen rakentamista sekä muodostaa yhteyksiä palveluyritysten ja maanomistajien välille.
- innostaa metsänomistajia hakeutumaan toimimaan aktiivisina monituotemetsänomistajina tuottamalla ja myymällä monipuolisesti metsänsä jokamiehenoikeuksien ulkopuolella olevia luonnontuotteita. Monituotemetsänomistajien toiminnan tueksi ideoidaan ja otetaan käyttöön sähköisiä suunnittelutyövälineitä. Metsäalan ammatillaisia kannustetaan tukemaan metsänomistajia uusien tuotantomahdollisuuksien hyödyntämisessä.
- tunnistaa Pohjois-Pohjanmaan metsien luomukeruualueiden sertifiointin tarve ja mahdollisuudet sekä toteuttaa suunnitelma sertifiointin etenemisestä.
- edistää sähköisiä palveluja sekä raaka-aineketjujen muodostamisessa (esim. Metsään.fi) että luonnontuotetiedon välityksessä.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 178 778 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2021

MIKROAALTOJEN JA KRYOKONSENTRAATION HYÖDYNNETTÄVYYS TEOLLISISSA PROSESSEISSA (KRYOMIKRO)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa tutkitaan kahden Suomen prosessiteollisuudessa hyödyntämättömän tekniikan, kryokonsentraation ja mikroaaltokäsittelyn, soveltuvuutta elintarvikkeiden ja luonnontuotteiden prosessointiin, sekä nestemäisten jätteiden käsittelyyn.

Hankkeen päätoteuttaja: Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskus, MITY

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Mari Jaakkola, mari.jaakkola@oulu.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen avulla pyritään tuomaan maailmalla yleistäviä tekniikoita suomalaisten toimijoiden tietoisuuteen ja hyödynnettäväksi heidän toimintansa kannattavuuden, tuotavuuden ja kilpailukykyyn parantamiseksi. Hankkeessa prosessoidaan yritysten näytteitä kryokonsentraatiolla ja mikroaaltotekniikalla ja tutkitaan prosessoinnin vaikutus tuotteiden laatuun. Lisäksi selvitetään prosessoinnin laiteinvestoinneista ja käytöstä muodostuvia kustannuksia. Hankkeen tulosten avulla yritykset pystyvät arvioimaan tekniikoiden soveltuvuutta omaan prosessiinsa sekä prosessien tehokkuuden, että kustannusten kannalta.

Kryokonsentraatio on prosessi, joka tapahtuu luonnostaan vesiliuoksen jäätyessä: puhdas vesi kiteytyy ensin ja sulaan osaan konsentroituvat liuoksessa olevat vesiliukoiset yhdisteet, kuten suolat, vitamiinit, proteiinit ja aromaattiset yhdisteet. Mikroaaltouuni löytyy lähes jokaisesta kotitaloudesta, sillä tekniikka on nopea, yksinkertainen ja kustannustehokas. Lämmityksen lisäksi tekniikkaa voi käyttää monipuolisesti erilaisissa teollisissa prosesseissa: kuivaukseen, uuttoon, kypsennykseen, pastörintiin, sterilointiin sekä entsyymien nopeaan deaktivointiin. Tekniikan teollisuuskäytön ennustetaankin yleistyvän lähitulevaisuudessa merkittävästi.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tutkimus

Hankkeen toteutusalue: Kainuu

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 260 000 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päättymisvuosi: 2020

MORENPBIZ. MORE NATURAL PRODUCT BUSINESS BY ENHANCED QUALITY AND ENERGY EFFICIENCY OF DRYING

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa pyritään kehittämään luonnontuoteyritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä.

Hankkeen päätoteuttaja: Centria-ammattikorkeakoulu

Hankkeen muut toimijat:

Oulun ammattikorkeakoulu
Luulajan tekninen yliopisto
Hushållningssällskapet Norrbotten-Västerbotten

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Leena Favén, leena.faven@centria.fi

Hankkeen kotisivu: <https://tki.centria.fi/hanke/morenpbiz/1936>

Hankkeen kuvausteksti:

Päätavoitteena on kehittää/parantaa luonnontuoteyritysten kilpailukykyä ja pääsyä kansainvälisille markkinoille edistämällä:

- energiatehokkaita kuivausmenetelmien kehittämistä siten, että tuotteiden laatu säilyy
- kehittämällä yrityksille sopivia laaduntodentamismenetelmiä, joilla voidaan osoittaa muun muassa kuivattavien materiaalien tehoainepitoisuudet.

EU panostaa energiatehokkuuteen, jotta sen talous pysyisi tasapainossa. Hukkaenergiälähteiden, kuten maatilojen ja lämpölaitosten ylijäämäenergian hyödyntäminen edistää vihreän talouden kehittämistä.

Projektin tavoitteena on tutkia hukkaenergiälähteitä, joita voitaisiin hyödyntää kuivausprosesseissa. Tavoitteena on laatia suosituksia siitä, kuinka hukkaenergiälähteitä voitaisiin hyödyntää niin, että kuivausprosessien kustannukset voitaisiin minimoida.

Toisena päätavoitteena on tutkia ja kehittää valittujen luonnontuotteiden kuivausprosesseja ja laadunvarmistusmenetelmiä. Kuivaus on yksi tärkeimmistä luonnontuotealan valmistusprosesseista. Kuivauksen osuus valmistuskustannuksista voi olla jopa 70 %. Raaka-aineiden ja tuotteiden laadun osoittaminen voi mahdollistaa myynnin premiumina.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Kansainväliset rahoitusohjelmat (EU Interreg Nord)
Lapin liitto
Kaustisen seutukunta

Hankkeen toteutusalue: Kansainvälinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 915 722 €
Aloittamisvuosi: 2019
Päättämisyvuosi: 2020

MUSHROOM ROAD – SIENITIE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa opastetaan luonnon raaka-aineista erityisesti sienien poimintaa ja käyttöä Pohjois-Satakunnan alueella.

Hankkeen päätoteuttaja:

ProAgria Länsi-Suomi ry
Maa- ja kotitalousnaiset

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Leena Ylikännö, leena.ylikanno@proagria.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa opastetaan luonnon raaka-aineiden, erityisesti sienien poimintaa ja käyttöä Pohjois-Satakunnan alueella. Tarkoituksena on vahvistaa myös alueen asemaa houkuttelevana kansainvälisenä matkailukohteena ja vahvistaa alueen maaseutumatkailun kannattavuutta. Euroopassa löytyy paljon myös muita alueita ja maita, joissa sienien käytöllä on erityinen asema ja niitä halutaan hyödyntää paremmin.

Hankkeen tarkoituksena on muodostaa sisällöllisesti samoista aihealueista kiinnostuneiden alueiden kanssa ”Mushroom road” -verkosto, jossa tulevaisuuden tavoitteena on brändätä sienestysalueita ja kehittää yhteisesti verkoston puitteissa yhteismarkkinointia ja tiedonvaihtoa sekä kaikkien luonnossa liikkuvien tietotaitoa. Hanke tekee yhteistyötä Etelä-Pohjanmaalla toimivan Villiruoka valuutaksi -hankkeen kanssa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Satakunta

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 59 000 €
Aloittamisvuosi: 2017
Päätymisvuosi: 2019

NATURAL WAX OF ARCTIC BERRIES AS OUR TREASURE-WAX

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Vuonna 2016 käynnistyneessä Interreg Nord-rahoitteisessa hankkeessa kehitetään menetelmiä arktisten marjojen (puolukka ja metsämustikka) sisältämien luonnonvahojen talteen ottamiseksi marjateollisuuden sivuvirroista, sekä kartoitetaan marjavahojen kaupallisia sovelluksia ja liiketaloudellista merkitystä.

Hankkeen päätoteuttaja: Oulun yliopisto, MNT-keskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Janne Remes, janne.remes@oulu.fi

Hankkeen kotisivu: www.oamk.fi/wax

Hankkeen muut toimijat:

Oulun yliopisto, Ekologian ja Genetiikan osasto
Oulun ammattikorkeakoulun Liiketalouden yksikkö
Luulajan teknillinen yliopisto, Ruotsi
NIBIO - Norsk Institutt for bioøkonomi, Norja

Hankkeen kuvausteksti:

Arktisella alueella meillä on erinomainen mahdollisuus, tällä hetkellä hyödyntämättä olevassa luonnonvaramarjojen sisältämässä vahassa, jonka talteenotto tarjoaa uusia mahdollisuuksia uuden liiketoiminnan kehittämiseen. Hankkeen päätavoitteena on kehittää menetelmiä arktisten marjojen, kuten puolukan (*Vaccinium vitae-idis*) ja metsämustikan (*Vaccinium myrtillus*) kuoriosan sisältämän vahan talteen ottamiseksi teollisuuden sivuvirroista. Hankkeessa selvitetään luonnonvahan kemialliset ja fysikaaliset ominaisuudet sekä sen soveltuvuus eri käyttökohteisiin. Hankkeessa myös selvitetään systemaattisesti luonnonvahan liiketaloudellista potentiaalia.

Hankkeen toimintamuoto:

Tiedonvälitys
Kehittäminen
Tutkimus

Hankkeen toteutusalue:

Kansainvälinen
Lappi
Pohjois-Pohjanmaa

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Kansainväliset rahoitusohjelmat
Muu rahoitus

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 984 943 €
Aloitusvuosi: 2016
Päättymisvuosi: 2019

NOVELBALTIC- MARKET DRIVEN AUTHENTIC NON TIMBER FOREST PRODUCTS FROM THE BALTIC SEA REGION

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on luonnontuotteiden arvon kasvattaminen aitouden ja laadun todentamismenetelmiä kehittämällä.

Hankkeen päätoteuttaja: Projektikoordinaattorina Oulun yliopisto

Hankkeen muut toimijat:

Suomen metsäkeskus
Alto-yliopisto
Centria-ammattikorkeakoulu
Nibio
Tarton tiedepuisto
Latvian yliopisto
Silvexpo Oy
Liettuan maatalous- ja metsäntutkimuskeskus
Kaunasin teknillinen yliopisto

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Sanni Kinnunen, sanni.kinnunen@oulu.fi

Hankkeen kotisivu: <https://tki.centria.fi/hanke/novelbaltic/1956>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen tehtävät:

- Tehdään markkinakatsaus Kaakkois-Aasian alueelle
- Luodaan luonnontuotealan laboratoriopalveluista digitaalinen alusta, minkä avulla yritykset voivat löytää raaka-aineiden aitouteen ja laatuun liittyviä analyysipalveluja
- Kehitetään valituille kasvimateriaaleille aitouden ja laadun todentamismenetelmiä
- Arvioidaan tuotantomenetelmien sopivuutta ja kannattavuutta valituilla raaka-aineilla.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tutkimus

Hankkeen toteutusalue: Kansainvälinen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Kansainväliset rahoitusohjelmat (Interreg Baltic Sea region)

Numeraaliset:

Kustannusarvio:1,9 milj. €
Aloittamisvuosi: 2019
Päättymisvuosi: 2021

OPENFORDATA - AVOIMEN METSÄ- JA LUONTOTIEDON LÄPIMURTO - TIETOMASSASTA TUOTTEIKSI JA TEHOKKAAN TOIMINNAN TYÖVÄLINEEKSI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on edistää avointa metsätietoa hyödyntävien ratkaisujen käyttöönottoa pienissä ja keskiuurissa yrityksissä.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Hankkeen muut toimijat: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Hannu Ala-Honkola, hannu.ala-honkola@metsakeskus.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.metsakeskus.fi/open-for-data>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa edistetään avointa metsätietoa hyödyntävien ratkaisujen käyttöönottoa pk-yrityksissä. Toteutuksessa hyödynnetään pk-yritysten tukemista, verkossa ja tapaa- misissa toteutettavaa valmennusta aiheeseen liittyen. Hankealueella autetaan metsä- alan, luonnontuotealan, luontomatkailun ja muita yrityksiä ottamaan haltuun hyöty, joka on saatavissa avoimesta metsä- ja luontotiedosta. Tämän opastuksen yhteydessä kerätään palvelukuvauksia yritysten tarpeista siten, että kaivattuja tietotuotteita ja työ- kaluja syntyy tieto- ja viestintäteknologiaan erikoistuneiden (ICT) yritysten ja kehittä- jäyhteisöjen ja yritysten tuottamina. Hankkeessa on tavoitteena tavata noin 60 yritystä kummassakin maakunnassa.

Projektissa toteutetaan metsäbiotalouden toimintaympäristöstä ja liiketoimintapoten- tiaalista kertovan alueellisen tietotuotteen konseptointi. Tämä palvelukonsepti tarjoaa aluetason tietoa päätöksentekijöille ilmasto- ja resurssiviisaaseen metsien hyödyntä- miseen ja monikäytön kysymyksiin liittyen.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue:

Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 609 209 €
Aloittamisvuosi: 2020
Päättämisyvuosi: 2021

PAKURI JA METSIEN ERIKOISSIENET – NIMISUOJAN TURVIN VIENTIIN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hanke valmistee Pakurille ja Tikkateelle EU:n nimisuojan suojatulle alkuperänimitykselle (SAN).

Hankkeen päätoteuttaja: Pro Pakuri Finland ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Hannu Piispanen, hannu.piispanen@propakuri.fi

Hankkeen muut toimijat:

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
Luonnonvarakeskus

Hankkeen kuvausteksti:

Suomeen on muodostunut viime vuosikymmenen aikana metsän erikoissieniä, kuten esimerkiksi pakuria ja lakkakääpää jalostavaa teollisuutta. Pääsiallisella markkina-alueella Aasiassa nämä tunnetaan lääkinällisinä sieniä. Lääkinällisten sienten markkinat globaalisti ovat itsessään kymmeniä miljardeja euroja. Suomella on mahdollisuus nostaa tuotteiden näkyvyyttä ja brändiään imagoa käyttämällä EU:n nimisuojaa keskeisimpien pitkän käyttöhistorian omaavien tuotteiden osalta. Hanke valmistee Pakurille ja Tikkateelle EU:n nimisuoja, suojattua alkuperänimitystä (SAN).

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Hankkeen toteutusalue: Kansainvälinen ja valtakunnallinen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Numeralliset:

Kustannusarvio: 106 551 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päättymisvuosi: 2020

PARASTA POHJOISESTA – PAIKALLISET RAAKA-AINEET JA KÄSITYÖYRITTÄJYYS

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa kehitetään paikallista yrittäjyyttä muun muassa luonnontuotealalla, porotaloudessa ja käsitöiden parissa.

Hankkeen päätoteuttaja: Leader Pohjoisin Lappi ry

Hankkeen muut toimijat:

Kemijärven kaupungin elinkeinotoimi
Inarin kunnan elinkeinotoimi Nordica
Utsjoen kunta

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Henna Kontsas, henna.kontsas@pll.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Peloton Pohjoisin -strategia on tehty yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa. Strategiaan on määritelty kärkitoimialat, joiden edistäminen on vuoteen 2020 jatkuvalla ohjelmakaudella keskiössä. Toimialat ovat sesonkiluonteisia ja riippuvaisia vahvasti toimialueen tarjoamista toimintaedellytyksistä muun muassa puhtaasta arktisesta luonnosta ja sen antimista. Toimialoilla on nähtävissä merkittävää kysynnän lisääntymistä ja ne voisivatkin tarjota työtä ja elinkeinoa huomattavasti useammalle yrittäjälle alueella muun muassa jalostusasteen nostamisen kautta.

Hankkeessa keskitytään liiketoimintaan, joka pohjautuu paikallisiin raaka-aineisiin ja käsityöalaaan. Toimialoista tämä koskee esimerkiksi luonnontuotealaa, poron kokonaisvaltaista hyödyntämistä ja paikallisiin raaka-aineisiin tai kulttuuriin pohjautuvaa käsityöyrittäjyyttä. Hankkeessa palkataan alueelle kaksi osa-aikaista yrityspalveluneuvojaa, joiden tehtävänä on muun muassa tukea alojen kehittämiseen liittyviä rohkeita avauksia ja kokeiluja sekä tukea kehittämisideoita, joita toimialalla syntyy. Yrittäjyyden kynnystä madalletaan tuomalla kevytyrittäjyyden ja osuus kuntamallin yritystoimintaa harkitsevien tietoisuuteen ja edistetään nuorten kiinnostumista kotiseudun yritysmahdollisuuksiin toimimalla solmukohtana oppilaitoksien ja yritysten välillä. Hanke mahdollistaa pienet toimialakohtaiset selvitykset ja kokeilut innovaatioiden syntymiseksi. Erityisesti tehdään toimenpiteitä, joilla saadaan lisättyä yritysten välistä yhteistyötä toiminnan kehittämiseksi.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 180 000 €
Aloittamisvuosi: 2018
Päättymisvuosi: 2020

PATE – PAKKASKONSENTRINTILAITTEIDEN KEHITYS TEOLLISIIN ELINTARVIKEPROSESSEIHIN SEKÄ YMPÄRISTÖSOVELLUKSIIN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa kehitetään jäädytysmenetelmään perustuvia innovatiivisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomessa toimivien elintarvike-, luonnontuote- ja jätevesialan yritysten kanssa.

Hankkeen päätoteuttaja: Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto (LUT)

Hankkeen muut toimijat:

Oulun yliopisto, Kajaanin yliopisto keskus, Mittaustekniikan yksikkö

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto (LUT):

Miia John, miia.john@lut.fi

Oulun yliopisto:

Mari Jaakkola, mari.jaakkola@oulu.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa kehitetään jäädytysmenetelmään perustuvia innovatiivisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomessa toimivien elintarvike-, luonnontuote- ja jätevesialan yritysten kanssa. Tarkoituksena on tutkia ja soveltaa pakkaskonsentraatiota tuotteiden vesimäärän vähentämisessä ja siten tuotteen laadun parantamisessa. Pakkaskonsentraatio perustuu veden luonnolliseen kykyyn kiteytyä puhtaaksi jääksi vesiliuosta jäädytettäessä. Kun jää poistetaan, muut ainesosat - kuten aromiaineet ja bioaktiiviset terveysvaikutteiset yhdisteet - jäävät muuttumattomina väkevöityneeseen liuokseen. Näin arvoaineet voidaan saada tehokkaammin talteen. Hankkeessa hyödynnetään LUT yliopiston ja Oulun yliopiston aikaisemmissa hankkeissa saatua osaamista demolaitteiden kehittämisessä huomioiden erityisesti pienten yritysten tarpeet.

Hankkeen toimintamuoto: Tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue:

Kainuu

Etelä-Savo

Numeralliset:

Kustannusarvio: 466 450 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2022

PIHASTA PAREMPAA PÖYTÄÄN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on luoda verkostoa alueen asukkaista, joita kiinnostaa turvallinen, itsetuotettu tai kerätty ruoka; luonnonyrtit tai kotipuutarhan tuotteet.

Hankkeen päätoteuttaja: Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Maija Willman, maija.willman@maajakotalousnaiset.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.maajakotalousnaiset.fi/hankkeet/pihasta-parempaa-poytaan-16355>

Hankkeen kuvausteksti:

Ihmisten kiinnostus ruokaa ja sen alkuperää kohtaan lisääntyy kovalla vauhdilla. Yhä useampi kuluttaja on kiinnostunut syömänsä ruoan alkuperästä ja on valmis selvittämään mistä ruoka tulee. Myös kiinnostus itse tuotettuun ruokaa on kasvamassa, ruoan kasvattaminen itse tai sen keruu esimerkiksi metsästä on nouseva trendi. Kotitarveviljely tukee tätä ajatusta. Hankkeen tavoitteena on 1. Lisätä tietoa kotitarveviljelystä ja omavarausuuudesta, sekä herättää keskustelua, mitä lähiruoka voi parhaimmillaan olla. 2. Kotitarveviljelijöiden verkostojen luominen ja yhteisöllisyyden lisääntyminen. 3. Ekologisuuden ja luontoarvojen ymmärtäminen ja ymmärryksen lisääminen. 4. Järjestään sadonkorjuuteemainen vastuullinen ja eettinen ruokakulttuuritapahtuma.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
Muu rahoitus

Hankkeen toteutusalue: Satakunta

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 39 675 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päättymisvuosi: 2021

POLKU LUONNONTUOTEKEHITTÄJÄKSI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hanke on ensimmäinen vaihe kolmivaiheisessa koulutuksen kehittämisprosessissa, jota seuraa vaiheet 2. Valtakunnallinen täydennyskoulutus ja 3. Luontoalan erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus.

Hankkeen toimenpiteinä selvitetään luontoalan opetusta tarjoavien oppilaitosten kiinnostus ja mahdollisuudet olla mukana järjestämässä erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta, sen edellytykset ja esteet.

Hankkeen päätoteuttaja: Arktiset aromit ry

Hankkeen muut toimijat:

Suomen luontoyrittäjyysverkosto ry
Ideanature Oy

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Anu Tossavainen, anu.tossavainen@arktisetaromit.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.arktisetaromit.fi/fi/hankkeet/polku+luonnontuotekehittajaksi+-hanke+2020+%e2%80%93+2021/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen toimenpiteinä selvitetään luontoalan opetusta tarjoavien oppilaitosten kiinnostus ja mahdollisuudet olla mukana järjestämässä erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta, sen edellytykset ja esteet. Hankkeessa selvitetään myös prosessin 2. vaiheen eli täydennyskoulutukset toteuttajat ja rahoitus, luodaan oppimateriaalialusta oppilaitosten yhteiseen käyttöön, järjestetään yhteisiä työpajoja sekä koulutuksen päivitysseminaari/-webinaari. Hankkeen aikana tarkastellaan ja yhtenäistetään koulutusnimikkeitä, luodaan yhteiset pelisäännöt niiden käyttöön sekä selkeytetään viestintää luonnontuotealan koulutuksista ja nimikkeistä.

Hankkeen pääkohderyhmänä ovat luonto-opetusta tarjoavat oppilaitokset ja muuna kohderyhmänä koko luonnontuotesektori: alan yrityksistä loppukäyttäjiin ja tutkimuslaitoksista viranomaisiin ja mediaan. Hankkeen toiminnasta ja tuloksista tiedotetaan Arktiset Aromit ry:n ja yhteistyökumppanien sivuilla ja muissa kanavissa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: MMM

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 62 500 €
Aloittamisvuosi: 2020
Päätymisvuosi: 2021

PUUSTA RUOKAA

Hankkeen tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa luonnontuoteosaamista Alavuden, Ähtärin, Kuortaneen ja Soinin kuntien alueella.

Hankkeen päätoteuttaja: Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Risto Lauhanen, risto.lauhanen@seamk.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Esiselvityshankkeen tavoitteena on vahvistaa luonnontuoteosaamista Kuusiokuntien alueella (Alavus, Ähtäri, Kuortane, Soini), tukien paikallisia työ- ja liiketoimintamahdollisuuksia. Hankkeessa halutaan edistää metsävarojen käyttöä elintarviketeollisuuden raaka-aineena.

Lisäksi hankkeen aikana syvennetään yhteistyötä Baltian ja keskisen Itä-Euroopan maiden toimijoiden kanssa ja selvitetään talvilevossa olleiden männyn ja kuusen neulasten sekä marjojen ja sienten sisältämiä arvokomponentteja elintarviketeollisuuden näkökulmasta. Käsittelytekniikkana käytetään ruoka-aineiden matalalämpöteknologiaa.

Hanke sisältää kolme erillistä työpakettia:

1. Havupuiden neulasten sekä marjojen ja sienten sisältämien arvokomponenttien kartoitus ja osin erotus uusilla prosessointimenetelmillä.
2. Oppimiskohteenä kansainväliset luonnontuotemarkkinat ja vierailu Baltiassa
3. Paikallisen yritysryhmähankkeen mahdollisuuksien kartoitus.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tutkimus

Hankkeen toteutusalue: Etelä-Pohjanmaa

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 20 000 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päättymisvuosi: 2019

RUOKAA LUONNOSTA -YHTEISTYÖHANKE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena rakentaa ammattimainen ja koordinoitu villiyrttien koulutus, keuru-, jalostus- ja jakeluverkosto Uudellemaalle kouluttamalla nuoria sekä tarjoamalla nuorille mahdollisuus lähteä luonnontuotealan 4H-yrittäjäksi pilotoimalla erilaisia villiyrttien toimitusketjuja.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen 4H-liitto ry

Hankkeen muut toimijat: Laurea-ammattikorkeakoulu

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Siiri Mäkelä, siiri.makela@4h.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/hankkeet/ruokaa-luonnosta-yhteistyohanke/>

Hankkeen kuvausteksti:

Ruokaa luonnosta -yhteistyöhankkeessa rakennetaan yhteistyökumppanien kanssa ammattimainen villiruoan koulutus, keruu-, jalostus- ja jakeluverkosto Uudellemaalle. Hankkeessa tarjotaan nuorille luonnontuotealan koulutusta villiyrtytien tunnistamiseen, kestävään keruuseen ja jalostamiseen sekä tukea luonnontuotealan 4H-yrityksien perustamiseen. Hankkeessa kehitetään villiyrtyttiliiketoimintaa ja pilotoidaan erilaisia villiyrtytien keruuseen ja toimitukseen liittyviä liiketoiminnan muotoja Uudenmaan alueella. Lisäksi hankkeessa selvitetään ja tehdään näkyväksi villiruoan keruuseen liittyvät lupaprosessit. Hankkeessa järjestetään myös erilaisia tapahtumia, kuten seminaareja ja luonnontuotepajoja.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Uusimaa

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Numeralliset:

Kustannusarvio: 394 270 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2020

RUOKASEKTORIN KOORDINAATIOHANKE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Ruokasektorin koordinaatiohankkeen päätavoitteena on tehostaa maaseudun kehittämisohjelman toteuttamista lisäämällä maaseutuohjelmaan liittyvien ruokasektorin kehittäjien ja yrittäjien keskinäistä yhteistyötä ja aktiivisuutta kehittämistoiminnoissa.

Hankkeen päätoteuttaja: Turun yliopiston Brahea-keskus

Hankkeen muut toimijat:

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

Pro Luomu ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Päivi Töyli, paivi.toyli@utu.fi

Juha Rutanen, juha.rutanen@helsinki.fi

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa panostetaan a) yhteistyöhön ja yhteispeliin sekä yhteisten kokonaisuuksien rakentamiseen, b) maaseudun kehittämisohjelman kohderyhmässä saavutettujen tulosten ja vaikutusten esiin nostamiseen yritys- ja hanketason lisäksi ohjelman vaikuttavuuden tasolla sekä c) ruokasektorin toimijoiden yhteistyöllä lisäarvotuotteiden

kehittämisen tukemiseen. Kolmessa toimenpidekokonaisuudessa eli yhdessä tekemisen, osaamisen kehittäminen sekä tiedonvaihto ja viestintä em. asioita edistetään järjestämällä esim. teemallisia ryhmätapaamisia ja ruoka- ja digitreffejä sekä tuottamalla yhteistä materiaalia (esitteet, videot, ym.). Viestintä on tiivis osa kaikkea ruokasektorin koordinaatiohankkeen toimintaa ja sitä toteutetaan monikanavaisesti.

Ruokasektorin koordinaatiohankkeen toiminta-alue on koko Suomi. Tärkein kohderyhmä on ruokasektoriin liittyvät hankkeet ja toimijat paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Näiden verkostojen kautta hyödynsaajina ovat keski-suuret ja sitä pienemmät yritykset sekä niiden kautta asiakkaat kuluttajista ammattilaisiin. Ruokasektorin koordinaatiohankkeen tuloksena ruokasektorin kehittäjien ja yrittäjien keskinäinen samaan hiileen puhaltaminen, yhteispeli ja tiedonvaihto lisääntyvät.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 500 000 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2022

RUOKEVA - RUOKAA KESTÄVÄSTI JA VASTUULLISESTI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Ruokeva – ruokaa kestävästi ja vastuullisesti -hanke edistää lähi-, luomu- ja luonnonkeruutuotteiden ketjua pelloilta pöytään. Hanke lisää alueen yhteistyötä, että tuottajat, jalostajat ja ammattikeittiöt ymmärtävät toistensa toimintaa paremmin. Edistämme yhteistyötä ruokaketjun eri osa-alueiden kesken.

Hankkeen pää toteuttaja: ProAgria Oulu, Oulun maa- ja kotitalousnaiset

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Soila Hiltunen, soila.hiltunen@maajakotalousnaiset.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.proagriaoulu.fi/fi/ruokeva/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen tavoitteena on

- lisätä ja viestiä elintarviketuottajien tietoa vastuullisesta ja kestävästä tuotannosta
- aktivoita kuntia, tuottajia, jalostajia ja ruokapalveluita sitoutumaan yhteisen tavoitteen edistämiseksi
- laatia ammattikeittiöille lähi- ja luomutuotteita suosiva pilottimalli yhteistyössä hankealueen tuottajien, elintarvikeyrityksien ja keittiöiden kanssa
- tiedonhankinta ja -välitys alueen elintarviketoimijoille.

Järjestämme teemapäiviä ja kuntakiertueen sekä suunnittelemme pilottimallin alueen raaka-aineiden lisäämiseksi ruokalistoilla.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
Muu rahoitus

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 140 524 €
Aloittamisvuosi: 2019
Päättymisvuosi: 2022

SIENIHARVESTERI - ELINTARVIKETUOTANNON INNOVAATIOITA HARVESTERIN KOURASTA - ELINTARVIKETUOTANNON YHDISTÄ- MINEN METSÄNHOIDON TOIMENPITEISIIN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on elintarviketuotannon yhdistäminen koneellisen puunkorjuun toimenpiteisiin ja tuottaa valtakunnallisesti uusia avauksia ruoka- ja erikoissienien tuotantomenetelmiin. Uusilla tuotantomenetelmillä tähdätään resurssitehokkuuden kasvattamiseen, ympäristövaikutusten vähentämiseen, metsätalouden hiilijalanjäljen pienentämiseen ja alan liikevaihdon kasvattamiseen.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Hankkeen muut toimijat: Suomen metsäkeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Henri Vanhanen, henri.vanhanen@luke.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/sieniharvesteri>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa tuotetaan uusia avauksia ruoka- ja erikoissienien tuotantomenetelmiin, yhdistettynä koneelliseen puunkorjuuseen. Hankkeessa tuotetaan mallit potentiaalisimmista sienien viljelykohteista tutkimustiedon, maastokartoitusten ja metsävaratiedon pohjalta. Saadun tutkimustiedon pohjalta tuotetaan viljelyn toteutettavuusselvitys neljälle eri sienilajille sekä kannattavuuslaskelmat niiden tuotantoon.

Hankkeessa tuotetaan työpajoja innovaation omaksumisen ja leviämisen edistämiseksi sekä käytäntöön viemiseksi. Hankkeen tuottamien uusien innovaatioiden ja tuotteiden sekä palveluiden merkittävimpana vaikutuksena on metsä- luonnontuote- ja elintarvikesektorien liiketoiminnan kasvaminen. Hankkeen toiminta, tulokset ja sen tuottamat uudet avaukset vahvistavat Itä-Suomen alueen, erityisesti Joensuun ja Savonlinnan seudun tutkimus-, osaamis- sekä innovaatiokeskittymää metsien monikäytön ja metsätiedon hallinnan osalta.

Hankkeen toimintamuoto:

Kehittäminen
Tiedonvälitys
Koulutus
Tutkimus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue:

Pohjois-Karjala
Etelä-Savo

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 547 005 €
Aloittamisvuosi: 2020
Päättymisvuosi: 2022

SIENTEN LUONTAISIIIN PIGMENTTEIHIN JA VÄRIAINESIIN PERUSTUVAA LIIKETOIMINTAA POHJOIS-KARJALAAN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hanke on esiselvityshanke, jonka tavoitteena on selvittää sienten luontaisiin väriaineisiin ja pigmentteihin perustuvan liiketoiminnan potentiaalia Pohjois-Karjalassa ja selvittää tuotannon kannattavuutta erilaisilla tuotantokonsepteilla.

Hankkeen päätoteuttaja: Itä-Suomen yliopisto

Hankkeen kuvausteksti:

Luonnonvärit ja pigmentit nousevat tulevaisuudessa merkittäväksi tuotteeksi teollisuudessa, sillä synteettisten väriaineiden tuotanto tuottaa esimerkiksi erilaisia raskasmetalleja väriaineiden katalyysissä, sekä tuottaa myös muita ympäristölle haitallisia aineita prosessin sivutuotteena. Värit ovat suurin yksittäisten kemikaalien ryhmä, joita käytetään tekstiilien valmistuksessa. Lisäksi niitä käytetään muun muassa elintarviketeollisuudessa sekä farmasian tuotteissa. Tässä esiselvityshankkeessa selvitetään bioreaktorituotantoon soveltuvien, väriaineita ja pigmenttejä tuottavien sienten kasvattamista bioreaktoriolosuhteissa ja värien ja pigmenttien eristämistä pilottimittakaavassa (10–100 l). Testien lisäksi niiden pohjalta selvitetään väri ja pigmenttituotannon tarjoamia liiketoimintamahdollisuuksia ja tuotantoprosessien kannattavuutta erilaisilla resurssiviisailta tuotanto- ja lopputuotekonsepteilla sekä arvioidaan mahdollisia perustuotantotilaratkaisuja.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 99 809 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päättymisvuosi: 2020

**SINCERE - INNOVATIIVISET MEKANISMIT EKOSYSTEEMI-
PALVELUJEN TUOTTAMISEKSI**

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on kehittää ja kokeilla innovatiivisia toimintamalleja metsänomistajille maisema- ja muiden metsäekosysteemipalveluiden tuottamiseksi Kuusamossa ja kokeilla kyseisten palveluiden rahoittamista vapaaehtoisilla maksuilla matkailijoilta ja muilta tahoilta.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen metsäkeskus

Hankkeen muut toimijat: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Risto Mulari, risto.mulari@metsakeskus.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/sincere>

<https://sincereforests.eu/about-sincere/>

Hankkeen kuvausteksti:

Kuusamon kokeilu on osa kansainvälistä hanketta, jossa kehitetään uusia metsään perustuvia liiketoiminnan palvelumalleja ja politiikkakeinoja kestävyys, hyvinvoinnin ja hyväksyttävyyden turvaamiseksi sekä paikallisesti että kansainvälisesti.

Hanketta toteuttavat Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus.

Hanketta rahoittaa Horizon 2020 SC2 Food security, sustainable agriculture and forestry.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Kansainväliset rahoitusohjelmat

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 300 000 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päättymisvuosi: 2021

SUOBIOMASSOJEN KÄYTTÖMAHDOLLISUUDET HYVINVOINTI- TUOTTEISSA JA -PALVELUISSA SEKÄ ELINTARVIKKEISSA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen päätavoitteena on selvittää Ranuan kunnan soiden potentiaali ja uudet mahdollisuudet suobiomassan (turpeet, sammal, kasvit) kestäväälle ja monipuoliselle käytölle hyvinvointituotteissa ja -palveluissa sekä elintarvikkeissa.

Hankkeen päätoteuttaja: Ranuan kunta

Hankkeen muut toimijat: Geologian tutkimuskeskus (GTK)

Yhteyshenkilö ja sähköposti: virpi.kemppainen@ranua.fi

Hankkeen kotisivu: <https://businessranua.fi/suobiomassa-hanke>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeella halutaan edistää uuden TKI-toiminnan kehittymistä suobiomassojen, soiden ja turvemaiden ekosysteemipalveluiden ympärille, jonka kautta Ranuan seudun positiivinen aluetalouskehitys mahdollistuisi uusien toiminta-alojen kautta.

Hankkeessa selvitetään Ranuan soiden ja turpeiden raaka-ainepotentiaali hyvinvointituotteiden ja -palveluiden sekä ihmisille ja eläimille tarkoitetun elintarvikekäytön osalta. Raaka-aineiden osalta tehdään alustava tarkastelu kansainvälisten markkinoiden tilanteesta ja potentiaalista.

Raaka-ainetarkastelussa hyödynnetään olemassa olevia suo- ja turvetietovarantoja useammilta eri toimijoilta. Suobiomassojen osalta tehdään selvitys tämänhetkisestä tutkimustilanteesta ja arvioidaan niitä suhteessa Ranuan raaka-ainepotentiaaliin. Raaka-aineiden ja jalostustuotteiden osalta tehdään tilannetarkastelu alan nykytilanteesta ja potentiaalista kansainvälisillä markkinoilla sekä tarkastellaan Suomen tämänhetkistä alaan liittyvää lainsäädännöllistä tilannetta ja mahdollistavuutta hyvinvointituotteissa- ja palveluissa sekä elintarvikealalla.

Hankkeen tuloksena saadaan ajantasainen tieto Ranuan suobiomassojen varantopotentiaalista ja arvio niiden käyttömahdollisuuksista hyvinvointituotteissa- ja palveluissa sekä elintarvikkeissa. Lisäksi hankkeen myötä saadaan tietoa markkinoista sekä tuotteiden, prosessien ja palveluiden kehittämistarpeista. Hankkeessa syntyvän osaamis- ja pääoman odotetaan avaavan mahdollisuuksia suobiomassojen kestäväen hyödyntämisen tutkimuksen ja elinkeinojen välille tarjoten uusia mahdollisuuksia aluetalouden kehittymiseen ja monipuolistumiseen.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: EAKR

Hankkeen toteutusalue: Lappi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 118 300 €

Aloittamisvuosi: 2021

Päättymisvuosi: 2022

SUPERHYVÄ - UUSILLA AVAUKSILLA MENESTYKSEEN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hanke auttaa elintarvikealan ja muiden sitä sivuavien alojen yrityksiä kehittämään uusia tuotteita ja ratkaisuja, joiden avulla saadaan parannettua kannattavuutta ja luotua uutta elinkeinotoimintaa.

Hankkeen päätoteuttaja: Foodwest oy

Hankkeen muut toimijat:

Into Seinäjoki Oy
Turun yliopiston Brahea keskus
Fennopromo Oy

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Eeva-Liisa Häkli, eeva-liisa.hakli@foodwest.fi

Hankkeen kotisivu: <https://www.superhyva.fi/>

Hankkeen kuvausteksti:

SUPERHYVÄ-hanke auttaa elintarvikealan ja sitä sivuavien alojen yrityksiä kehittämään hyvinvointituotteisiin liittyvän markkinatiedon, uuden raaka-ainetietouden, tuotekehityksen ja valmistusteknologioiden avulla uusia tuotteita ja ratkaisuja, joiden avulla yritykset voivat saavuttaa uutta liiketoimintaa ja parantaa kannattavuuttaan. Hyvinvointituotteita ovat muun muassa kasvituotteet, erityisruokavaliotuotteet, luomutuotteet, arktiset tuotteet, ravintolisät, funktionaaliset tuotteet, superfood-tyyppiset tuotteet, hyönteistuotteet sekä luonnonkosmetiikka ja syötävä kosmetiikka.

Hankkeen pääkohderyhmänä ovat maaseudulla sijaitsevat pienet yritykset, joille voidaan tarjota myös yrityskohtaista kehitystyötä. Avoimiin tilaisuuksiin ovat tervetulleita kaikki yritykset, kehitys- ja tutkimusorganisaatiot sekä muut edellä mainituista aiheista kiinnostuneet organisaatiot silloin kun ne osana arvoketjua voivat hyödyttää pieniä yrityksiä. Avoimia tilaisuuksia eri puolella Suomea tulee olemaan noin 15–20 kpl, joista osa suuntautuu ulkomaille. Tilaisuuksia järjestetään uusintoina ja koosteina eri maakunnissa yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 220 720 €
Aloittamisvuosi: 2018
Päättymisvuosi: 2021

SUVI - LIIKETOIMINTAA LUONNONTUOTTEISTA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeella edistetään alueiden ja alan toimijoiden kansainvälistymistä sekä alan osaamisen lisäämistä metsiin perustuvien luonnontuotteiden osalta.

Hankkeen pää toteuttaja: Kuudestaan ry

Hankkeen muut toimijat: Suomen metsäkeskus, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Yhteys henkilö ja sähköposti: Paula Erkkilä, paula.erkkila@kuudestaan.net

Hankkeen kotisivu: <https://kuudestaan.net/in-english/suvi-kv-hanke/>

Hankkeen kuvausteksti:

Biotalous on voimakkaan kehityksen alla Euroopan Unionissa (EU). Biotalousella tarkoitetaan taloutta, joka käyttää uusiutuvia luonnonvaroja ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottamiseen. Myös elintarviketeollisuus ja metsistä saatavat luonnontuotteet kuuluvat biotalouden piiriin. Tällä hetkellä erityisesti luonnon omista raaka-aineista valmistetut tuotteet ovat kysytyjä, mikä voi vahvistaa suomalaista elintarviketeollisuutta. Suomessa suurin biomassavara on metsät, joiden mahdollisuuksia elintarviketeollisuudessa ei ole vielä kaikilta osin tunnistettu.

Hankkeen aikana edistetään ja syvennetään kansainvälistä yhteistyötä Leader-alueiden Kuudestaan, Yhyres sekä Pölvamaa kanssa metsiin pohjautuvassa luonnontuoteliiketoiminnassa verkostoitumista ja osaamisen vaihtoa edistäen. Hankkeen avulla välitetään tietoa luonnontuotealasta yleisellä tasolla ja kehitetään luonnontuoteliiketoimintaa käytännön tasolla kansainvälistä Leader-alueyhteistyötä hyödyntäen Suomen ja Viron välillä. Hankkeen tavoitteena tiedonvälityksen avulla kehitetään luonnon keruutuotteiden hankintalogistiikkaa ja lisätä luonnontuotteiden käyttöä elintarviketeollisuudessa ja kuluttajien ruokatottumuksissa.

Hankkeen työpaketit ovat seuraavat:

TP1. Alueelliset toimet ovat lähtötilanteen kartoitus ja kehitystarpeet (Kuudestaan, Yhyres, Pölvamaa)

TP2. Yhteiset toimet. Verkostojen luominen ja osaamisen vaihto.

TP3. Tiedon jalkauttaminen

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue:

Kansainvälinen
Etelä-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 165 175 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2022

TREASURES FROM THE NOTHERN NATURE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Kiinnostus terveellistä luonnollista ruokaa kohtaan on lisääntynyt viime vuosikymmeninä, ja sillä on monia etuja sekä paikallisilla että kansainvälisillä markkinoilla. Keräilytuotteilla on ollut liiketoiminnallisesti pitkät perinteet Barentsin alueella, suurinta osaa luonnontuotteista käytetään paikallisesti tai niitä on viety raaka-aineena alueen ulkopuolelle. Paikallisen luontoteollisuuden kehittäminen edellyttää jatkuvaa yhteistyötä pk-yritysten, oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja konsultointiorganisaatioiden välillä. Pohjoisen luonnon aarteita (TreNat) koskevan hankkeen päätavoitteena on parantaa tätä yhteistyötä pyrkimällä lisäämään yleistä tietoisuutta keräilytuotteiden sidosryhmien kiinnostuksesta, toiminnasta ja kohteista sekä keräilytuotteiden liike-, kulttuuri- ja terveysnäkökohdista.

Hankkeen päätoteuttaja: Lapin ammattikorkeakoulu Oy

Hankkeen muut toimijat:

Northern (Arctic) Federal University
Norwegian Institute of Bioeconomy Research

Hankkeen kuvausteksti:

Hanke parantaa edelleen keräilytuotteiden sidosryhmien verkostoitumista ja luo uusia ja parempia kumppanuuksia ja verkostoja seuraavan tutkimus- ja innovaatiokehyksen, rajat ylittävän yhteistyöohjelman ja aluekehitysohjelman valmisteluille.

Hankkeen tuloksena syntyy uudelle ohjelmakaudelle hankeaihoita ja alustavia konsortioita niiden toteutukseen. Tietämys hanketoimijoiden ja hankkeiden välillä lisääntyy. Hankkeen kautta EU-virkamiesten ym. tietämys Barentsin alueen luonnontuotteista ja niiden mahdollisuuksista lisääntyy.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Kansainväliset rahoitusohjelmat

Hankkeen toteutusalue:

Kansainvälinen
Lappi

Numeeraaliset:

Kustannusarvio: 79 837 €
Aloittamisvuosi: 2021
Päättymisvuosi: 2021

TULEVAISUUS LUONNONANTIMISSA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeella edistetään luonnontuotteiden tuntemusta ja käyttöä sekä tehdä näitä elinkeinoja konkreettisella tavalla tutuksi. Hankkeen tavoitteena on saada nuoret kiinnostumaan luonnontuotteista sekä nostaa arvostusta luonnontuotteita ja alan ammattilaisia kohtaan.

Hankkeen päätoteuttaja:

ProAgria Länsi-Suomi/Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Janita Kylänpää, janita.kylanpaa@maajakotalousnaiset.fi
Anna Kari, anna.kari@maajakotalousnaiset.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://lansi-suomi.maajakotalousnaiset.fi/hankkeet/tulevaisuus-luonnonantimissa-15945>

Hankkeen kuvausteksti:

Kohderyhmä: Leader-Pohjois-Satakunnan alueen nuoret ja heidän opettajansa. Luonnontuotealan toimijat, kalatalousketjun toimijat ja kaikki alueen asukkaat.

Tavoitteena on saada nuoret jälleen kiinnostumaan luonnontuotteista; luonnonyrteistä, marjoista, sienistä sekä kalataloudesta. Lisäksi luonnontuotteista on moneksi. Kalastelun, sienestyksen, marjastuksen tai villiyrtteilyn lisäksi sillä voi olla kytköksiä tulevaan työhön tai harrastukseen. Arvostus luonnontuotteita ja alan ammattilaisia kohtaan nousee sekä perinteet siirtyvät tuleville sukupolville.

Pohjois-Satakunta on alueena vilkasta kalastusaluetta ja aktiivista luonnontuotteiden keruualuetta. Nuorten kiinnostus luonnontuotteisiin on osa alueen elinvoimaisena säilymiseen myös luonnontuote-elinkeinon kannalta. GeoPark -alueena houkuttaa nuoria liikkumaan sekä tutkimaan oman kotiseudun kulttuuriperinnettä ja tutkimaan siellä kasvavia luonnontuotteita opetusmielessä. Luonnontuotteiden hyödyntäminen tulevaisuuden liiketoiminnassa on yksi tämän hankkeen tavoite.

Hankkeen toimintamuoto:

Kehittäminen
Tiedonvälitys
Koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma

Hankkeen toteutusalue: Satakunta

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 38 220 €
Aloittamisvuosi: 2021
Päätymisvuosi: 2022

TULEVAISUUTTA LUONNONTUOTTEISTA - VILLIYRTIT JA SIENET

Hankkeen tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on lisätä luonnontuotteiden (villiyrtit ja sienet) saatavuutta kaupalliseen tuotantoon osaamista lisäämällä.

Raaka-aineen (villiyrtit ja sienet) saatavuuden lisäämiseksi pyritään varmistamaan yrittäjien mahdollisuudet liiketoiminnan kasvattamiseen.

Hankkeen päätoteuttaja: Pohjois-Karjalan Martat ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Maarit Sallinen-Uusoksa, maarit.sallinen-uusoksa@martat.fi

Hankkeen muut toimijat: ProAgria Pohjois-Karjala ry, Maa- ja kotitalousnaiset

Hankkeen kotisivu:

<https://www.martat.fi/pohjois-karjala/menossa-olevat-hankkeet/tulevaisuutta-luonnontuotteista/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen toimenpiteenä järjestetään luonnontuotteista (villiyrtit ja sienet) keruuvaihtoehtoja yrittäjien tarpeisiin perustuen. Hankkeen aikana selvitetään pohjoiskarjalaisten luonnontuotteita käyttävien yrittäjien tarpeita: mitä luonnontuotteita tarvitaan. Hanke toimii osaltaan välittäjänä poimijoiden ja yrittäjien välillä lisäten kerääjien ja yrittäjien kohtaamisia.

Hankkeessa tehdään myös luonnontuotteiden hyödyntämiseen liittyvää sähköistä neuvontamateriaalia, jota hyödynnetään hankkeen toimenpiteinä järjestettävissä valmennuksissa. Lisäksi esitellään sähköisiä palveluja ja tiedonlähteitä keruun apuvälineinä. Luonnontuotteiden menekin edistämiseksi hanke on mukana yleisölle suunnatuissa erilaisissa tapahtumissa.

Hankkeen toimintamuoto:

Kehittäminen
Tiedonvälitys
Koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Karjala

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 113 292 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päätymisvuosi: 2021

TÖITÄ LUONNOSTA-YHTEISTYÖHANKE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Töitä luonnosta -yhteistyöhankeessa rakennetaan ammattimainen luonnontuotteiden koulutus-, keruu-, jalostus- ja jakeluverkosto Kaakkois-Suomeen. Hankkeen tavoitteena on luonnontuotealan tuotannollinen ja ammattimainen kehittäminen.

Hankkeen päätoteuttaja: Suomen 4H-liitto ry

Hankkeen muut toimijat: Suomen metsäkeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Jaakko Nippala, jaakko.nippala@4h.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/hankkeet/toita-luonnosta-yhteistyo-hanke/>

Hankkeen kuvausteksti:

Kaakkois-Suomen puhtaat luonnonvarat ja aktiiviset yrittäjät tarjoavat paljon potentiaalia luonnontuotealan kasvuun. Maakunnissa toimii aktiivisia ja kasvuhaluista luonnontuotteiden ostajia ja jalostajia ja raaka-aineelle olisikin kysyntää, mutta toimivien keruu- ja jakeluverkostojen puute rajoittaa kasvua.

Hankkeen tavoitteet

- Kannustetaan ja koulutetaan nuoria luonnontuotealalle
- Tarjotaan nuorille mahdollisuuksia työllistyä tai lähteä yrittäjäksi luonnontuotealalle
- Luonnontuotealan valmennuksien kehittäminen keruuseen, tuotteiden käsittelyyn, jatkojalostukseen ja markkinointiin
- Polkujen luominen työllistymiseen ja yrittäjyyteen luonnontuotealalle
- Metsänomistajaperheiden aktivoiminen lisätulojen hankkimiseen luonnontuotealalta
- Metsäpalveluyrityksien ansioiden kasvattamisen mahdollisuuksien lisääminen luonnontuotealalta rakentamalla verkostoja metsätalouden ja luonnontuotealan toimijoiden kesken
- Edistää luomukeruusertifiointin käynnistymistä Kaakkois-Suomessa

Hankkeen toimintamuoto:

Kehittäminen
Tiedonvälitys
Koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
Leader
ELY-keskus

Hankkeen toteutusalue:

Etelä-Karjala
Kymenlaakso

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 220 000 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2020

UMBR-ELLA

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Pilottikoulutuksen tavoitteena on nostaa vähintään 30:n suomalaisen mikro- ja pk-yrittäjän resilienssin osaamistasoa Pohjois-Pohjanmaalla. Hankkeen toimenpiteet kohdistetaan kolmelle toimialalle, jotka ovat vahvoja Pohjois-Pohjanmaalla ja joilla on kasvupotentiaalia ulkomaisilla markkinoilla. Toimialoja ovat:

- luonnontuotteet, villiruoat, luonnonkosmetiikka, puu
- suunnittelu, pakkaus, sisustus, käsityö
- matkailu, luonto-, ulkoilu-, kulttuuri- ja ruokamatkailu, koulutusvienti.

Hankkeen päätoteuttaja: Centria-ammattikorkeakoulu Oy

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Katarzyna Jämsä, katarzyna.jamsa@centria.fi

Hankkeen muut toimijat:

Poznanin teknillinen yliopisto (PUT)

MicroEntre

Ylivieskan teknologiakylä YTEK Oy

Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry

Raahen seudun kehitys

Hankkeen verkkosivu: <http://umbr-ella.eu/>

Hankkeen kuvausteksti:

UMBR-ELLA on yrittäjyyden pilottikoulutus, jonka tavoitteena on lisätä resilienssiä ulkomailla hankittujen taitojen kokonaisuutena. Pilottikoulutus toteutetaan yhdistämällä laboratoriotyöskentelyä, työpajoja, messuja ja verkostoitumista kansainvälisissä markkinointi- ja sidosryhmätapahtumissa. Hankkeen tuloksena syntyy ELLA-malli.

Hankkeessa tarjotaan paikallisille yrittäjille kasvumahdollisuuksia ulkomailla edistämällä resilienssiä eli muutoskyvykkyyttä sekä kansallisia ja kansainvälisiä yhteyksiä. Resilienssi koostuu erilaisista, transversaaleista taidoista (kuten yrittäjyys, vuorovaikutustaidot, tiimityötaidot ja luovuus) sekä asiantuntijataidoista (kuten markkinointi ja tiedotus- ja suhdetoiminta). Jokainen taito muodostaa palan sateenvarjosta, joka suojaaa yrittäjiä ”elämän sateelta”. Resilienssin kehittäminen lisää hyvinvointia, innovaatioita ja suorituskykyä ja voi lisäksi tuoda nopeampia ja tehokkaampia tuloksia - uuden ympäristön, uusien ihmisten, uusien paikkojen ja uusien ratkaisujen takia - kaiken, mikä tuo todellista tehokkuutta.

Toimenpiteitä on suunniteltu kolmelle, vahvalle sektorille, joilla on suuri potentiaali ulkomarkkinoilla eli design, matkailu ja luonnontuotteet.

Hankkeessa kehitetään ELLA-malli, joka on hankkeen päättyessä laajasti hyödynnettävissä elektronisessa muodossa verkkosivuilla. ELLA-malli sisältää erilaisia, räätälöityjä toimenpideskenaariota, joita voidaan hyödyntää eri taitojen kehittämisessä. Asiantuntijat ja yritysedustajat testaavat ja arvioivat ELLA-mallia jokaisella Puolan matkalla.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 252 000 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2021

UUSIA TUOTTEITA METSÄSTÄ

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Uusia tuotteita metsästä tuottaa tietoa puun ja luonnontuotteiden rinnakkaisesta tuotannosta. Kehitteillä oleva Metsämittari-nettisovellus ilmaisee metsien käsittelyn vaikutukset puuntuotannon lisäksi myös metsien muihin hyötyihin, kuten monimuotoisuuteen, marjasatoihin ja hiilitaseisiin.

Hankkeen päätoteuttaja: Luonnonvarakeskus

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Anne Tolvanen, anne.tolvanen@luke.fi

Virpi Alenius, virpi.alenius@luke.fi

Hankkeen muut toimijat:

Lapin ammattikorkeakoulu

Itä-Suomen yliopisto

Oulun ammattikorkeakoulu

Suomen Metsäkeskus

Hankkeen verkkosivut:

<https://www.luke.fi/projektit/metsan-tuotteet-paaprojekti/>

<https://www.facebook.com/uusiatuotteitametsasta/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hanke edistää metsien kestävää ja monipuolista käyttöä ja sen tavoitteet ovat

- lisätä metsien ekosysteemipalveluiden monipuolista hyödyntämistä huomioimalla yhteiskunnan, yksityismetsänomistajan ja luonnontuoteyrittäjien tarpeet
- tuottaa tietoa puun ja muiden ekosysteemipalveluiden, erityisesti luonnontuotteiden rinnakkaisesta tuotannosta

- kehittää valittujen ekosysteemipalveluiden monipuolisen tuotannon tueksi Metsämittari -työkalu, joka osoittaa ekosysteemipalveluissa tapahtuvia muutoksia metsien käytön seurauksena
- kehittää, pilotoida ja ohjeistaa luonnontuotteet huomioivaa metsäsuunnittelua yksityismetsissä
- kehittää luonnontuotteiden tuottamisen kannattavuus- ja vaihtoehtokustannuslaskentaa.

Hanke koostuu viidestä työpaketista

Työpaketti 1. Aluetason ennustemallit ja laskelmat valituille ekosysteemipalveluille

Työpaketti 2. Metsämittari -nettisovelluksen kehitystyö

Työpaketti 3. Luonnontuotteet huomioiva tilakohtainen metsäsuunnittelu

Työpaketti 4. Luonnontuotteiden inventointi-, seuranta- ja laskentamenetelmien kehittäminen

Työpaketti 5. Osallistaminen ja tiedonvälitys

Hanke tukee lyhyellä aikavälillä alueellisten metsäohjelmien toteutusta ja yksittäisen metsänomistajan päätöksen tekoa. Pitkällä aikavälillä hanke toimii kestävän biotalouden ja aluekehityksen apuvälineenä, joka pystyy huomioimaan metsiin kohdistuvia, ajan myötä muuttuvia tarpeita ja painopisteitä. Hankkeen hyödyt konkretisoituvat sekä alueellisella että yksityismetsänomistajan tasolla.

Metsämittari tarjoaa metsäalan toimijoille mahdollisuuden tarkastella samanaikaisesti erilaisten metsänkäytöskenaarioiden vaikutuksia puuntuotantoon ja muihin ekosysteemipalveluihin. Metsäsuunnittelijoiden ja metsänomistajien osaaminen paranee koskien luonnontuotteiden huomioimista metsäsuunnittelussa. Pilottitiloilla tehdyt laskelmat antavat alustavaa tietoa luonnontuotteiden tuottamisen kannattavuudesta yksityismetsissä ja tukevat metsänhoidon monipuolistumisen myötä luonnontuotealaa.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue:

Lappi

Pohjois-Pohjanmaa

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

EAKR Lappi

EAKR Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 696 516 €

Aloittamisvuosi: 2016

Päätymisvuosi: 2020

VERKOSTOISTA VOIMAA ALUEELLISILLE METSÄ- JA LUONTOPALVELUYRITYKSILLE – MELUA METSÄÄN!

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on metsä- ja luontopalveluyrittäjyyden edistäminen kehittämällä yrittäjien osaamista, sekä hakemalla kasvun mahdollisuuksia.

Hankkeen päätoteuttaja: TTS työtehoseura

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Henna Hurttala, henna.hurttala@tts.fi

Hankkeen kotisivu: www.tts.fi/meluametsaan

Hankkeen muut toimijat: Suomen metsäkeskus

Hankkeen kuvausteksti:

Verkostoista voimaa alueellisille metsä- ja luontopalveluyrityksille -hankkeessa rakennetaan ja toteutetaan metsäpalvelu- ja luonnontuotealan pienyritysten liiketoiminnan kasvuun, kehittämiseen ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen tähtäävä matalan kynnyksen oppimis- ja verkostoitumishankkeeseen, joka antaa tukea ja työkaluja kehittyville yrittäjille.

Hanke on suunnattu laajasti metsäpalvelu- ja luonnontuotealan yrittäjille ja ammatinharjoittajille, yritysten osakkaille tai muille vastuullisessa asemassa työskenteleville. Verkostoitumishankkeeseen pyritään osallistamaan 100 metsätalouden ja luonnontuotealan yrittäjää eri puolilta Suomea. Hankkeen pääkohderyhmänä on 1-10 henkilöä työllistävät mikroyritykset.

Keskeisenä valintakriteerinä on yritystoiminnan kehittämishalukkuus sekä yrittäjän mahdollisuus osallistua alueelliseen pienryhmätoimintaan. Yhteisiin verkostoitumistapahtumiin ja opintomatkoille pyritään saamaan mukaan laajasti muita alan yrittäjiä sekä keskeisiä toimijoita ja sidosryhmiä.

Hankkeen toimintamuoto:

Kehittäminen
Koulutus
Tiedonvälitys

Hankkeen toteutusalue: Valtakunnallinen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Maa- ja metsätalousministeriö

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 350 000 €

Aloittamisvuosi: 2018

Päättymisvuosi: 2020

VERTAISOHJAAJIA KARJALAN KYLILLE

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa koulutetaan maaseudun vapaaehtoistoimijoita yhteisökehittämisen, asuinympäristön pienrakentamisen ja luonnontuotteiden keruun vertaisohjaajiksi Joensuun seudulla.

Hankkeen päätoteuttaja: Joensuun seudun Leader ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti:

Anna-Maria Hämäläinen, anna-maria.hamalainen@joensuunseudunleader.fi
Tanja Airaksinen, tanja.airaksinen@joensuunseudunleader.fi

Hankkeen muut toimijat:

Maaseudun sivistysliitto
Pohjois-Karjalan Martat ry

Hankkeen kotisivu:

<https://maakaista.fi/joensuun-seutu/omat-hankkeet/vertaisohjaajia-venajan-karjalaan>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa koulutetaan maaseudun vapaaehtoistoimijoita yhteisökehittämisen, asuinympäristön pienrakentamisen ja luonnontuotteiden keruun vertaisohjaajiksi Joensuun seudulla. Leader -yhdistyksen lisäksi kouluttajina toimivat Pohjois-Karjalan Martat ry ja Maaseudun Sivistysliitto ry. Alkuperähdytyksen jälkeen vertaisohjaajat pääsevät soveltamaan oppejaan omille asuinpaikoille ja Venäjän Karjalan pilottikyliin. Toiminnan tuloksena saadaan vapaaehtoisia vertaisohjaajia, joilla on käytännön valmiudet uusien oppien välittämiseen omien asuinalueidensa toimijoille ja heillä on arvokasta kansainvälisen yhteistyön kokemusta.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittaja ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma

Hankkeen toteutusalue:

Pohjois-Karjala
Kansainvälinen

Numeralliset:

Kustannusarvio: 89 700 €
Aloittamisvuosi: 2017
Päättämivuosi: 2019

VIHREÄÄ KULTAA! NUORTEN TYÖLLISTÄMIS- JA YRITTÄJYYSKAS- VATUSHANKE - LUONNONTUOTEALAN TRENDISTÄ KÄYTÄNTÖIHIN

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on lisätä nuorten tietoisuutta luonnontuotteisiin liittyen ja lisätä heidän valmiuksiaan työllistyä luonnontuotealalla. Hankkeessa toimitaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa kannustaen nuoria luontoyrittäjyyden polulle.

Hankkeen päätoteuttaja: Karstula-Kyyjärven 4H-yhdistys ry

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Tanja Kyrönlahti, vihreaakultaa@4h.fi

Hankkeen kotisivu: <https://karstulakyyjarvi.4h.fi/hankkeet/vihreaa-kultaa/>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeen idea nousi tarpeesta siirtää uudelle sukupolvelle laajempi metsän ja luonnon hyödyntämisen aate. Maailmanlaajuiset trendit vaikuttavat luonnontuotealan toimintaympäristöön ja uusiin liiketoimintojen mahdollisuuksiin. Suomen metsien ja soiden luonnontuotevaroista jää joka vuosi suurin osa hyödyntämättä.

Vihreää kultaa on moniulotteinen hanke, missä yhdistyvät nuorten työllistäminen, luontokasvatus, kaupallisuutta ja markkinoinnin tietämystä unohtamatta. Maaseudulla nuorten kesätyöllistyminen vaikeutuu vuosi vuodelta ja hankkeen myötä nuoret voivat työllistää itse itsensä.

Hankkeen aikana järjestämme yhteistyö lisääntyy paikallisten toimijoiden kanssa. Hankkeen aikana muodostuu toimintamalleja, kerääjäverkostoja ja raaka-aineiden talteenoton ketjuja, missä tullaan painottamaan laatua, puhtautta ja kestävyyttä. Yhteistyötä tehdään paikallisen metsänhoitoyhdistyksen, maanomistajien, yritysten, oppilaitosten ja kunnan työpajatoiminnan sekä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Hankkeen aikana nuorille pidetään kursseja ja opintokokonaisuuksia itsensä työllistämiseen ja kasvien, marjojen ja sienien tunnistamiseen, keräämiseen, jalostamiseen ja myyntiin liittyen. Heillä on mahdollisuus suorittaa tunnustusmerkkejä. Hyviä tuloksia hankkeeseen osallistuville on: nuorten työllistyminen, nuorten talouden parantuminen, nuorten osaamisen lisääntyminen, mielekäs yhdessä tekeminen ja nuorten sosiaalisen pääoman, -taitojen ja hyvinvoinnin vahvistuminen.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Rahoittaja ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Keski-Suomi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 60 000 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2021

VILLIRUOAN UUDET MAHDOLLISUUDET (VILMA)

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hanke pyrkii tunnistamaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia Koillismaan elintarvike-yrityksille ja kytkemään ne mukaan valtakunnallisiin vienninedistämistoiimiin, jotta yritykset ovat mukana alan kansainvälistymiskehityksessä.

Hankkeen päätoteuttaja: Koillis-Suomen Kehittämissyhtiö Naturpolis Oy

Hankkeen muut toimijat: Pudasjärven kehitys Oy

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Kaisa Soppela, kaisa.soppela@naturpolis.fi

Hankkeen kotisivu: <https://naturpolis.fi/index.php?CID=450>

Hankkeen kuvausteksti:

Koillismaalla on suuri kaupallinen resurssi käytössään pohjoiseen ympäristöön sopeutuneessa elintarviketuotannossa ja luonnonkeruutuotteissa. Lisäksi Pohjois-Suomeen suuntautuva matkailu tarjoaa vientiin verrattavia tuotteiden myyntimahdollisuuksia alueen yrityksille. Vilma -hankkeen tavoitteena on alueen kehityksen ja elinvoimaisuuden edistäminen yritysten kasvu- ja kansainvälistymismahdollisuuksia parantamalla. Hanke pyrkii tunnistamaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia Koillismaan elintarvikeyrityksille ja kytkemään ne mukaan valtakunnallisiin vienninedistämistoiimiin, jotta yritykset ovat mukana alan kansainvälistymiskehityksessä.

Hankkeen toimenpiteinä toteutetaan:

- 1) kysynnän kartoitus hankealueen tuotteille
- 2) selvitys tuotteiden tarjonnasta
- 3) rakennettavissa olevien yhteistyöverkostojen tunnistaminen
- 4) arvoketjujen toimijoiden verkostoiminen.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja verkostoiminen

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 140 524 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päättymisvuosi: 2020

VILLIRUOKA VALUUTAKSI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hanke kouluttaa suupohjalaisia (Kauhajoen seutu) kauppasienten ja villivihannesten sekä -yritysten osaaviksi kerääjiksi sekä auttaa seudun yrityksiä löytämään liiketoimintamahdollisuuksia villiruokateeman sisältä.

Hankkeen päätoteuttaja: ProAgria Etelä-Pohjanmaa ry / Maa- ja kotitalousnaiset

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Terhi Jaskari, terhi.jaskari@maajakotalousnaiset.fi

Hankkeen kotisivu:

<https://www.maajakotalousnaiset.fi/ajankohtaista/villiruoka-valuutaksi-hanke-kaynnistyy-8682>

Hankkeen kuvausteksti:

Hankkeessa pidetään käytännönläheisiä kerääjäkoulutuksia, joissa opiskellaan kauppasienten sekä villiyritysten ja -vihannesten keräämistä. Erityiskohderyhminä ovat seudun maahanmuuttajat ja nuoret. Tavoitteena on, että koulutuksiemme ansiosta osallistujalle kertyy niin hyvät taidot, että villiruokan keruusta voi tulla henkilölle ansionlähde. Keruuosion vetää kauppasienikouluttaja Asta Asunmaa.

Villiruokan ympärille voi rakentaa uusia tai vanhoista tuunattuja ruoka- tai palvelutuotteita. Hanke ideoi ja testaa yritysten villiruokatuoteideoita nopealla tahdilla, jotta ne saadaan nopealla aikataululla muunnettua myytäviksi tuotteiksi. Yrittäjiä ja kerääjiä lyötetään myös yhteen hankkeen aikana. Yritysosion vetää toiminnanjohtaja Terhi Jaskari.

Hanke on yhteistyössä Lauhavuori region Geopark -alueeksi hankkeen sekä The mushroom road -verkoston kanssa. Verkoston lähin kumppani toimii Pohjois-Satakunnassa, muut Euroopan unionin alueella.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen

Hankkeen toteutusalue: Etelä-Pohjanmaa

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 75 644 €

Aloittamisvuosi: 2017

Päätymisvuosi: 2020

WILD FOOD SAVO

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Wild Food Savo -hankkeen tavoitteena on luoda Pohjois-Savoon luonnontuotteiden kerääjien verkosto sekä lisätä luonnontuotteiden tunnettavuutta matkailu- ja ravitsemisalan oppilaitosten keskuudessa.

Hankkeen päätoteuttaja: Savonia ammattikorkeakoulu

Hankkeen muut toimijat: Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Heli Tossavainen, heli.tossavainen@savonia.fi

Hankkeen kotisivu: <http://wildfood.savonia.fi/>

Hankkeen kuvausteksti:

Kerääjien verkoston kokoamiseksi järjestetään infotilaisuuksia, joissa kerrotaan luonnontuotteiden markkinoista sekä ohjataan poimijakoulutuksiin. Hankkeen aikana etsitään toimijoita luonnontuotteiden vastaanottopisteiksi, jonne raaka-aineita kootaan isommiksi eriksi edelleen toimitusta varten.

Luonnontuotteiden keruuteknologian kehitystyö käynnistetään hankkeessa järjestettävällä Savonia-ammattikorkeakoulun hackathon-tapahtumalla. Hankkeen tuloksena maakuntaan syntyy luonnontuotteiden kerääjien verkosto, jonka koordinoinnista vastaavat jatkossa Ylä-Savon ammattiopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu. Hankkeen päätyttyä maakunnan matkailu- ja ravitsemisalan oppilaitoksissa osataan käyttää viljelyrttejä, metsämarjoja ja sieniä ja niistä saatu oppi siirtyy opiskelijoiden mukana alan työpaikoille.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen toteutusalue: Pohjois-Savo

Numeralliset:

Kustannusarvio: 146 475 €

Aloittamisvuosi: 2019

Päätymisvuosi: 2021

YHTEISTYÖLLÄ TULEVAISUUTEEN-MAASEUTUYRITTÄJÄN SELVIITYMISPAKETTI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeessa pyritään auttamaan lappilaisia elintarvike-, matkailu- ja luonnontuotealan mikroyrityksiä selviytymään koronan aiheuttamasta kriisistä. Lisäksi luodaan verkostoja yritysten, hankkeiden ja muiden alan toimijoiden kesken.

Hankkeen päätoteuttaja: Lapin ammattikorkeakoulu

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Marru Kraft, marru.kraft@lapinamk.fi

Hankkeen kotisivu: <https://lapinelintarviketalo.fi/>

Hankkeen kuvausteksti:

Yhteistyöllä tulevaisuuteen -hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat lappilaiset elintarvike-, matkailu- ja luonnontuotealan mikroyritykset. Tavoitteena on auttaa maaseutuyrityksiä selviytymään koronan aiheuttamasta liiketoiminnan kriisistä tarjoamalla erityisesti rahoitukseen liittyvää neuvontaa. Toisena painopisteenä on vahvistaa maaseutuyritysten, hankkeiden ynnä muiden alan toimijoiden välisiä verkostoja esimerkiksi yhteistyötapaamisia järjestämällä. Tiedotuksen sujuvoittamiseksi hankkeessa käytetään jo olemassa olevaa Lapin elintarviketalo -sivustoa esimerkiksi tapahtumiin-, hanketoimintaan sekä alan koulutustoimintaan liittyen. Alueellisen tason lisäksi hankkeessa pyritään verkostoitumaan valtakunnallisesti sekä kumppanina maaseutuklusterin kansainvälisissä verkostoissa tehden tunnetuksi lappilaisia tuotteita, yrityksiä sekä Lappia toiminta-alueena.

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja tiedonvälitys

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
Muu rahoitus

Hankkeen toteutusalue:

Valtakunnallinen
Kansainvälinen
Lappi

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 217 940 €
Aloittamisvuosi: 2020
Päätymisvuosi: 2022

YRTTITUOTANNON KEHITTÄMINEN SATAKUNNASSA - SATAYRTTI

Hankesisällön tiivis kuvaus:

Hankkeen koulutuksilla edistetään taloudellisesti kannattavan yrttituotannon kehittämistä ja yrttiraaka-aineiden ensiluokkaista laadunhallintaa. Lisäksi hankkeen avulla kehitetään yrttialan toimijoiden osaamista lisäarvotuotteisiin liittyen.

Hankkeen päätoteuttaja: Pyhäjärvi-instituuttisäätiö

Yhteyshenkilö ja sähköposti: Johanna Pihala, johanna.pihala@pji.fi

Hankkeen kotisivu: <https://pyhajarvi-instituutti.fi/hanke/satayrtti/>

Hankkeen kuvausteksti:

Yrtit ja niiden viljely linkittyvät moniin ajankohtaisiin ruoantuotannon ja kuluttamisen trendeihin. Yrtit nähdään houkuttelevana osana terveellistä ruokavaliota - enenevässä määrin muutenkin, kuin vain kuuriluonteisina superfoodeina.

Viljelijöille ja keruutuotealan toimijoille yrtit tarjoavat uusia ansaintamahdollisuuksia. Lisäksi yrttien viljelyllä voidaan muun muassa monipuolistaa viljelykiertoja ja peltoympäristöjen biodiversiteettiä. Jotta tämä toimintaympäristön positiivinen vire voidaan hyödyntää, tulee yrteihin liittyvän liiketoiminnan olla suunnitelmallista, laadukasta ja innovatiivista.

Yrttituotannon kehittäminen Satakunnassa -koulutushankkeen tavoitteena on lisätä paikallisten yrttialan toimijoiden osaamista ja kilpailukykyä neljän pääteeman mukaisesti:

1. Yrttiviljelyn kannattavuus
2. Yrttien kuivausosaaminen
3. Yrttien tislauk-, uutto- ja fermentointi
4. Yrttiketjun hygieeninen laatu

Hankkeen toimintamuoto: Kehittäminen ja koulutus

Rahoittajat ja rahoitusohjelma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
ESR
Muu rahoitus

Hankkeen toteutusalue: Satakunta

Numeraaliset:

Kustannusarvio: 181 530 €

Aloittamisvuosi: 2020

Päätymisvuosi: 2022

WWW.HELSINKI.FI/RURALIA

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI